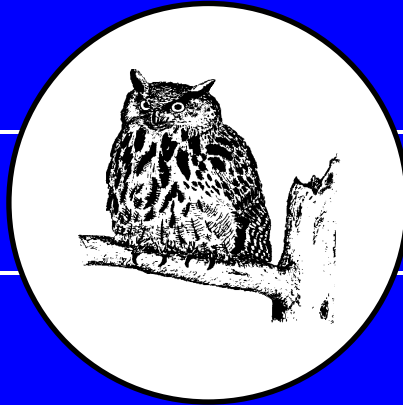

HUJON

Nr. 1 – 2020

Årgang 46

Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Oppland – Fylkets fuglevernforening

Gråtrost på fuglekassetaket

Av Trond Øigarden og Foto ved Ole Morten Fossli

I Bakkebygda (900 moh) i Etnedal har Ole Morten Fossli to fuglekasser i hagen. Kassene har han fått av NOF på Friluftsfestivalen på Stenberg. I år var det svarthvit fluesnapper i den ene, mens i den andre hadde blåmeisen flyttet inn. I månedsskiftet mai/juni la Ole Morten merke til at det var kommet et reir på taket av blåmeiskassa. Det viste seg at et gråtrostpar hadde bygd reir og startet

ruging. Først virket det som om blåmeisen var skeptisk til å gå inn i kassa når gråtrosten lå på reiret. Men den 7. juni kunne Ole Morten konstatere at både gråtrosten lå på reiret og blåmeisen var i kassa. På et tidspunkt ble gråtrostreiret borte, usikkert om det var regn og vind eller en predator som var årsaken. Dermed var blåmeisen alene tilbake, uten gråtrostnabo.

Gråtrosten legger vanligvis reiret sitt i trær og busker, gjerne i en greinkløft. Men det er ikke helt uvanlig å finne trostereir på fuglekassetak, både gråtrost og svarttrost kan utnytte fuglekassene på denne måte.

Blåmeis og gråtrost overlapper i liten grad i fødevalg og gråtrosten vil normalt ikke ta livet av blåmeisen. Derfor kan de tolerere hverandre som nære naboer, og antagelig

er fordelene større enn ulempene ved å hekke så nær hverandre. Den mest åpenbare positive effekten er at de kan dra nytte av hverandres varslings av predatorer. Det finnes enkelte eksempler på at både trost og kassehekker har hatt vellykket hekking og fått fram unger. Det er til og med observert at svarthvit fluesnapper har matet både egne unger i kassa og trosteungene på taket (Spør en ornitolog. Fuglevennen.no).

Gråtrosten som bygde reir oppå småfuglkassa hvor blåmeisen hekket.

HUJON

Medlemsblad for Norsk Ornitologisk Forening avdeling Oppland – nr. 1 - 2020

Redaktør: Per Åge Skålerud, Raufoss, Tlf: 474 62 724, E-post: fugleper@online.no

Hujonmedarbeider: Jon Opheim, Øyer, Tlf.905 03 706, jnopheim@gmail.com

MEDLEMSKAP:

Medlemskap i NOF: 150,- Tillegg for NOF avd. Oppland: 100,-

Familiemedlemskap: 100,- uansett antall. Juniormedlem (under 18 år): 50 % rabatt.

Innmelding og betaling av kontingent skjer til NOF sentralt, se adresser nedenfor. Etter innmelding vil du motta giro fra dem.

Foreningens adresse: NOF avd. Oppland, postboks 87, 2601 Lillehammer

E-post: nof.oppland@gmail.com, **Bankkonto-nr:** 7874.06.60631, **Organisasjons nr.:** 898810682

STYRET:

Leder: Jon Opheim, Øyer, Tlf: 905 03 706, jnopheim@gmail.com

Nestleder: Geir Høitomt, Dokka, Tlf: 992 49 948, geir@kistefos-skog.no

Sekretær: Annbjørg Backer, Fåvang, Tlf: 908 93 631, anbacker@gmail.com

Kasserer: Anne Gri Henriksen, Gran, Tlf: 906 66 516, annegri.henriksen@gmail.com

Styremedlem: Bjørn Harald Larsen, Eina, Tlf: 977 49 350, larsen@mfu.no

Styremedlem: Per Bådshaug, Lom, Tlf: 900 62 294, per.baadshaug@hotmail.no

Varamedlem: Ragnar Ødegård, Lillehammer, Tlf: 414 29 050, ragg56@gmail.com

Varamedlem: Margaret M Eggen, Lillehammer, Tlf: 478 77 905, olaeggen@bbnett.no

Sel, og Ottadalen lokallag:

Leder: Atle Kjærvik, Vågå, Tlf: 901 93 275, kjatles51@gmail.com

Valdres lokallag:

Leder: Trond Øigarden, Aurdal, Tlf. 950 77 558, trondoi@online.no

Hadeland lokallag:

Leder: Even Dehli, Moen, Tlf: 975 09 911, evendehli@yahoo.no

Gjøvik, Toten & Land lokallag:

Leder: Stein Roger Nybakke, Reinsvoll, Tlf. 901 92 548, srny@online.no

Trykk: Dale-Gudbrands Trykkeri AS, **Opplag:** 380 eks.

LRSK: Jon Opheim og **Strektegninger ved:** Trond Haugskott

Fylkeslaget hører inn under:, **Norsk Ornitologisk Forening**, Sandgata 30B, 7012 TRONDHEIM, Tlf: 738 41 640, E-post: nof@birdlife.no

Nyttige internettsadresser: www.artsobservasjoner.no/fugler og www.birdlife.no

Hjemmesiden til NOF Oppland: www.oppland-ornitologene.org

Innhold:

Hujon nr. 1 – 2020

Gråtrost på fuglekassetaket	2
Info for NOF – avd. Oppland	4
Innholdsfortegnelse	5
Lederen	6
Rehabilitering av skadde rovfugler/ugler	8
Registreringsprosjekter i 2020 – lappspurv og fjellender ...	22
Hønehauk – rapport sammendrag	24
Oppland ringmerkingsgruppe: rapport for 2019	30
Overvåkning av Storspove i Oppland i 2019	40
Styremøtereferat	44
Årsmøtet: NOF – Oppland 2020	48
Årsberetningen 2019	55
Regnskapet	57
Årsmeldingen: NOF - Hadeland lolallag	58
Årsmeldingen: NOF - Valdres lolallag	60
Årsmeldingen: NOF - Sel & Ottadalen lolallag	62
Årsmeldingen: NOF - Gjøvik, Land & Toten lolallag	64
«Siste nytt»	65
Redaktørens hjørne	76
«Skrivestafett» av Annbjørg Backer	77

Foto fremside: **Fjellrype** ved Per Åge Skålerud

Tegning bakside: **Hønehauk** ved Annbjørg Backer

Lederens spalte

Av Jon Opheim

Jeg vil få starte med å takke for tilliten som ble vist meg på årsmøtet i mars. Jeg tar nå fatt på to nye år som leder i NOF, avd. Oppland.

Det mangler ikke på utfordringer i tida framover, men i skrivende stund er ikke framtidsplanlegging det aller enkleste. Vi har mer enn nok med de endringene som skjer dag for dag på grunn av koronaviruset. Dette berører naturligvis også våre aktiviteter. Møter og turer må avlyses, og årsmøtet i NOF sentralt er nettopp utsatt på ubestemt tid. I slike urolige tider er interessen for natur og fugl god å ha. Vi har mye å se fram til – nå når våren er i anmarsj! Om vi ikke får til så mange fellesturer som planlagt, har vi likevel massevis av muligheter til gode naturoplevelser.

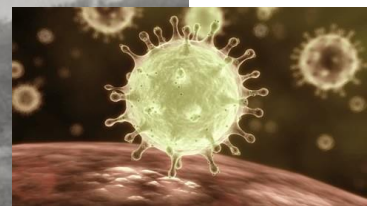
Vi har to store registreringsprosjekter dette året. Det ene på lappspurv («årets fugl») og det andre på «overvåking av fjellender» (bergand, svartand, sjøorre og havelle). Her vises til egen kunngjøring lenger ut i bladet. Vi håper på stor oppslutning om disse registreringene, som vil foregå i noe av vår aller fineste fjellnatur. Alle disse artene er i en truet

bestandssituasjon, samtidig som de er blant våre viktigste indikatorer på hvordan det står til med fjellfaunaen vår. I mange av områdene som skal undersøkes har vi verdifulle opplysninger fra før – slik at vi kan si noe om utviklingen. Og her er vi inne på noe viktig! Styrken ved å drive med ornitologisk feltarbeid er at vi samler inn dokumentasjon. Rapportene våre - og alt vi skrev ned i våre notisbøker for flere ti-år tilbake - de er nå «gull» verdt. Vi tenkte kanskje ikke så mye over dette den gang, og slik et det nok fortsatt. Vi ser ikke helt betydningen før i ettertid. Dette gjelder ikke minst de vanlige artene, som vi ofte hopper over eller noterer ned nå og da. Dermed er vi kanskje med på å «tegne» et feil bilde av noen av disse artene, i alle fall slik at vi ikke har noe godt referansemateriale når en «vanlig» art brått taper terreng. Lappspurven er langt på vei et slik eksempel. Den var såpass vanlig i våre fjelltrakter for 30 – 40 år siden at vi ikke alltid brydde oss om den. Den var også tallrik å se i lavlandet på trekk vår og høst. På Fokstumyra var den en vanlig hekkefugl fram til ca. 1990, nå er den så godt som borte.

Mitt budskap i denne sammenheng er betydningen av å notere også de «vanlige» fugleartene når du er ute på tur. I ei tid der verdens dyrebestander er blitt redusert med gjennomsnittlig 60 % siden 1970, og hvor ca. 1/3 av våre fuglearter er rødlistet, skjer endringene så altfor fort. Vi greier ikke å følge med på alt, men vi kan gjøre en god innsats ved å dokumentere

det vi ser når vi er ute i skog og mark - i et miljø som forhåpentligvis fortsatt vil være fritt for koronavirus!

Jeg ønsker alle en fin sommer og en god feltsesong.

Som redaktør, tok jeg meg friheten til å legge inn noen bilder her. Det er nok neppe korona virus disse to unge ornitologene fra 1970 – årene står og speider etter ute ved Sunnvika (Totenvika). Etter profiler å dømme vil jeg tro vi har Jan Erik Nordrum fra venstre, og Geir Høitomt til høyre.

Rehabilitering skadde rovfugler og ugler

Årsrapport 2019

Av Helge Grønlien

Innledning

Hele 20 skadde haukefugler, falkefugler og ugler kom inn i løpet av 2019. Det er det nest høyeste antallet for ett år så langt. Flest fugler kom inn i 2017 med 22 ind. Pasientlista preges som vanlig av et bredt spekter med arter –

1 kongeørn, 1 musvåk, 1 spurvehauk, 4 hønsehauker, 2 tårnfalker, 1 vandrefalk og 1 dvergfalk. Blant de 6 forskjellige ugleartene var det 1 hubro, 2 lappugler, 2 haukugler, 1 perleugle, 1 spurveugle og 2 kattugler (se tab. 1).

Tabell 1. Innkommne fugler, funndato, utfall og behandlingstid

Nr.	Art	Kjønn alder	Funnet	Mottatt/ hentet	Sluppet	Død/ avlivet	Pasient- døgn
18	Hornugle	1KM	02.12.18	07.12.18	12.03.19		71
1	Kattugle	2KF	24.02	25.02	18.03		24
2	Spurvehauk	3K+F	18.04	18.04		18.04	0
3	Tårnfalk	3K+F	29.04	29.04		30.04	1
4	Hønsehauk	2KM	08.05	08.05	13.05		5
5	Musvåk	3K+F	30.05	01.06		13.06	12
6	Perleugle	2K+	07.06	07.06		09.06	2
7	Lappugle	3KF	07.06	07.06		09.06	2
8	Vandrefalk	3K+	21.07	21.07	08.08		18
9	Hønsehauk	1KM	31.07	31.07	03.08		3
10	Dvergfalk	1KM	31.07	01.08	17.08		16
11	Hønsehauk	1KF	01.08	03.08		08.08	5
12	Hønsehauk	1KM	18.08	20.08	07.09		18
13	Tårnfalk	1KF	06.09	09.09	16.09		7
14	Lappugle	5KF+	08.09	14.10		16.10	2
15	Hubro	1KM	17.10	17.10		19.10	2
16	Haukugle	2K+	03.11	04.11	22.11		19
17	Haukugle	2K+	11.11	11.11	22.11		11
18	Spurveugle	1K+F	05.12	05.12		07.12	2
19	Kattugle	1KM	20.12	20.12	29.12		9
20	Kongeørn	3KF	27.12	27.12	Avklares i 2020		4
Sum							233

Siden 1986 har 358 skadde rovfugler og ugler vært til behandling. 176 (49 %) av disse har kommet på vingene. Andelen fugler med behandlingssuksess har økt de senere årene. Gjennomsnitt behandlingssuksess for de siste 10 årene er i overkant av 57 %.

Veterinærtjenestene er som vanlig utført av Lillehammer Dyreklinikk med Gisle Eritsvær som hovedansvarlig. Pleie/behandling i rehabiliteringsperioden og slipp av fuglene har undertegnede tatt ansvaret for.

Av de 20 ferdig behandlede fuglene i 2019 ble 11 stk. (55 %) sluppet etter vellykket behandling. Hornugla som kom inn i 2018, er medregnet i 2019-regnskapet siden skjebnen til den ble avklart i år. Tilsvarende blir kongeørna, som kom inn helt på tampen av 2019, ikke medregnet i 2019-regnskapet siden den fortsatt var under behandling ved årsskiftet.

Antall pasientdøgn (én fugl pr. døgn = ett pasientdøgn) ble 233 (se tabell 1). Behandlingstida for årets fugler (kongeørn ikke medregnet) ble i snitt 12,6 dager pr. fugl. Snitt behandlingstid for de friskmeldte fuglene ble 18,3 dager og for fuglene med negativt behandlingsresultat 3,1 dager.

Skadeårsaker

Kollisjonskader var den klart hyppigste skadeårsaken til årets tjue havarerte fugler. Her utgjorde kollisjon med vinduer halvparten av skadetilfellene. Av de ti tilfellene var seks sikre mens de resterende fire var kollisjon med vindu den mest sannsynlige skadeårsaken. Tre fugler kolliderte med bil hvorav en er sikker og to litt usikre. Luftstrekke ledninger var årsak til to havarier. Tog kolliderte med én fugl, mens det var naturlige årsaker bak to havarier og ukjent årsak til ett havari. For øvrig ble én fugl stengt inne i pipe.

Tabell 2. Inkomne fugler, skadeårsak, diagnose og behandling

Nr.	Art	Skadeårsak	Diagnose	Medisinsk bidrag	Pleie
18	Hornugle	Bil	Brudd ravnebein	Rntg. kontrast ormekur	Fôring, trening
1	Kattugle	Innestengt i pipe	Slitasjeskader tilgriset		Rengjøring, kvessing klør
2	Spurvehauk	Høyspent	Sentralnervøse skader		
3	Tårnfalk	Vindu?	Sentralnervøse skader	Fys. saltvann, rntg. bilde	
4	Hønehauk	Vindu	Muskelskade		
5	Musvåk	?	Sentralnervøse skader		Fôring
6	Perleugle	Vindu	Sentralnervøse skader		Fôring
7	Lappugle	Bil?	Blødning i øyet bløtvevskader		Fys. saltvann, fôring
8	Vandrefalk	Naturlig	Muskelskader		Fôring, trening
9	Hønehauk	Vindu?	Bløtvevskader		Fys. saltvann
10	Dvergfalk	Vindu	Sentralnervøse skader		Fôring
11	Hønehauk	Vindu/ ledning?	Sentralnervøse skader		Fys. saltvann fôring
12	Hønehauk	Vindu?	Bløtvevskader		Fôring
13	Tårnfalk	Bil?	Bløtvevskader		Fôring
14	Lappugle	Ledninger	Brudd tars, bløtvevskader	Rntg, antibiotika, fiksering tars	Fôring, medisinerer
15	Hubro	Naturlig	Avkreftet		Fys. saltvann, fôring
16	Haukugle	Bil	Hjernerystelse Brudd nebb		Fôring
17	Haukugle	Vindu	Sentralnervøse skader		Fôring
18	Spurveugle	Vindu	Sentralnervøse skader		Fôring
19	Kattugle	Vindu	Hjernerystelse		
20	Kongeørn	Tog	Skader bløtvev og stjertfjær		Fôring

Hornugla (nr. 18/2018) fløy bra etter et par uker, men det gikk nærmere to og en halv måned før den begynte å spise selv – etter over 200 måltider servert for hånd.

Diagnoser, behandling og resultat

Hornugle nr. 18 (2018) fløy godt, men spiste ikke selv i løpet av vel tre uker på tampen av fjoråret. Spisevegringen fortsatte på nyåret og flere undersøkelser ble gjennomført. Ved røntgenbilde ble brudd på ravnebeinet (coracoid) bekreftet. Brudd høyt oppe mot skulderen bidro sikkert til at den korte bruddenden ble liggende i feil stilling og forårsaket smerte når den skulle spise. Smertestillende medisiner og ormekur ble forsøkt uten resultat. Etter vel to måneder startet en

bevisst opptrening av venstre side av brystmuskulaturen siden den stort sett bare svingte til venstre. Gradvis ble den bedre til å fly høyresvinger. Trolig var dette årsaken til at den begynte å spise selv den 20. februar etter nesten to ukers målrettet trening venstre side brystmuskulatur. Etter om lag to måneder med fôring for hand flere ganger om dagen måtte det være en befrielse for hornugla å kunne spise selv.

Trond Voldmo kom med kattugla nr. 1 tydelig preget av et ufrivillig opphold i pipe.

Kattugle nr. 1.

Å være innestengt i ei pipe et par tre dager setter sine synlige spor på en fugl som vil ut i det fri igjen. Klørne var skjemme, vingeknokene var slitt og øynene var rennende. Fjærdrakta var tilgriset med sot som i hovedsak ble fjernet med hårføner. De øvrige skadene leget seg ganske greit og raskt. Siden dette var midt i en periode med mye snø, ble slippet utsatt noen dager i påvente av bedre værmeldinger uten snø og høyere dagtemperaturer.

Spurvehawk nr. 2

var sterkt medtatt ved ankomst og døde etter bare kort tid. Unormale hodebevegelser tydet på store sentralnervøse skader. Den hadde trolig ligget under høyspentledningene i lengre tid siden den også var noe avmagret.

Tårnfalk nr. 3

ble funnet på et gårdstun sittende under et tre. Den ble fraktet til Anicura (dyreklinikk på Gjøvik) hvor det ble tatt røntgen og gitt førstehjelp i form av væsketilførsel. Ved ankomst var almenntilstanden dårlig. Høyre øye var for det meste lukket og den hang med hodet og det var slim i nebbet. Forsøk på å gi den

mat for hand utløste ikke svelgerefleks.

Den døde i løpet av natta.

Tårnfalken var ringmerket S-387.822

Museum Zoolog Helsinki Finland.

Hønehauk nr. 4

fikk bare lettere bløtvevskader etter kollisjon med vindu. Venstre vinge hang litt og alula pekte tydelig utover. Den fløy bra allerede utpå neste dag da den også begynte å spise selv. I løpet av ei kort uke la den på seg såpass at den var i godt hold og i god form da den ble sluppet.

Musvåk nr. 5

ble oppdaget av en togfører uten at toget hadde kollidert med fuglen. Den hadde ingen synlige skader. Sentralnervøse skader var trolig årsaken til at den ikke klarte å stå på beinene. Høyre fot var tilnærmet helt lam. Den ble avlivet etter snaue to uker da det ikke var noe framgang å spore.

Perleugle nr. 6

ble funnet innved huset på Otta skole av elever. Ugla hadde ingen synlige skader. Den slo med vingene symmetrisk, men helt kraftløst. Den spiste hjernen av ei mus, ellers spiste den ikke selv. Fôring for hand gikk greit. Den døde etter bare et par dager.

Roar Solheim tar i mot alle fugler som ikke blir leget. Her med blant annet lappugle nr. 7 som hadde blødning inne i øyet. Obduksjonen viste ingen tegn til andre blødninger. Om mulig blir den testet for rottegift.

Lappugle nr. 7

ble først observert ved vegkanten om kvelden og oppdaget på ny av en annen person dagen etter. Lappugla hadde en tydelig blødning innafor hornhinna på det ene øyet. Den hadde krefter i beinene og kneppet med nebbet, men beveget seg ikke. Vekta var bare 794 g, noe som kan være i letalområdet. Den fikk tilført væske og føret forsiktig, men døde i løpet av andre natta. Roar Solheim obduserte ugla og fant ingen andre blødninger enn blødningen i det ene øyet. Vevsprøver er tatt med henblikk på å analysere for rottegift som kan inneholde antikoagulerende stoffer.

Vandrefalk nr. 8

ble observert slå ei hegre i lufta en dag for så å finne den sittende på bakken i samme område dagen etter. Ingen ytre skader påvist. Den svelget greit unna maten ved føring for hand og begynte å spise selv allerede andre dagen. Gradvis framgang førte til at den fikk litt luft under vingene etter ei uke og tilnærmet fullt restituert etter et par uker.

Vandrefalk nr. 8 ble trolig skadet i forbindelse med angrep på ei hegre.

Stein Roger Nybakke avleverer hønsehauk nr. 11 liggende i esken med lammelser i beinene og tar med en friskmeldt ung hønsehauk nr. 9 for å slippe den i nærheten av et reir hvor det hadde vært vellykket hekking.

Hønsehauk nr. 9

var en ungfugl i litt dårlig kondisjon som ble funnet sittende på plenen i et boligområde. Den spiste med god appetitt fra pinsett etter å ha fått tilført væske. Veldig rask framgang gjorde at den kunne slippes etter den fjerde dagen i en hønsehauklokalitet hvor årets unger var på vingene.

Dvergfalk nr. 10

ble liggende under vinduet der dun på vinduet ga tydelig tegn på hva som hadde skjedd. Fuglen hadde tydelige symptomer på sentralnervøse skader. Hodet ble dreid til siden og lagt rett bakover samtidig med at det ble holdt opp ned. Det surklet litt da den fikk servert mat fra pinsett, men spiste med relativt god appetitt. Etter noen dager begynte den å spise selv. Etter ei uke begynte hodebevegelsene å avta og den fikk litt luft under vingene. Framgangen fortsatte nærmest dag for dag. Trolig var den fullt ut restituert etter to og en halv uke da den ble sluppet av finneren i nærheten av funnstedet.

Elin Svendsen kom med dvergfalk nr. 10 preget av kollisjonen med kjøkkenvinduet hjemme. Hun stod også for slippet av fuglen 17 dager senere.

Hønehauk nr. 11

hadde trolig kollidert med vindu. Mottok fuglen etter to dager. Den var kritisk avmagret og hadde store sentralnervøse skader med lammelser i beinene. De første dagene tok den til seg maten, men etter ei snau uke forverret situasjonen seg. Den gulpet opp igjen maten og almenntilstanden forverret seg raskt før den døde etter ei uke.

Hønehauk nr. 12

Et knust yttervindu etterlot ingen tvil med henblikk på skadeårsak til denne hønehauken. Det gikk et par dager uten mat før fuglen ble overlevert her. Vekta gikk ned til oppgitt minimumsgrense. Den kom på vingene etter bare noen dager. Fôringen gikk imidlertid tregere siden svelgereflexen nærmest var fraværende. Gradvis bedret dette seg også og etter ei uke fikk den tilbud om mat som den kunne spise selv. Med stadig bedre appetitt var det ikke overraskende at den omsider begynte å spise selv etter 15 dager. Symptomene tydet klart i retning av at hønehauken hadde brudd i ravnebeinet. Røntgenbilde ble ikke tatt slik at et eventuelt brudd her ikke ble dokumentert. Den begynte å vise imponerende luftakrobatikk noen dager før den ble sluppet etter tre uker.

Tårnfalk nr. 13

ble funnet etter fylkesveien på grensa mellom Åmot og Rendalen. Fuglen ble levert inn tre dager etter at den ble funnet. Ingen synlige skader påvist. Den kom raskt på vingene. Til å begynne med fløy den svært så forsiktig – krabbegear. Det tok heller ikke lang tid før den begynte å spise selv. Etter vel ei uke fløy den med kjappe tverrvendinger og god akselerasjon. 10 dager etter at den forulykket ble den sluppet på et egnet sted hvor den like etterpå viste seg kretsende over enga.

Lappugle nr. 14

ble funnet ved avkjøringsrampa på Klemetsrud i Oslo og brakt til Veterinærhøgskolen av Falck. Lappugla hadde brudd på tars og tydelige spor etter elektrisk overslag på den ene vingen. I tillegg var det flere brudd på ulna som i og for seg har god prognose. Utfan på de seks ytterste handsvingfjærene og ytterste del av alulafjærene var svidd av. Trolig var ugla bløt da overslaget traff slik at brannskadene fulgte deler av fjærene som var bløttest. På den måten oppstod det ingen vevskader i forbindelse med overslaget. Tars ble operert og fiksert med plate. Veterinærhøgskolen hadde lappugla i seks dager før den ble overflyttet til meg. I denne tida ble ikke vekta kontrollert slik at den gradvis ble avkrefte. Lappugla veide 780 g ved ankomst her og var for svekket til at den kunne reddes.

Geir Høitomt og Ole Knut Steinset hadde diagnosen klar allerede da de ankom med hubroen nr. 15 – avkreftet. Adekvat behandling igangsatt med det samme hjalp til å få en liten opptur, men ikke nok til at den kom seg.

Hubro nr. 15

satt lent inntil et søppelskur på forsamlingslokalet i Øst Torpa og ble raskt transportert til meg. Hubroen var blitt observert fire dager tidligere i samme område. Vekt 1208 g. Ingen synlige skader ble funnet og den ble umiddelbart behandlet som kritisk avmagret. Det viste seg ganske raskt at det ikke var noe håp for den. Oppgitte vekter på hubro han høst og vinter iflg. Haftorn er 1490 – 4200 g (snitt 2400). Forskjellige måter å beregne letal vekt på gir et resultat som ligger høyere enn vekta på denne hubroen. I ettertid ble det tatt røntgenbilde som ikke ga noen positive funn.

Haukugle nr. 16

satt på vegskulderen etter E6 i Drivdalen, ganske sikkert etter en kollisjon med bil. Nebbet hadde flere sprekker som det blødde fra. Øynene var for det meste lukket og flyevnen var fraværende. Den kviknet til i løpet av noen dager og begynte å spise selv. Ytterste del av nebbet falt av, mens bruddene lenger inne på nebbet sluttet å blø og helet seg. Etter ei uke kunne den bruke vingene litt, men mistet høyde. Ytterligere framgang fortsatte og etter tre uker virket den å ha alt under kontroll.

Haukuglene nr. 16 og nr. 17 fikk felles treningstid og opplevelsen av å bli sluppet samtidig.

Haukugle nr. 17

Forårsaket et smell i huset der den ble funnet. Skjærer ble raskt nærgående, men haukugla ble reddet av en fra Fallviltgruppa i Lillehammer. Den hadde ingen ytre skader, men var preget av sentralnervøse skader. Hodet ble dreid rundt 180 grader samtidig med at den veltet over på siden. Forsøkene på å fly endte mot tak og vegg. En pappeske ble da en passende sykestue et par dager. Den begynte å spise selv allerede etter én dag. Fra og med tredje dagen begynte flyveferdighetene å komme tilbake. Disse utviklet seg så vidt raskt at den kunne betraktes som fullt restituert etter elleve dager. Den ble da sluppet samtidig med haukugle nr. 16.

Spurveugle nr. 18

Det smalt i ruta i 2. etg. på Skogli Helse og Rehabiliteringssenter på Lillehammer og utenfor på taket satt ei lita ugla.

«Ambulanse» ble beordret på stedet og transportert til meg. Det så lovende ut for spurveugla i det den tok vingene fatt med det samme. Den spiste ikke selv, men det gikk greit å mate den for hand. Andre dagen ble den dårligere og døde.

Kattugle nr. 19

En elev ved Hammartun skole Lillehammer varslet om at det lå en fugl helt urørlig helt inne ved veggen. Da den skulle tas inn, fløy den opp og rett inn i et nytt vindu 20 m unna. Den ble plassert i en eske og transportert til meg på kvelden. Ingen andre tegn på skader enn hjernerystelse og eventuelt bløtvevskader. Den begynte å spise selv andre natta og tok lettere til vingene allerede andre dagen. Deretter var det bare å gi den mat og tid nok til at den ble fullt restituert. Kattugla var ringmerket på Jessnes som reirunge samme år.

Kongeørn nr. 20 rakk så vidt å komme på beinene før året var omme, men klarte enda ikke å spise selv.

Kongeørn nr. 20 ble innhentet av toget da den tok av fra åtsler langs jernbanesporet i Tolga. Jernbanesporet går gjennom tett furuskog. I praksis må kongeørna følge denne sjakta gjennom skogen i kappløpet fra toget. Denne gangen «vant» toget. Kongeørna tapte tre stk. stjertfjær og i alle fall midlertidig flyveevnen. Den klarte å stå på beinene, men den klarte ikke å gå eller spise før årsskiftet. I skrivende stund er kongeørnas skjebne avklart og for de som lurer på hvordan det gikk, kan en finne svaret på Dagsrevyen, Distriktssendingen eller Kveldsnytt 16. januar 2020.

Kommentarer

Elleve fugler oppnådde behandlingssuksess i 2019 (se

innledningen). De fleste av disse fuglene hadde enten sentralnervøse- eller bløtvevskader. Disse skadene leget seg stort sett selv over relativt kort tid med tilpasset stell og behandling. Hornugla (nr. 18/2018) med brudd høyt oppe på ravnebeinet var imidlertid svært krevende ved at det tok hele 75 dager før den begynte å spise selv. Før den tid hadde antall måltider for hand passert 200.

De aller fleste fuglene som ikke kom på vingene, hadde også sentralnervøse skader. Ganske raskt fikk disse sin skjebne avklart ved at disse skadene ikke leget seg. Skjebnen til én fugl – lappugle (nr. 14 2019) – kunne kanskje fått et annet resultat med mer kyndig pleie av fuglen etter operasjonen.

Nedslagsfelt

17 av 20 innbrakte fugler kom fra Innlandet. Fem kom fra Hedmark og 12 kom fra Oppland. De gamle fylkesnavnene blir brukt siden de Ornitologiske foreningene fortsatt forholder seg til de gamle fylkesgrensene. De resterende tre fuglene kom fra Buskerud, Oslo og Trøndelag. Fra Hedmark fordelte fuglene

seg på de fem kommunene Sør-Odal, Stor-Elvdal, Ringsaker, Åmot/Rendalen (på grensa av disse to kommunene) og Tolga. I Oppland er totalt åtte kommuner representert hvorav det kom inn én fugl fra Gjøvik, Vestre Toten, Lunner, Sel, Gausdal, Nordre Land og tre fugler fra begge kommunene Gran og Lillehammer (se tab. 3).

Tabell 3. Kommune- og fylkesoversikt for innkomne fugler, kjøring ansvarlig part og Helge Grønlien (km), veterinærutgifter og bidrag fra Mattilsynet (kr).

Nr.	Art	Kommune	Fylke	Kjøring ansvarlig	Kjøring HG	Vet. utg.	Mat-tilsyn
18	Hornugle	Nord-Aurdal	Oppland	600	45	2384	
1	Kattugle	Sør-Odal	Hedmark	286			
2	Spurvehauk	Gjøvik	Oppland	70			
3	Tårnfalk	Vestre Toten	Oppland	160		*	
4	Hønsehauk	Lunner	Oppland	340			
5	Musvåk	Stor-Elvdal	Hedmark	360			
6	Perleugle	Sel	Oppland	180			
7	Lappugle	Gran	Oppland	220			
8	Vandrefalk	Modum	Buskerud	390	40		
9	Hønsehauk	Gausdal	Oppland	14			
10	Dvergfalk	Ringsaker	Hedmark	120	100		
11	Hønsehauk	Gran	Oppland	230			
12	Hønsehauk	Gran	Oppland	220	40		
13	Tårnfalk	Åmot/Rendalen	Hedmark	347	40		
14	Lappugle	Oslo	Oslo	420		**	
15	Hubro	Nordre Land	Oppland	220			
16	Haukugle	Oppdal	Trøndelag	230	15		
17	Haukugle	Lillehammer	Oppland	30			
18	Spurveugle	Lillehammer	Oppland	25			
19	Kattugle	Lillehammer	Oppland	20			
20	Kongeørn	Tolga	Hedmark	250	190		
	Totalt			4732	470	2384	0

*veterinærtjenestene utført av Anicura, Gjøvik

**veterinærtjenestene utført av Veterinærhøgskolen i Oslo

Drift/økonomi

Driften av rovfuglmottaket er basert på ideelt arbeid. Det er ikke loggført tid som har gått med til de forskjellige arbeidsoppgavene. Slik virksomheten har utviklet seg de siste årene, er tidsforbruket rundt regnet et tredels årsverk pr. år. For å få fordelt noe av utgiftene blir det i første omgang forsøkt å få finneren eller ansvarlig lokalt til å stå for transporten av den skadde fuglen til mottaket. Noen har også bidratt med kjøring i forbindelse med slipp av fuglen. 4732 km er tilbakelagt i denne sammenhengen. Undertegnede har kjørt 470 km i tilknytning til behandling og slipp av fugler (tab. 3).

Mattilsynet har i år ikke bidratt med godtgjørelse til veterinæren for noen undersøkelser. Det skyldes at Mattilsynet bidrar kun én gang pr. fugl. For hornugla (nr. 18/2018) ble det gitt bidrag i 2018. Tårnfalk (nr. 3) og lappugle (nr. 14) ble behandlet på henholdsvis Anicura, Gjøvik og Veterinærhøgskolen før fuglene ble overført hit. Dermed har utgifter til veterinærtjenester og medisiner bare vært 2384,- kr i år.

Utgifter til lokaler, strøm, anskaffelse mat, medisinsk forbruksmateriell og drift for øvrig dekkes privat. Alle døde fugler blir pakket inn, merket og fryst ned. For hver enkelt fugl blir det ført journal med funndata, epikrise og andre relevante data.

Mottatte døde fugler

Nr. 1

Spurvehauk 3K+ funnet i lysthuset 18. mai 2019 kl. 12.30. Fuglen levert av Petter Syverud, Th. Lundes veg 14. V.l. 24,0 cm, vekt 248 g. Fuglen litt uttørket (øyne og hodet), kunne godt være noen dager gammel. Sannsynlig skadeårsak vinduer i lysthuset.

Nr. 2

Spurvehauk 1KM funnet sittende fast i gummilista i underkant av sidevindu på en av hjemmehjelpens biler på Vingnes 23. aug. 2019 kl. 15.30. Fuglen var da i live. Bilen hadde stått stille. Reidar Blonberg 46850953 kom med fuglen kl. 18.45. Spurvehauken hadde da vært død ei stund, var litt stiv. Vekt 108 g (juv. hanner 115 – 187, 145 +/- 11 Forsman). Vingelengde 20,1 og 20,0 cm

Nr. 3

Hilde Karin Olsen 99384660 varslet om ei påkjørt ugle ved innkjøring p-plass Fåberg kirke 13.11.2019 kl. 20:40. Hentet umiddelbart. Kattugla var nylig død. Vekt 677 g, vingelengde v.v. 29,5 cm. Blødninger fra nebb, brudd overarm og underarm høyre vinge samt ankelledd høyre fot.

Takk

Mange av finnerne (8 stk.) av forulykka fugler, har selv kjørt fuglen til mottaket eller deler av transportetappen. Noen har også transportert fuglen tilbake for slipp. Kontaktperson for Fuglevakta i Hedmark Trond Voldmo og i Oppland Stein Roger Nybakke har vært involvert med transport av henholdsvis tre og fire fugler. Even Dehli har transportert tre stk. fugler. For øvrig har Arne Mæhlen, Thor Erik Jelstad, Geir Høitomt, Even og Jorun Agerup, Trond Berven og Hogne Hofte kjørt skadd fugl. Det er imponerende at flere som tilfeldigvis har funnet en skadd rovfugl eller ugle på kort varsel legger ut på lange transportturer! Totalt ble det kjørt 4889 km.

Førstekonservator dr. Roar Solheim ved Naturmuseum og botanisk hage, Universitetet i Agder har tatt imot alle fuglene som ikke har kommet på vingene. Norsk Ornitologisk Forening avd. Hedmark og Fylkesmannen i Innlandet har bidratt økonomisk. Lillehammer Dyreklinikk har stått for veterinærtjenestene. Takk til alle!

Mediedekning

GD 26. nov. 2019. Jøss, hva er dette? 1 side.

Slipp av to stk. haukugler samtidig.

Bli med på våre registreringsprosjekter i 2020

LAPPSPURV

Norsk Ornitologisk Forening har valgt lappspurv til Årets fugl i 2020. Bakgrunnen er at arten var vist stor tilbakegang både i hekkeområdene og på trekklokalitetene i Sør-Norge de siste årene. Den ble i 2015 rødlistet som *sårbar* i Norge. Også i Oppland har vi merket oss en betydelig nedgang hos arten. Under annet feltarbeid har vi bla. på Fokstumyra og i gamle Hjerkinnskytefelt sett en til dels dramatisk nedgang i antall fugler på hekkeplassene. Også på tradisjonelle rasteplasser under trekket har den blitt svært fåtallig.

NOF, avd. Oppland vil i år gjennomføre en kartlegging av hekkebestanden i følgende 10 utvalgte fjellområder:

- Vålåflyi/Vålåvatnet, Lesja
- Grisungvatna, Lesja og Dovre
- Tjønnhøtjønn/Einøvlingvatn, Dovre
- Fokstumyra, Dovre
- Svartknattjønnin/Hornsjøen/Storrvatnet, Dovre
- Leirungsvatna/Råkåvatnet, Skjåk og Lom
- Refjellsvatni, Vågå
- Hersjømyrin/Øyangen, Nord-Fron
- Åsdalstjønnna, Ringebru
- Fisketjønnin/Rjupetjønn, Øystre Slidre

Fra alle disse områdene har vi en god del data fra tidligere år - for noen områder helt tilbake til 1960- og 1970-tallet. Dette gir dermed gode muligheter for å vurdere bestandsutviklingen de siste 30 - 50 årene i fjellet i Oppland og i Sør-Norge. Resultatene fra feltarbeidet i 2020 vil bli sammenliknet med data fra tidligere år, både for hver enkelt lokalitet og for fylket samlet sett.

OVERVÅKING AV FJELLENDER (svartand, sjøorre, bergand og havelle)

NOF avd. Oppland startet i 2011 en overvåking av fjellender. Det ble valgt ut en rekke overvåkingsområder i fjellet nord i fylket. Disse ble undersøkt en gang i etableringstida og en gang i tida hvor endene har ungekull på vannet. Overvåkingen ble gjentatt i 2015 (svartand, sjøorre og bergand) og i 2016 (havelle).

I 2020 ønsker vi å fortsette overvåkingen med å sjekke overvåkingslokalitetene for alle disse 4 rødlisteartene. Vi vil begrense oss til lokaliteter hvor artene har hekket/antatt å hekke på 2010 – tallet. *Dette dreier seg om følgende lokaliteter: (se neste side)*

- Vålåflyi/Vålåvatnet, Lesja (havelle)
- Istjørni, Dovre (havelle)
- Fokstumyra, Dovre (svartand)
- Svartknattjønnin/Hornsjøen/Storrvatnet, Ytre Botntjønni, Dovre (bergand, sjøorre og havelle)
- Leirungsvatna/Råkåvatnet, Skjåk og Lom (bergand og havelle)
- Griningsdalsvatnet, Vågå (bergand)
- Refjellsvatni, Vågå (sjøorre)
- Hersjømyrin/Øyangen, Nord-Fron (svartand)
- Åsdalstjønnna, Ringebu (bergand, svartand)
- Lyngen med småtjern, Øyer (svartand og sjøorre)
- Gråurdjtjern med småtjern, Øyer (svartand)
- Øvre Åstvatn/Tautertjernet/Skjeltjernet, Øyer (svartand)
- Fisketjønnin/Rjupetjønn, Øystre Slidre (bergand og havelle)
- Stavtjerna, Vang (bergand)

Overvåkingen av fjellender vil bli rapportert i NOF avd. Oppland sin rapportserie, og resultatene vil bli sammenliknet med tilsvarende overvåking i 2011 og 2015/16.

Vi håper på din deltagelse i disse prosjektene. Ved å besøke en eller flere av disse lokalitetene får du garantert en fin fjelltur! Ta gjerne kontakt med oss i styret på forhånd for å få råd og veiledning.

Havelle hann – Foto: Thor Østbye

HØNSEHAUK I OPPLAND

Av Jon Opheim og Geir Høitomt

Med midler fra "Tilskudd til vilttiltak" ble det i 2018 gjennomført et registreringsprosjekt på hønsenhauk i Oppland fylke. Kistefos Skogtjenester AS har stått ansvarlig for feltarbeid og utarbeidelse av rapport. Arbeidet er utført i nært samarbeid med Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland som har mottatt et økonomisk tilskudd for sin deltagelse. Her gis et sammendrag av rapporten.

Registreringene i 2018 er en oppfølging av en stor kartlegging av hønsenhauk i Oppland fylke i årene 2010 og 2011, utført av Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland (Opheim 2011).

Hønsenhauken står på *Norsk rødliste* (Henriksen & Hilmo O. 2015) som nær truet (NT). Hit hører arter som på grunn av tilbakegang krever spesielle hensyn og tiltak.

Formålet med utarbeidelse av en ny statusrapport for hønsenhauk bare 7 år etter den forrige er å sette økt fokus på artens bestandsutvikling, samtidig som det i løpet av denne perioden er innsamlet mye nytt registreringsmateriale. Dette gjelder i særlig grad i Hadelands-regionen og i Valdres-kommunene, hvor det

tidligere har vært gjort lite feltarbeid på hønsenhauk. På Hadeland har Even Dehli, sammen med medlemmer i Norsk Ornitologisk Forening Hadeland lokallag, stått i spissen for et omfattende registreringsarbeid de siste ca. 5 årene. I Valdres er det i regi av Kistefos Skogtjenester AS blitt utført kommunevise registreringer i årene 2013 – 2018. Også deler av disse registreringene er støttet økonomisk gjennom viltfondsmidler.

Hønsenhauken finnes utbredt i hele fylket, men er sterkt knyttet til gammel, oppkvistet barskog. Den unngår kvistrik fjellskog på svake boniteter. Dette betyr at de viktigste leveområdene for hønsenhauk i stor grad faller sammen

med de økonomisk mest drivverdige skogområdene. Hønsehaukens tilbakegang kan i mange tilfeller forklares ut fra endringer i hekkeområdene, og i særlig grad hogst. Skognæringen har således en nøkkelrolle i den framtidige forvaltningen av arten.

I rapporten fra 2011 ble det dokumentert en sterk nedgang i hønsehaukbestanden i Oppland fylke i løpet av en periode på 30 – 40 år. Med et bestandsestimat på bare 50 – 75 hekkende par ble det antydnet at bestanden var redusert med to tredjedeler i løpet av disse ti-årene.

Registreringene i 2018, sammen med innhenting av data fra perioden 2012 – 2017, resulterte i 59 lokaliteter med påvist hekking de seneste ca. 5 årene, samt 23 lokaliteter uten påvist hekking i samme 5-års periode. I rapporten er disse kategorisert som henholdsvis *eksisterende* og *usikre* lokaliteter. Basert på disse registreringene er bestandsestimatet i fylket nå justert til 70 – 100 hekkende par.

Fordi hønsehauken er en av våre karakterarter for gammel skog, ble det i 2018 også gjort en enkel kartlegging av skogforholdene rundt hekkeplassene. Avstanden mellom reirene og nærmeste hogstflate/ungskogfelt ble målt, samtidig som andelen eldre skog (hogstklasse 4 og

5) ble grovt beregnet i en radius på 250 m rundt hver reirplass (basert på flybilder).

Når det gjelder hensyn til rovfugler og ugler ved hogst og skogbruks-tiltak, er dette konkretisert gjennom egne retningslinjer utarbeidet av Norges Skogeierforbund. Disse hensynene er lagt til grunn i de skogbedriftene som er sertifisert, og som har godkjent PEFC sertifikat (forkortelse for *Programme for the Endorsement of Forest Certification*). I Norsk PEFC Skogstandard fra 2015 er det for hønsehauk bl.a. retningslinjer om at hogst ikke skal foregå nærmere reiret enn radius på 50 m, der terrenget er flatt eller kupert.

Våre registreringer viser at det fortsatt skjer avvik i forhold til forannevnte 50-meters regel. Av de 104 reirene som er registrert på 59 eksisterende lokaliteter lå 36 reir (35%) mindre enn 50 m fra nærmeste flatekant. Noe av dette skyldes eldre forhold – før dagens retningslinjer kom på plass – men det er også noen tilfeller av nyere dato. Et annet moment er at hogst inntil hønsehaukreir i flere tilfeller ikke tar hensyn til ustabile flatekanter (vindfall og tørke), som reduserer avstanden mot hønsehauk-reirene. Granskog på høy bonitet er her mest utsatt.

Når det gjelder andelen med gammel skog rundt hekkelokalitetene som vi ikke til retningslinjer som omhandler dette, og vi vet heller ikke mye om hønsehaukens tåleevne på dette området. Likevel har vi – med grunnlag i 66 registrerte *utgåtte/forlatte* lokaliteter i fylket – noen oppfatninger om dette. I områder med aktivt bestandskogbruk forsvinner hønsehauken ofte hvis andelen med gammel skog blir mindre enn ca. 25 – 30 %, og i særlig grad hvis bestandene med gammel skog blir små og usammenhengende. Vi ser likevel nyanser i dette, og vårt inntrykk er at hønsehauken krever en større andel med gammelskog i lavproduktive områder, mens den er noe mindre kravfull i høgproduktive lavlandsområder. Sistnevnte illustreres ganske godt for de reirene som er registrert i Hadelands-kommunene, hvor det i 2018 ble påvist 3 hekkinger i områder med mellom 12 – 35 % gammelskog innenfor en radius på 250 m fra reiret. Vi vil tro at disse forskjellene har sammenheng med hønsehaukens næringstilgang. Er mattilgangen god senker den gjerne litt på kravene til mengden med gammel skog i hekkeområdet.

Selv om bestandsestimatet for fylket er litt oppjustert etter funn av nye hekkelokaliteter vil vi konkludere med at hønsehauken fortsatt er en truet art, og at

bestandsutviklingen er negativ. Alle de nye hekkelokalitetene som er oppdaget har gamle reir som viser lang tilstedeværelse. Tilbakegangen i hønsehaukbestanden kommer tydeligst fram ved at en i 2018 fikk sjekket status for 49 lokaliteter som også ble undersøkt i 2011. I løpet av denne 7-års perioden var antall eksisterende/intakte lokaliteter redusert med 20%.

Hønsehauken er nå funnet hekkende i alle fylkets 26 kommuner, men en dokumentasjon på bare 59 eksisterende lokaliteter gir bare et snitt på drøye 2 hekkelokaliteter pr. kommune. Med et så beskjedent antall reiser det seg fort et behov for egne skjøtselsplaner for hønsehauklokaliteter innenfor hver kommune. Samtidig er det grunn til å fokusere på overholdelse av sertifiseringsreglene. Og for å sikre stor nok tilgang på eldre skog i hønsehaukens hekke-områder, bør det også vurderes å utvide sertifiseringen med retningslinjer om et minimumsareal med gammel skog innenfor et nærmere definert areal.

Vi ønsker også peke på at retningslinjene som ligger til grunn for sertifiseringen har et punkt om at et reir bare regnes å være i bruk i 5 år etter siste påviste hekking (såkalt karantenetid). Etter dette kan reiret med andre ord frigjøres for hogst.

I vårt materiale har vi eksempler på reir som har ligget ubrukt i mellom 5 – 10 år så å bli tatt i bruk på nytt. Sertifiseringsreglene bør etter vår erfaring her endres til å gjelde 10 år.

Der hvor hogst ikke er utført etter Norsk PEFC Skogstandard, med det resultat at hønehauken har forlatt hekkeplassen, bør det etter vårt syn vurderes tiltak for å rette opp «skaden», f.eks. ved å bygge et nytt,

kunstig reir – i samråd med lokal fuglekyndig, skogbruksansvarlig og grunneier.

Det etablerte samarbeidet med skogbruksorganisasjonene i fylket vil være av avgjørende betydning for å ta vare på hønehauken i vår skognatur for framtida. Bare 3 av de eksisterende lokalitetene ligger i områder som i dag er underlagt vern.

Antall registrerte lokaliteter med hønehauk i de enkelte kommuner i Oppland fylke siden ca. 1970. Tallene fra 2010/2011 (Opheim 2011) er tatt inn i tabellen som et sammenligningsgrunnlag.

Foto: Thor Østbye

Forklaringer til tabellen:

Eksisterende lokalitet: Hekking påvist siste 5 år. **Usikker lokalitet:** Hekking ikke påvist de siste 5 år, men reir finnes. **Forlatt lokalitet:** Reir ikke registrert, eller svært nedslitt. Tall i parentes i rubrikken *Eksisterende lokalitet* angir antall lokaliteter med registrert hekking (avbrutt/mislykket hekking inkludert).

Kommune	Eksisterende lokalitet		Usikker lokalitet		Forlatt lokalitet	
	2010/11	2018	2010/11	2018	2010/11	2018
Lesja	4 (1)	1 (1)	1	5	3	2
Dovre	3 (1)	2 (1)	1	2	3	3
Skjåk	1 (1)	2 (1)	2	1	1	2
Lom	1 (1)			1		
Vågå	4 (2)	3 (2)		1		
Sel	2 (2)	2 (1)			1	1
Nord-Fron	4 (3)	2 (2)	2	3	2	3
Sør-Fron	2 (2)	3 (1)			3	1
Ringebu	3 (2)	3 (1)				1
Øyer	4 (3)	4 (3)			2	2
Lillehammer	3 (3)	3 (1)	1		3	4
Gausdal	1 (1)	2	1		3	3
Gjøvik	1 (1)	3		1	15	12
Vestre Toten	1	1 (1)			4	4
Østre Toten		1	1	1	10	10
Gran	2 (1)	8 (5)	1	2	1	1
Lunner		3 (3)				
Jevnaker	1	3 (3)			1	2
Søndre Land	2 (1)	2 (2)	1	1	3	4
Nordre Land	2	2			9	9
Etnedal		1		1		
Sør-Aurdal		1		2		
Nord-Aurdal	2 (1)	2			1	2
Øystre Slidre		1		2	1	
Vestre Slidre		2 (1)				
Vang		2				
SUM	43 (26)	59 (29)	11	23	66	66

Tabellen viser en økning av både antall eksisterende lokaliteter og lokaliteter med usikker status for hønsehauk i perioden 2012 - 2018. Dette skyldes i hovedsak systematisk leting etter nye hekkelokaliteter, særlig i Hadelandsregionen og i Valdreskommunene i de senere årene. På Hadeland har Even Dehli, sammen med medlemmer i NOF, Hadeland lokallag, stått i spissen for et omfattende registrerings-arbeid de siste ca. 5 årene. I Valdres har det i regi av Kistefos Skogtjenester AS blitt utført kommunevise registreringer i årene 2013 - 2018: Sør-Aurdal (2013), Nord-Aurdal (2014), Øystre Slidre (2015), Vestre Slidre (2016), Vang (2017) og Etnedal (2018).

Oppland ringmerkingsgruppe rapport for 2019

Av Even Dehli

REKORDMANGE FUGLER MERKA!

Totaltallet for 2019 ble hele 10326 merka fugler. Dette er rekord for Oppland RG! Hele 9.464 av disse fuglene vart merka på Hadeland.

Merkingene i 2019 ble utført av: Tom Borgersen (B-lisens), Ole Bosse (A-lisens), Even Dehli (A), Helge Grønlien (B), Morten Haug (A), Anne Gri Henriksen (A), Stein Roger Nybakke (A), Even Raassum (A),

Einar Selvåg (A) og Trond Øigarden (A). De to nye A-merkerne Morten Haug og Anne Gri Henriksen slo til med henholdsvis 1067 og 1492 merkinger i sitt første år med egne nett. Imponerende!

Antallet merka arter var 80 og det var to nye arter; hauksanger og konglebit. Antallet arter merka i Oppland RG er dermed kommet opp i 155.

Hauksanger ringmerket den 25.08.2019 av Einar Selvåg og(Rune Rødningen)

Ganske som vanlig finner vi de høyeste merketalla i 2019 hos **løvsanger**, med hele **3051**. Det er over dobbelt så mange som i fjor(1050). Trolig er dette det høyeste antall ringmerka individer av en enkelt art i Oppland noe år. Dette er et tydelig tegn på at denne Norges vanligste fugleart hadde et godt år her på Østlandet og trolig også nord for oss der løvsangere kommer trekkende fra. Statistikken bak en slik påstand er imidlertid på ingen måte sikker. Innsatsen fra oss ringmerkere har økt mye, spesielt på Hadeland. Det skyldes både at det er blitt utdannet flere ringmerkere og ikke minst at mange av dem er svært aktive. Bruken av lyd har også utviklet seg og det er ikke en statistisk tilfeldig metode.

Mange la nok merke til de store flokkene av gråsisik som kom utover høsten. Mengder av bjørkefrø både i fjellet og lavlandet trakk dem hit. Hele 786 vart merka, hovedsakelig i oktober-november. For undertegnede står helga 8.-10. november på hytta i Espedalen som et høgdepunkt med hele 250 merka gråsisik. (Bare ett 6 m-nett). En polarsisik var også artig. Andre frøetere som grønnsisik (876), bjørkefink (574) og bokfink (320) hadde også gode merketall mens både grønnfink (95) og dompap (91) var fåtallige.

2019 ble et svært dårlig ugleår. Mangelen på smånagere resulterte i at ingen perleugler hekka i de ca. 400 kassene til perleuglekasseprosjektet i Oppland. Bare 10 voksne perleugler ble merka på høsten. Haukuglene (2 skadde hos Helge Grønlien) uteble også og de få kattuglene som hekka fikk fram små kull. Bare 10 voksne og 50 unger vart merka.

blåmeis 630, kjøttmeis 574. Bare 40 granmeis og 32 svartmeis fikk ringer på. De to sistnevnte artene ser ut til å streve også hos oss.

I det som vart et brukbart sangerår dukket en svært sjelden gjest opp i nettet til Einar Selvåg på Leira ved Fagernes 26. august. Det var den første **hauksangeren** som er merka i Oppland RGs historie! Årsunger av hauksanger er farlig lik hagesanger og kan nok bli oversett, men ikke av vestlendingen Einar. Noen blir kanskje litt overraska over at den var ved Fagernes, men «den som leiter, den finner». Einars ringmerking i Valdres er svært interessant og løfterik. At Hadeland er tyngdepunktet for ringmerkinga i Oppland er vel og bra, men det hadde også vært svært positivt å få flere ringmerkere nordover i fylket.

Lederen av lokallaget i Valdres, Trond Øigarden fikk æren av å merke Oppland RGs første konglebit. Invasjonen av denne flotte fuglen gledet mange i 2019. Det gjaldt også oss ringmerkere. Trolig vil det gå mange år til neste gang. Undertegnede fikk gleden av å sette ring på nr.to, merka ved Synnfjell lille nyttårsaftnen. På nyåret gikk flere i nettet der.

Også i 2019 vart det merka en nattergal, Opplands andre. Den vart merka ved Hovstjernet ved Gran sentrum av Ole Bosse og Anne Gri Henriksen.

Merkingene av meis var helt på det jevne;

Ringmerkingsoversikt. Oppland RG 2019.

RINGMERKINGS OVERSIKT 2019	Tidligere merka	Pull	Andre(f. g)	Totalt	Totalt	Mest merka	Mest merka
		2019	2019	2019		2019	Totalt
Gråhegre Ardea cinerea	651				651		
Knoppsvane Cygnus olor	11				11		
Hvitkinngås Branta leucopsis	6				6		
Stokkand Anas platyhynhos	30				30		
Kvinand Bucephala clangula	54				54		
Laksand Mergus merganser	34				34		
Myrhauk Circus cyaneus	37				37		
Hønehauk Accipiter gentilis	333	15	3	18	351		
Spurvehauk Accipiter nisus	85		2	2	87		
Musvåk Buteo buteo	9				9		
Fjellvåk Buteo lagopus	79				79		
Kongeørn Aquila chrysaetos	3				3		
Fiskeørn Pandion haliaetus	11				11		
Vandrefalk Falco peregrinus	7		1	1	8		
Tårnfalk Falco tinnunculus	152	9	1	10	162		
Dvergfalk Falco columbarius	50		1	1	51		
Storfugl Tetrao urogallus	3				3		
Tjeld Haematopus ostralegus	13				13		
Dverglo Charadrius dubius	1				1		
Sandlo Charadrius hiaticula	5				5		

RINGMERKINGS OVERSIKT 2019	Tidligere merka	Pull	Andre(f. g)	Totalt	Totalt	Mest merka	Mest merka
Boltit Charadrius morinellus	5				5		
Heilo Pluvialis apricaria	5				5		
Vipe Vanellus vanellus	66				66		
Polarsnipe Calidris canutus	1				1		
Dvergsnipe Calidris minuta	1				1		
Temmincksnipe Calidris Temminckii	2				2		
Fjæreplytt Calidris maritima	1				1		
Myrsnipe Calidris alpina	8				8		
Brushane Philomachus pugnax	1				1		
Enkeltbekkasin Gallinago gallinago	12		1	1	13		
Dobbeltbekkasin Gallinago media	4				4		
Rugde Scolopax rusticola	1				1		
Storspove Numenius arquata	5				5		
Rødstilk Tringa totanus	4				4		
Gluttsnipe Tringa nebularia	22				22		
Grønnstilk Tringa glareola	4				4		
Skogsnipe Tringa ochropus	15				15		
Strandsnipe Actitis hypoleucos	116		1	1	117		
Svømmesnipe Phalaropus lobatus	2				2		
Hettemåke Larus ridibundus	1067	6		6	1073		
Fiskemåke Larus canus	89				89		
Gråmåke Larus argentatus	343				343		
Sildemåke Larus fuscus	25				25		

RINGMERKINGS OVERSIKT 2019	Tidligere merka	Pull	Andre(f. g)	Totalt	Totalt	Mest merka	Mest merka
Krykkje Rissa tridactyla	4				4		
Makrellterne Sterna hirundo	80				80		
Rødnebbterne Sterna paradisaea	3				3		
Lomvi Uria aalge	2				2		
Alke Alca torda	1				1		
Bydue Columba livia var. domestica	9				9		
Skogdue Columba oenas	3				3		
Ringdue Columba palumbus	31				31		
Tyrkerdue Streptopelia decaocto	1				1		
Gjøk Cuculus canorus	3				3		
Haukuge Surnia ulula	119				121		
Spurveugle Glaucidium passerinum	28		1	1	29		
Kattugle Strix aluco	774	50	10	60	834		
Hornugle Asio otus	21				21		
Jordugle Asio flammeus	3				3		
Perleugle Aegolius funereus	975		10	10	985		
Tårnseiler Apus apus	464	67		67	531		
Vendehals Jynx torquilla	48				48		
Grønnspekk Picus viridis	7				7		
Gråspekk Picus canus	3				3		
Svartspekk Dryocopus martius	2				2		
Flaggspekk Dendrocopos major	197		13	13	210		
Dvergspett Dendrocopos minor	11		4	4	15		

RINGMERKINGS OVERSIKT 2019	Tidligere merka	Pull	Andre(f. g)	Totalt	Totalt	Mest merka	Mest merka
Tretåspett <i>Picoides tridactylus</i>	3				3		
Sanglerke <i>Alauda arvensis</i>	7				7		
Sandsvale <i>Riparia riparia</i>	1059		7	7	1066		
Låvesvale <i>Hirundo rustica</i>	11919	4	543	547	12466	7	2
Taksvale <i>Delichon urbica</i>	80				80		
Trepiplerke <i>Anthus trivialis</i>	153		21	21	174		
Heipiplerke <i>Anthus pratensis</i>	706		117	117	823		
Lappiplerke <i>Anthus cervinus</i>	2				2		
Gulerle <i>Motacilla flava</i>	229		1	1	230		
Vintererle <i>Motacilla cinerea</i>	225	36	3	39	264		
Linerle <i>Motacilla alba</i>	1717	10	83	93	1810		
Sidensvans <i>Bombycilla garrulus</i>	528				528		
Fossefall <i>Cinclus cinclus</i>	1199	53	20	73	1272		
Gjerdesmett <i>Troglodytes troglodytes</i>	160		31	31	191		
Jernspurv <i>Prunella modularis</i>	3448		293	293	3741	10	
Rødstrupe <i>Erithacus rubecula</i>	2353		307	307	2660	9	
Nattergal <i>Luscinia luscinia</i>			1	1	1		
Blåstrupe <i>Luscinia svecica</i>	894		16	16	910		
Rødstjert <i>Phoenicurus</i>	526		7	7	533		
Buskskvett <i>Saxicola rubetra</i>	137				137		
Steinskvett <i>Oenanthe oenanthe</i>	60				60		
Ringtrost <i>Turdus torquatus</i>	1				1		
Svarttrost <i>Turdus merula</i>	843		70	70	913		

RINGMERKINGS OVERSIKT 2019	Tidligere merka	Pull	Andre(f. g)	Totalt	Totalt	Mest merka	Mest merka
Gråtrost Turdus pilaris	1600		52	52	1652		
Måltrost Turdus philomelos	218		24	24	242		
Rødvingetrost Turdus iliacus	727		53	53	780		
Duetrost Turdus viscivorus	8				8		
Gresshoppesanger Locustella naevia	3				3		
Elvesanger Locustella fluviatilis	2				2		
Sivsanger Acrocephalus schoenobaenus	20		1	1	21		
Myrsanger Acrocephalus palustris	24		8	8	32		
Rørsanger Acrocephalus scirpaceus	303		22	22	325		
Busksanger Acrocephalus dumetorum	63		1	1	7		
Gulsanger Hippolais icterina	49		4	4	53		
Hauksanger (ny) Sylvia nisoria			1	1	1		
Møller Sylvia curruca	172		17	17	189		
Tornsanger Sylvia Communis	45		7	7	52		
Hagesanger Sylvia borin	924		105	105	1029		
Munk - Sylvia atricapilla	1178		247	247	1425		
Bøksanger Phylloscopus sibilatrix	5				5		
Gransanger Phylloscopus collybita	525		115	115	640		
Løvsanger Phylloscopus trochilus	13638		3051	3051	16689	1	1
Gulbrynsanger Phylloscopus inornatus	1				1		
Fuglekonge Regulus regulus	1344		124	124	1468		
Gråfluesnapper Muscicapa striata	152		5	5	157		

RINGMERKINGS OVERSIKT 2019	Tidligere merka	Pull	Andre(f. g)	Totalt	Totalt	Mest merka	Mest merka
Svarthvit fluesnapper <i>Ficedula hypoleuca</i>	7652	125	15	140	7792		8
Stjertmeis <i>Aegithalos caudatus</i>	176		4	4	180		
Løvmeis <i>Parus palustris</i>	20				20		
Granmeis <i>Parus montanus</i>	1367		40	40	1407		
Toppmeis <i>Parus cristatus</i>	17		2	2	19		
Svartmeis <i>Parus ater</i>	1013	19	13	32	1045		
Blåmeis <i>Parus caeruleus</i>	8194	202	428	630	8824	4	6
Kjøttmeis <i>Parus major</i>	11333	201	373	574	11907	5	3
Spettmeis <i>Sitta europaea</i>	643	21	27	48	691		
Trekryper <i>Certhia familiaris</i>	179		3	3	182		
Tornskate <i>Lanius collurio</i>	21		3	3	24		
Varsler <i>Lanius excubitorr</i>	4				4		
Nøtteskrike <i>Garrulus glandarius</i>	190		5	5	195		
Nøttekråke <i>Nucifraga caryocatactes</i>	11				11		
Lavskrike <i>Perisoreus infaustus</i>	56		6	6	62		
Skjære - <i>Pica pica</i>	436		2	2	438		
Kaie <i>Corvus monedula</i>	520	4	3	7	527		
Kornkråke <i>Corvus frugilegus</i>	1				1		
Kråke <i>Corvus corone cornix</i>	103				103		
Ravn <i>Corvus corax</i>	3				3		
Stær <i>Sturnus vulgaris</i>	1445	12	4	16	1461		
Gråspurv <i>Passer domesticus</i>	591		2	2	593		
Pilfink <i>Passer montanus</i>	1179		99	99	1278		
Bokfink <i>Fringilla coelebs</i>	3914		320	320	4234	8	

RINGMERKINGS OVERSIKT 2019	Tidligere merka	Pull	Andre(f. g)	Totalt	Totalt	Mest merka	Mest merka
Bjørkefink <i>Fringilla montifringilla</i>	8030		574	574	8604	5	7
Gulirisk <i>Serinus serinus</i>	1				1		
Grønnfink <i>Carduelis chloris</i>	11656		95	95	11751		4
Stillits <i>Carduelis carduelis</i>	43		20	20	63		
Grønnsisik <i>Carduelis spinus</i>	9533		876	876	10409	2	5
Tornirisk <i>Carduelis cannabina</i>	15		3	3	18		
Bergirisk <i>Carduelis flavirostris</i>	41				41		
Gråsisik <i>Carduelis flammea</i>	4366		785	786	5152	3	9
Brunsisik <i>Carduelis cabare</i>	256		43	43	299		
Polarsisik <i>Carduelis hornemanni</i>	82		1	1	83		
Grankorsnebb <i>Loxia leucoptera</i>	14		1	1	15		
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	130		8	8	138		
Dompap <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	4875		91	91	4966		10
Kjernebiter <i>Coccothraustes</i>	45		3	3	48		
Snøspurv <i>Plectrophenax nivalis</i>	17				17		
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	1826		99	99	1925		
Hortulan <i>Emberiza hortulana</i>	9				9		
Sivspurv <i>Emberiza schoeniclus</i>	2504		134	134	2638		
Lappspurv <i>Calcarius lapponicus</i>	1				1		
SUM:	135 868	834	9 492	10 326	146 194		

NOEN INTERESSANTE KONTROLLER.

Hvor flyr «våre» fugler? Svaret er at de fleste trekkfuglartene våre flyr sørvestover. Det gjenspeiler seg også i oversikten over årets 14 utenlandskontroller, med England (6), Belgia (3), Spania (2), Nederland (1) og – unntaket- Finland (2). Bjørkefink er en av de oftest kontrollerte fugleartene, trolig fordi de lett lar seg lokke til ringmerkernes nett både av mat og lyd. Trekket er også svært konsentrert, hos oss i begynnelsen av mai og i månedsskiftet september-oktober. En bjørkefink kom fra England til Vassjøtjernet i Lunner, en annen til Leira, en tredje til England fra Skirstadtjernet i Gran. Til Belgia fløy en bjørkefink fra Moen og en annen fra samme sted til Nederland. Troster blir også ofte kontrollert. En gråtrost dro fra Toppen i Gausdal til Belgia, en svarttrost merka i England havnet i et nett ved Jarenvatnet i Gran, en annen litt lenger øst oppe i Moen. Ringmerka løvsangere blir ikke ofte funnet igjen. Dødeligheten er nok stor og de søker ikke spesielt til våre bosetninger. Det store antallet som vart merka i 2019 har imidlertid allerede gitt resultater.

En løvsanger merka ved Vassjøtjernet og en annen fra Skirstadtjernet havnet begge i Spania.

Noen få av våre fuglearter flyr østover eller kommer østfra. Tårnfalken er en av dem. Helge Grønlien fikk inn en forkommen tårnfalk fra Eina i Vestre Toten via Stein Roger Nybakke i Fuglevakta i Oppland. Den var merka i Tavastehus i Finland i 2016. Livet stod imidlertid ikke til å redde. Motsatt vei fløy vår minste fugl, en fuglekonge merka i Espedalen. Imponerende!

Blant våre mange hundre egenkontroller i Norge kommer vi heller ikke i år utenom Verdens eldste lavskrike merka i Espedalen 7.11.2004. Siste kontroll der var 10.11.2019!

Konglebit: Ringmerket av Even Dehli.

Overvåking av storspove i Oppland i 2019

Av Bjørn Harald Larsen

Innledning

Med midler fra Miljødirektoratet gjennomførte Norsk Ornitologisk Forening, avdeling Oppland, en overvåking av hekkebestandene av storspove i de samme områdene som ble valgt ut og kartlagt i 2017 (se Larsen 2018). Her følger et sammendrag av rapporten, som kan lastes ned fra våre hjemmesider (<http://www.oppland-ornitologene.org/>).

Følgende av våre medlemmer deltok i kartleggingen i 2019: John Apeland, Harald Bolstad, Egil Brækken, Tom Dalhøy, Even Dehli, Lars Olav Granbu, Frank Grønningsæter, Sven Haugen, Tor Martin Haugen, Geir Høitomt, Tom Jansson, Bjørn Harald Larsen, Oddvar Lundhaug, Rune Nilsson, Stein Roger Nybakke, Jon Opheim, Olav Rødningen, Rune Rødningen, Ragnar Ødegård, Sigrid Øiomshaugen og Astrid M. Aadnes. Alle takkes for sine bidrag.

Truet art

Storspove er plassert i kategori sårbar (VU) på Norsk rødliste for arter (Kålås mfl. 2015). I global (<http://www.iucnredlist.org/>) og europeisk rødliste (BirdLife 2015) er arten vurdert som nær truet (NT) på bakgrunn av avtakende bestand. Den norske hekkebestanden blir av Shimmings & Øien (2015) anslått til mellom 2000 og 3000 par, dvs. omlag en tredjedel av bestandsanslaget etter Atlasperioden (Gjershaug mfl. 1994).

I Oppland finnes hekkepopulasjoner av storspove i kulturlandskap først og fremst på elveslettene langs Gudbrandsdalslågen – spredt fra Ringebu til Lesjaskogsvatnet samt rundt Einafjorden og i Åsmarka i Vestre Toten. I likhet med vipe hekker den også på nydyrkingsområder og beitevoller i seterregionen. Størsteparten av bestanden hekker imidlertid på store myrer i barskogsregionen og i bjørkebeltet.

Resultater fra overvåkingen i 2019

Områdene ligger i tidligere Oppland fylke og ble i 2017 valgt ut fra at de har eller har hatt en relativt betydelig hekkebestand av artene, samtidig som det er gjort bestandsregistreringer i områdene tidligere – slik at det kan være mulig å vurdere utviklingen i bestandenes størrelse over tid.

Til sammen ble det registrert 18-21 par med storspove i 2019 i de 15 områdene, mot 27-31 par i 2017. Registreringene er imidlertid ikke fullt ut sammenliknbare. En mindre del av Hynna naturreservat ble gått over i 2019, samtidig som Evjemyra først ble med i overvåkingen i 2019. Resultatene fra Hynna og Evjemyra er derfor ikke inkludert i vurderinger av bestandsutvikling for denne perioden.

Bestandsutvikling

Gaarder mfl. (1997) anslo hekkebestanden i Oppland til beskjedne 100-150 par, og man antok da at den myrhekkende populasjonen hadde økt noe de siste årene, mens bestanden hadde gått tilbake i kulturlandskapet. Etter kartleggingen i 2017 ble fylkesbestanden vurdert å være innenfor intervallet 50-75 par.

Med bakgrunn i data fra de 15 utvalgte områdene har det skjedd en markant tilbakegang i storspovebestanden i Oppland mellom 1980-tallet/1990-tallet og fram til i dag. I dette tidsperspektivet har **tilbakegangen vært på ca. 60-70 %**. Den største nedgangen skjedde trolig fra ca. 2000 og framover. På første halvdel av 2010-tallet kan det se ut til at nedgangen flatet noe ut. Men fra 2017 til 2019 var utviklingen igjen negativ.

Tabell 1. Registrerte hekkende og antatt hekkende par storspove i de 15 overvåkningsområdene for artene i Oppland i 2017 og 2019.

Område	Kommune(r)	2017	2019
Vindflomyrene naturreservat	Østre Toten og Hurdal	0	1 par
Åsmarka	Vestre Toten	0	0
Einafjorden	Vestre Toten	5 par	4 par
Gråsteinmyra	Gjøvik	2 par	1 par
Evjemyra	Gjøvik/Søndre Land	-	1 par
Dokkadeltaet-Nordsinni	Nordre Land	0	0
Flåmyra naturreservat	Nordre Land	1 par	1 par
Bjørnhaugmyra	Nordre Land	0	0
Ullsjømyra/Tjernhaugmyra	Nordre Land	2 par	0
Stølsvidda	Nord-Aurdal og Vestre Slidre	3-4 par	3-4 par
Hynna naturreservat	Gausdal	4-5 par	0?
Øyerfjellet	Øyer	4-5 par	2-3 par
Fryasletta-Hovevollene	Sør-Fron	0-1 par	0-1 par
Fokstummyra naturreservat	Dovre	4 par	3 par
Lesjaleira	Lesja	2 par	2 par
Sum		27-31 par	18-21 par

Tabell 2. Bestandsutvikling hos storspove i områder med tidligere hekkeregistreringer.

Områder	Bestand 1980-tallet	Bestand 2017	Bestand 2019	Bestandsutvikling
Åsmarka, Fokstummyra NR, Øyerfjellet, Dokkadeltaet-Nordsinni, Ullsjømyra/Tjernhaugmyra, Vindflomyrene NR	16-24 par	10 par	6-7 par	60-70 % nedgang
	Bestand 1990-tallet			
Åsmarka, Lesjaleira, Ullsjømyra/Tjernhaugmyra, Flåmyra NR	12-16 par	5 par	3 par	60-70 % nedgang
	Bestand 2000-tallet			
Vindflomyrene NR, Åsmarka, Einafjorden, Flåmyra, Ullsjømyra/Tjernhaugmyra, Stølsvidda	24-30 par	15-16 par	8 par	Ca. 70 % nedgang
	Bestand 2010-2016			
Vindflomyrene NR, Einafjorden, Dokkadeltaet-Nordsinni, Ullsjømyra/Tjernhaugmyra, Øyerfjellet, Fokstummyra NR	14-17 par	16-17 par	10-11 par	30-40 % nedgang

Det ser også ut til at storspove er i ferd med å forsvinne fra flere tidligere viktige hekkeområder; verken i Åsmarka eller på Ullsjømyra/Tjernhaugmyra ble arten registrert i 2019, etter å ha hatt en fast bestand helt fram til henholdsvis ca. 2015 og 2017. I området Dokkadeltaet-Nordsinni og på Bjørnhaugmyra i Nordre Land forsvant trolig arten som hekkefugl mellom 2002 og 2010 en gang.

Også fra kulturlandskapsområder utenom de valgte overvåkingslokalitetene kjenner vi til at storspove har blitt borte på 2000-tallet, bla. på Bistranda i Gjøvik kommune, Jørstadvollene i Lågendeltaet fuglefredningsområde og vollene sør for Ringebu. Det finnes også eksempler på stabile bestander over relativt lang tid, slik som på Fokstumyra, Stølsvidda og langs Einafjorden.

Storspove opptrer nå i lavere antall på vårtrekket i fylket enn tilfellet var på 1980- og 1990-tallet, i likhet med mange andre vadere. I Lågendeltaet ble nedgangen i rastende fugler særlig tydelig på siste halvdel av 1990-tallet.

Forslag til nytt bestandsestimat

Etter registreringene i 2017 ble altså hekkebestanden i fylket anslått til 50-75 par. I og med at overvåkingen ikke dekker alle hekkeområder i Oppland, men trolig i overkant av 1/3 av bestanden – kanskje nærmere halvparten, er det utfordrende å gi et nøyaktig anslag på hekkebestanden. Nytt bestandsanslag etter overvåkingen i 2019 er vurdert til 50-70 par, med utgangspunkt i situasjonen i overvåkingsområdene de siste 30-40 årene og utviklingen fra 2017 til 2019. Tilbakegangen fra Atlasperioden på 1980-tallet, da bestanden ble estimert til 100-150 par, blir da i overkant av 50 %.

Mulige årsaker på tilbakegangen

Årsakene til tilbakegangen i Oppland er lite kjent. Generelt er det mange vaderarter som opplever reduserte bestander for tida, og årsaker er antatt å ligge både i miljøendringer i overvintringsområdene, arealpress og inngrep i rasteområder og miljøendringer i hekkeområdene, særlig omlegginger i landbruket når det gjelder storspove (<http://www.iucnredlist.org>, Shimmings 2019). Det vi kjenner til fra våre hekkeområder er at storspove er avhengig av dårlig drenerte jordbruksarealer for næringssøk innenfor hekkeområdene i kulturlandskapet. Med stadig større krav til effektivisering i jordbruket, blir slike områder færre og færre. Dette ser vi at skjer i flere av de tradisjonelle storspoveområdene i fylket, bla. på Lesjaleira, langs Etna og Einafjorden og i Åsmarka.

Storspove er vurdert som nær truet (NT) globalt og i Europa og sårbar (VU) i Norge. Tilbakegangen i Europa har vært betydelig de siste tiårene (IUCN 2017). Dette individet ble avbildet på Fokstumyra, som har en av fylkets største hekkebestander av arten. Foto: Tom Dalhøy, 5.6.2019.

Det er vanskeligere å finne gode forklaringer på tilbakegangen i populasjonene av storspove på myrområder i barskogs- og seterregionen. Mange av disse områdene er vernet som naturreservater og er derfor forskånet for inngrep. Det er ingen klare forskjeller i bestandsutvikling mellom vernede og ikke vernede myrområder. Ferdsel er heller ikke et vesentlig problem i noen av de områdene vi undersøkte i 2017 og 2019, mens klimaendringer ikke antas å spille noen vesentlig rolle. Forholdene i vinterområdene og langs trekkrutene har trolig betydning, men i tillegg er det sannsynlig at forklaringen kan ligge i følgende to forhold:

- Økning i tranebestanden: De siste årene har det vært en økende forståelse for at trane kan være en viktig predator på egg og unger av vadefugler. Alle hekkeplassene til storspove i overvåkingsområdet er også enten viktige rasteområder eller hekkeområder for trane. I rasteområdene og i enkelte hekkeområder (bl.a. Vindflomyrene) oppholder det seg store traneflokker gjennom sommeren, trolig både unge, ikke-hekkende fugler og mislykkete hekkepar.
- Økning i bestanden av vandrefalk: Vandrefalken er antakelig en betydelig predator både på voksne og unge storspover. Det er lite belegg i litteratur for å hevde dette, men både storspove i spill og nylig flygedyktige storspoveunger er formodentlig attraktive bytter for vandrefalk.

Sannsynligvis er trane en viktigere faktor enn vandrefalk. Egg- og ungepredasjonen fra trane (og rovdyr som bl.a. rødrev, særlig i dårlige smågnagerår) har nok et langt større omfang enn predasjon på voksenfugler. Fremmedarten mink står nok også for en god del predasjon på egg og små unger av vadefugl – trolig også storspove som hekker langs innsjøer og større elver i låglandet – slik som langs Einafjorden og Lågen.

Litteratur

BirdLife International 2015. European Red List of Birds. Office for Official Publications of the European Communities. Luxembourg. 675 s.

IUCN 2018. The IUCN Red List of Threatened Species. <http://www.iucnredlist.org>.

Gaarder, G. (red.), Høitomt, G., Kasenborg, I. G., Larsen, B. H., Opheim, J. & Roang, J. K. 1997. Fugler i Oppland. Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland. Fylkets fuglevernforening. Lillehammer. 280 s.

Kålås, J. A. & Byrkjedal, I. 1981. Vadefuglenes hekkestatus i Norge med Svalbard. *Proc. Second Nordic Ornith. Congr.* 1979: 57-74.

Kålås, J. A., Dale, S., Gjershaug, J. O., Husby, M., Lislevand, T., Strann, K.-B. & Strøm, H. 2015. Fugler (Aves). S. 67 - 70 i: Henriksen, S. & Hilmo, O. (red.) Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge. 193 s. ISBN: 978-82-92838-40-2.

Larsen, B. H. 2018. Kartlegging av storspove og vipe i Oppland. Hekkeregistreringer i 2017 og vurdering av artenes bestandsutvikling i fylket. *Hujon* 44: 184-191.

Shimmings, P. & Øien, I. J. 2015. Bestandsestimater for norske hekkefugler. *NOF-rapport* 2015-2. 268 s.

Styremøte 15.08.2019. Referat

Til stede:

Jon Opheim, Geir Høitomt, Anne Gri Stenbråten Henriksen, Ragnar Ødegård, Annbjørg Backer og Per Bådshaug.

Saksliste:

55/19 Referatsaker.

- Referat fra forrige styremøte hos Anne Gri på Gran 16.05.
- Referat fra styremøte i Forum for natur og friluftsliv (FNF) Oppland 25.04.
- Referat fra styremøte i Forum for natur og friluftsliv (FNF) Oppland 12.06.

56/19 Innkommen post.

- Brev fra Fylkesmannen i Innlandet. Forvaltningsplan for Falken naturreservat – oppstartsmelding. Frist for innspill 01.08.
- Sembshagen masseuttak, Gjøvik. Forslag om endring av detaljregulering. Høringsfrist 03.06.
- Amsrud masseuttak, Gjøvik. Kunngjøring av vedtak.

57/19 Brev fra Fylkesmannen i Innlandet. Høring av forslag om vern (naturreservat) av Skjøsbergaksla i Øyer (656 dekar) og utvidelse av Budeiberget naturreservat i Nordre Land (ca. 240 dekar). Frist for uttalelse 14.08. Uttalelse sendt, datert 10.08.

58/19 Ny 66 kV ledning Harpefoss – Ringebu. Vi har uttalt oss til to framlagte alternativer. Begge berører viktige fugleområder. Alternativ 2 - med trase som går et stykke oppe i lisa på vestsida av dalføret - er å foretrekke, forutsatt justering av traseen forbi hekkeplass til hønsehauk. Alternativ 1 krysser Lågen på flere steder og kommer i konflikt med både viktige våtmarksområder og innlandets største rasteplass for trane under trekket. Ettersendt e-post vedrørende koordinater for reirlokaltet, unntatt offentlighet.

59/19 Henvendelse fra Nortømmer vedr. planlagt hogst i et hekkeområde for hønsehauk i Skardsmoen, Øyer. Vi har hatt telefonsamtale om hogstplanene og oversendt informasjon om beliggenhet av de 3 kjente reirene i området. Jon har befart området og vi har også hatt kontakt med Fylkesmannens miljøvernnavdeling om den planlagte hogsten.

60/19 Befaring 02.07. med representanter fra Mjøsen Skog og grunneier vedr. planlagt hogst i et hekkeområde for hønsehauk i Ås skog på Vestre Toten. Vi var representert ved Stein Roger Nybakke og Geir Høitomt.

- 61/19 Forespørsel om innspill til Odenes Hotell, Søndre Land. Norsk Turistutvikling gjennomfører på vegne av bedriften en undersøkelse for å teste markedet for overnattingsstedet, og de ulike konseptene de ønsker å tilby.
- 62/19 Friluftslivets uke 31.08. – 08.09. FNF Oppland har sendt forespørsel om hvilke turer og aktiviteter som er aktuelle å ha med i en fellesannonsering. Vi kan høre om dette er aktuelt for lokallagene. FNF vil bl.a. bruke tildelte midler til å synliggjøre aktivitetene til medlemsorganisasjonene. Vi har også mottatt invitasjon til fagseminar 30.08. om Friluftslivets uke.
- 64/19 Nasjonal ramme for vindkraft med høringsfrist 01.10. Som kjent ble ingen områder i vårt fylke med i den nasjonale vindkraftrammen. Likevel ble et av våre to områder i Gudbrandsdalen «nesten» valgt ut. Gjennom informasjon fra OED har vi fått vite at slike «nestenområder» kan tas inn i planene dersom utbygger og kommunestyre spiller inn ønske om vindkraftutbygging her. FNF Oppland har derfor anbefalt natur- og friluftsansjoner til å sende høringsinnspill. Dette berører områder som er viktige for blant annet kongeørn og jaktfalk. Styreleder kontakter FNF Oppland med tanke på å utforme innspill til en felles uttalelse.
- 65/19 Oppstart av planarbeid for E6 Roterud – Storhove, Lillehammer. Høring av planprogram med frist 05.09. I forhold til opprinnelige planer er det bl.a. endringer i bruløsning gjennom Lågendeltaet naturreservat som vi bør kommentere. Vi holder på at det ikke skal være pilarer, samt erstatningsområder ved tap av habitat. Gang- og sykkelveg bør ikke legges i vannkanten langs Mjøsa. Styreleder skriver innspill til gjennomlesning.
- 66/19 Vi har mottatt en henvendelse fra en privatperson bosatt på Jaren vedr. utbygging av nytt sykehjem på Sagatangen i sørenden av Jarenvannet, dvs. nær inntil naturreservatet. Vedkommende, som først henvendte seg til NOF sentralt, har bedt om bistand for å hindre denne utbyggingen, eller i det minste ta tilstrekkelig hensyn til fuglelivet i reservatet – særlig i byggeperioden. Vi har fulgt opp saken ved å kontakte både Even Dehli i Hadeland lokallag (som tidligere har sendt uttalelse), Fylkesmannen og FNF Oppland. I plandokumentene er det avsatt kantsoner mot reservatet som ikke skal bebygges. Vi har også fått klarhet i at vernemyndighetene kan sette vilkår om særlige hensyn til fuglelivet i byggeperioden. Selve utbyggingen av sykehjemmet på denne tomta synes å være politisk avklart. Anne Gri Stenbråten følger med på den videre prosessen lokalt.
- 67/19 Bioøkonomistrategi for Innlandet. FNF Oppland har oversendt informasjon som bl.a. omhandler temaet om økt verdiskapning gjennom et større tømmeruttak i Hedmark og Oppland sine skogområder. I denne forbindelse er det vedlagt et innspill fra Norsk Friluftsliv (tidligere Friluftslivets fellesorganisasjon). Dette er et høyaktuelt tema. Dagens skogsdrift er i dag av våre største trusler mot det biologiske mangfold, særlig for arter knyttet til gammelskog-miljøer.

Vi ser at det kunne være aktuelt å arrangere en fagdag om biologisk mangfold i skog med tanke på denne tematikken. Friluftslivsfestivalen «Friluftsliv for alle» på Raufoss har annonsert en debatt om dette temaet, «Den fantastiske naturen» den 30. august.

- 68/19 Kommuneplanens arealdel Etnedal 2019 – 2029. 2. gangs offentlig ettersyn. FNF/Oppland lager utkast til felles uttalelse innen fristen 23.08.
- 69/19 Revisjon av konsesjonsvilkår for Raua kraftverk, Gausdal. Felles uttalelse v/FNF Oppland er sendt.
- 70/19 Vannforvaltningsplan region Glomma. Felles uttalelse v/FNF Oppland, Hedmark, Oppland, Akershus, Oslo og Sør-Trøndelag er sendt.
- 71/19 Vannforvaltningsplan vannregion Vest-Viken v/FNF Vestfold, Oppland, Akershus, Telemark og Buskerud er sendt.
- 72/19 Forvaltningsplan for verneområdene i Langsua – offentlig høring. Frist for merknader 15.10. Geir Høitomt skriver uttalelse for NOF Oppland.
- 73/19 Reguleringsplan for flomsikring av Frya elv, Ringebu og Sør-Fron kommuner. Merknadsfrist 19.08.
- 74/19 Medlemsregisteret, «velkomstbrev» til nye medlemmer, fordeling av oppgaver mm. Oppfølging av sak vi hadde oppe på forrige styremøte. Ragnar Ødegård følger opp medlemsregisteret og sender velkomstbrev til nye medlemmer. Det er behov for en oversikt over hvilke medlemmer som skal ha lokalt medlemsblad (Hujon). Sjekker Hypersys (medlemsregisteret sentralt). Behov for å justere teksten i velkomstbrevet vedr. tillegg for lokalt medlemsblad.
- 75/19 Forsøpling i Jarenvannet naturreservat. Oppfølging av sak fra på forrige styremøte. Geir Høitomt sjekker med Trond Øigarden vedrørende oppfølging. Det bør spesielt undersøkes hvem som har det økonomiske ansvaret for opprydding.
- 76/19 Rovfuglmottaket til Helge Grønlien på Fåberg og samarbeid med NOF. Nytt brev fra Helge Grønlien. Geir Høitomt forbereder et svarbrev til Grønlien med tanke på å formalisere en avtale mellom hans virksomhet og NOF Oppland. Anne Gri Stenbråten tar kontakt med NOF Hedmark for å høre hvordan de organiserer samarbeid med viltpleiekontakt der.
- 77/19 NOF, Sel og Ottadalen lokallag. Vi har mottatt søknad om å få dekket behandlingsgebyrene for to fugletårn, til sammen kr. 33 882,-.

Styret ser det som uheldig at det ikke ble sendt inn søknad med budsjett i forkant. NOF Oppland har tidligere gitt tilskudd på 25.000 kr til et annet fugletårn. Vi bør ha lik praksis overfor søkere, og gir også 25.000 kr til fugletårn i regi av lokallaget for Sel og Ottadalen. Det forutsettes at det sendes inn regnskap. Lokallaget bør undersøke muligheter for finansiering fra f.eks Statskog eller kommunen. Kan man f.eks få ettergitt saksbehandlingsgebyr?

78/19 Fugletårn ved Hundorp naturreservat. Initiativtaker Bjørn Roar Løkken er godt i gang med planleggingen, og har til nå fått bevilget kr. 150 000,- av et totalt budsjett på 687 500,-. Søknad om støtte er også sendt NOF/Oppland.

Se behandling av sak 77/19 ovenfor. Vi gir 25.000 kr i støtte. Det forutsettes at det sendes inn regnskap. NOF Oppland ønsker fortrinnsvis å få ført tildelingen på regnskapsår for 2020. Tiltakshaver bør også undersøke andre muligheter for finansiering.

79/19 Vi har fått flere henvendelser vedr. planlagt plassering av ei ny DNT-hytte ved Strålvatnet i Sel. Tomta ligger i et urørt område langt fra annen bebyggelse, og i nærheten av viktige fugleområder. Styreleder har vært på befaring og har skrevet et notat som ble fremlagt i møtet. Styret slutter seg til at det sendes et tilsvarende svarbrev.

80/19 Naturvernseminar 23. og 24.11. i Trondheim. To fra hvert fylke inviteres til å delta. Reiseutgifter på kr. 2500,- per person dekkes av NOF-sentralt. Påmeldingsfrist 10.09. Jon Opheim og Annbjørg Backer deltar.

81/19 Kartlegging av storspove og lerkefalk 2019. Bjørn Harald har sendt ut informasjon til mange aktuelle deltakere i årets to store registreringsprosjekter, der vi har fått tilsagn om viltfondsmidler fra Oppland fylkeskommune, 15.000 kr. Status så langt. Det kommer en nærmere orientering senere.

82/19 (Eventuelt) NOF Oppland gir 5000 kr i driftsstøtte til hvert lokallag i Oppland. Lokallagene sender en henvendelse til kasserer Anne Gri Stenbråten for anmodning om utbetaling.

83/19 (Eventuelt) Knut Bay, grunneier og gårdbruker på Frya har sendt en henvendelse som gjelder utfordring med beiteskader fra traner. Han etterspør tiltak for å redusere skadeomfanget. Vi tar kontakt med aktuelle miljø innad i NOF for råd.

Neste styremøte holdes 22. oktober på Dokka

Referent Annbjørg Backer

ÅRSBERETNING 2019

NORSK ORNITOLOGISK FORENING, AVD. OPPLAND

STYRET 2019

Leder:	Jon Opheim, Øyer (valgt for 1 år).
Nestleder:	Geir Høitomt, Nordre Land (valgt for 2 år).
Sekretær:	Annbjørg Backer, Ringeby (valgt for 2 år). Ny
Kasserer:	Anne Gri Henriksen, Gran (valgt for 2 år). Ny
Styremedlemmer:	Per Bådshaug, Lom (på valg i 2020). Bjørn Harald Larsen, Vestre Toten (på valg i 2020).
Varamedlemmer:	Trond Øigarden, Nord-Aurdal (valgt for 1 år). Ragnar Ødegård, Lillehammer (valgt for 2 år).

KOMITEER/VERV 2019

Valgkomite:	Torunn Ekeløf, Gran (leder) Bjørn Roar Løkken, Nord-Fron John Apeland, Lillehammer
Hujonredaktør:	Per Åge Skålerud, Vestre Toten
Revisor:	Knut Holmen (Levanger)
Rapport- og sjeldenhetskomite:	Jon Opheim (leder) Bjørn Harald Larsen Ragnar Ødegård
Ringmerkingsutvalg:	Even Dehli, Gran
Tur- og møtekomite:	Per Åge Skålerud Ragnar Ødegård

ÅRSMØTET

Årsmøtet ble avholdt på Vertshuset V-E6 på Biri 07.03.2019 med 39 frammøtte.

Resten av kvelden bli viet foredraget *Nattlerke – en utfordring og en drøm for ornitologer* v/Per Øystein Klunderud, bosatt i Øvre Eiker i Buskerud. Klunderud har bl.a. oppholdt seg mye i Spania – og med den sjeldne og utrydningstruede nattlerka som eksempel – fikk vi et innblikk i hva som holder på å skje med kulturlandskapet, ikke minst i vår vestlige kultur.

STYREMØTER

Det er avholdt 6 styremøter: 8. januar, Dokka. 26. mars, Dokka. 16. mai, Jaren. 15. august, Biri. 22. oktober, Dokka og 11. desember Biri.

Styret har behandlet 123 saker.

I tillegg er det holdt et fellesmøte med lokallagene på Dokka Våtmarkssenter 08.01. med til sammen 12 styrerepresentanter. Det foreligger eget referat fra møtet.

TURER/ARRANGEMENTER

- 04.05.: Fuglevandring Rosethaugen, Vestre Toten v/Bjørn Harald Larsen. 19 deltakere.
- 05.05.: Familiedag i Dokkadeltaet. Ca. 100 deltakere var med på ulike aktiviteter.
- 20.05.: Fuglevandring Maihaugen, Lillehammer v/Jon Opheim. 23 deltakere.
- 22.05.: Familiedag i Sorperoa på Vinstra med åpning av natursti og et fuglekasseprosjekt med Sorperoa Friluftsguppe som initiativtaker. NOF/Oppland har støttet prosjektet og Jon Opheim var med som «fugleguide». 24 deltakere.

TURER/AKTIVITETER I FORBINDELSE MED REGISTRERINGER

- 25. - 26.01.: Hagefugltellingen. Rapporter kom inn fra 763 hager. Med dette resultatet kom vi på 5. plass blant landets fylker.
- 14. - 15.09.: Organisert tranetelling over hele fylket. 14 deltakere. 1033 traner ble registrert. Rapport er publisert i Hujon.
- 14. - 31.12.: Den årlige vintertellingen av vannfugl i hele fylket. Ca. 35 deltakere. Resultatet blir publisert i Hujon.

RINGMERKING

Oppland ringmerkingsgruppe har hatt et aktivt år med rekordmange ringmerkinger; hele 10 326 fugler. Merkingene ble utført av 10 ringmerkere; åtte med A-lisens og to med B-lisens. Det ble merka 80 arter, derav to nye; konglebit og hauksanger. Aldri før har det vært merka flere løvsangere i Oppland; hele 3 051. Det ble også merka uvanlig mange sisiker; 876 grønnsisik og 786 gråsisik. Dette skyldes trolig et usedvanlig godt frøår på bjørk. Rapport v/Even Dehli vil bli publisert i Hujon.

FUGLEVAKTA/MOTTAK AV SKADET FUGL

Stein Roger Nybakke er foreningens kontaktperson i Fuglevakta. Han har hatt mange henvendelser av ulike slag i løpet av året, og vil lese opp sin årsberetning på foreningens årsmøte.

Nybakke har gjennom året hatt et godt samarbeid med Helge Grønlien på Fåberg, som driver mottak for skadet fugl. Grønlien skriver egen årsmelding i Hujon.

I 2017 støttet foreningen rovfuglmottaket med 15 000,-. Disse midlene er siden refundert til foreningen via søknad til Ekteparet Sørli's Fond.

KONTAKT MED SKOLEVERKET

Som i tidligere år har vi stilt opp som turledere for skoleklasser. Geir Høitomt har hatt 3 turer med Dokka videregående skole i Dokkadeltaet naturreservat i dagene 27.05. – 29.05. Totalt ca. 80 elever.

Jon Opheim har hatt fugletur i Lågendeltaet med Nansenskolen på Lillehammer 17.09. Ca. 70 elever.

MEDLEMSBLADET HUJON

Medlemsbladet Hujon kom ut med 4 nr. på til sammen 316 sider. Per Åge Skålerud gjør en god jobb som redaktør, men etterlyser mer variert stoff til bladet (gjerne småstykker), samt bilder.

HJEMMESIDEN

Foreningens hjemmeside har blitt jevnlig oppdatert av Ragnar Ødegård. Mot slutten av året har den imidlertid vært delvis ute av drift pga dataproblemer.

NRK OPPLANDSRADIOEN, LOKALRADIOENE OG DISTRIKTSAVISER

Vi har fått mediedekning på flere saker som har omhandlet fugl og fuglevern. Noen av foreningens uttalelser er også referert i pressen.

LOKALLAGENE

Foreningen har fire lokallag:

NOF Gjøvik, Land & Toten lokallag,

NOF Valdres lokallag,

NOF Hadeland lokallag,

NOF Sel og Ottadalen lokallag (stiftet 25.04.2019).

Samtlige lokallag har hatt meget god og variert aktivitet i løpet av året. Lokallagene skriver sine egne årsberetninger.

NOF Oppland har i 2019 gitt 5000 kr i driftsstøtte til hvert lokallag.

REGISTRERINGER/RAPPORTER/PROSJEKTER

- Registreringsprosjekt på storspove og lerkfalk. Vi har gjennom tilskudd til vilttiltak mottatt hhv. kr. 20 000,- og kr. 25 000,-. Mange medlemmer har deltatt i registreringene og rapporter er utarbeidet av Bjørn Harald Larsen. Utdrag av disse vil bli publisert i Hujon.
- Et overvåkingsprosjekt på hekkefugl i Fokstummyra naturreservat ble i 2019 utført av NOF, avd. Oppland. I årene 2011 - 2016 og i 2018 har disse takseringene vært utført av Kistefos

Skogtjenester AS med SNO som oppdragsgiver. Endringen har sin bakgrunn i budsjettmessige prioriteringer, der det i år - som i 2017 - ikke ble avsatt midler til overvåkingsprosjektet. NOF, avd. Oppland (5 deltakere) har således på frivillig basis gjort en innsats for ikke å bryte denne verdifulle tidsserien på kartlegging av hekkebestander hos vannfugl, rovfugler, ugler og noen andre prioriterte arter. Rapportsammendrag vil bli publisert i Hujon.

- Vi har deltatt i prosjekt åkerrikse, med Kistefos Skogtjenester AS som prosjektansvarlig. 6 åkerrikser ble registrert i 4 kommuner. Rapportsammendrag vil bli publisert i Hujon.
- Bestandsregistreringer av hubro. Kistefos Skogtjenester AS, med god hjelp fra NOF-medlemmer, har vært prosjektansvarlig. Hubro ble registrert på 12 lokaliteter i 10 kommuner. Rapportsammendrag er publisert i Hujon.
- Bestandsregistrering av kongeørn. Under ledelse av SNO, med midler gjennom Rovviltnemnda, har Kistefos Skogtjenester AS stått ansvarlig for registreringer og rapport. 44 personer har bidratt med registreringer, hvorav stor bistand fra NOF, avd. Oppland. Rapportsammendrag er publisert i Hujon.
- Kattuglekasseprosjektet. Prosjektet er nå inne i sitt 13. år og antall oppsatte kasser teller 195, hvorav ca. halvparten på Hadeland. 2019 ble en dårlig hekkesesong med bare 25 kjente hekkinger, en nedgang på 11 i forhold til fjoråret. Rapport v/Even Dehli er publisert i Hujon.
- Prosjekt perleugle er inne i sin 7. sesong. Over 300 kasser er med i prosjektet. Rapport v/Even Dehli vil bli publisert i Hujon.
- Terrestrisk overvåking (TOV-prosjektet). Mange av våre medlemmer deltar og vi har god dekningsprosent i fylket.

UTTALELSER

- Vi har uttalt oss mot plassering av ny DNT-hytte ved Strålvatnet i Nord-Fron kommune av hensyn til et urørt og veiløst naturmiljø med bl.a. rikt fugleliv. Saken har fått stor presseomtale og det har vært stort lokalt engasjement for å finne en annen plassering. Dette kom også fram på et orienteringsmøte på Vinstra den 08. oktober, ledet av generalsekretæren i DNT sentralt. Jon Opheim var foreningens representant og orienterte kort om foreningens engasjement mot plasseringen. I desember ble vedtak i Utval for miljø, landbruk og areal i Nord-Fron kommune gjenstand for klagebehandling. Klagen (i alt 8) ble ikke tatt til følge og saken er oversendt Fylkesmannen til behandling.
- Reguleringsplan for E6 Storhove – Øyer. Varsel om oppstart og høring av planprogram. Strekingen vurderes som mindre konfliktfull med tanke på fuglebiotoper. Vi har levert felles uttalelse med Naturvernforbundet i Oppland, der vi har påpekt store naturinngrep. Ikke minst store mengder tunnelmasse som er tenkt plassert i Mjøskanten for vegbygging, gang- og sykkelveg.
- Oppstart av planarbeid for E6 Roterud – Storhove, Lillehammer. Høring av planprogram. I forhold til opprinnelige planer er det bl.a. endringer i bruløsning gjennom Lågendeltaet naturreservat. Vi holder på at det ikke skal være pilarer i elveløpet, og støtter planene om erstatningsområder ved tap av habitat. Gang- og sykkelveg bør ikke legges i vannkanten langs Mjøsa.
- Brev fra Fylkesmannen i Innlandet. Høring av forslag om vern (naturreservat) av Skjønbergaksla i Øyer (656 dekar) og utvidelse av Budeiberget naturreservat i Nordre Land (ca. 240 dekar). Uttalelse sendt 10.08. For Skjønbergaksla har vi bl.a. påpekt behov for restriksjoner/forbud mot luftsportsaktiviteter av hensyn til hekkende rovfugl.

- Ny 66 kV ledning Harpefoss – Ringeby. Vi har uttalt oss til to framlagte alternativer. Begge berører viktige fugleområder. Alternativ 2 - med trase som går et stykke oppe i lisa på vestsida av dalføret - er å foretrekke, forutsatt justering av traseen forbi hekkeplass til hønsehauk. Alternativ 1 krysser Lågen på flere steder og kommer i konflikt med både viktige våtmarksområder og innlandets største rasteplass for trane under trekket.
- Forvaltningsplan for verneområdene i Langsua – offentlig høring.
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 3/Oppland. Vi har levert uttalelse, der vi i hovedsak har fokusert på kongeørn. Oppland fylke har et stort forvaltningsansvar for denne bestanden. Antall hekkende par har ligget i størrelsesorden 8 – 26 par de seneste årene. Lav ungeproduksjon, sviktende tilgang på byttedyr, økt nedbygging av utmarka, blyforgiftning, og menneskelig forstyrrelse er eksempler på trusler mot kongeørnbestanden.
- Varsel om oppstart av planarbeid for E6 Moelv-Roterud, Ringsaker/Gjøvik. Høring av planprogram. Vi har sendt uttalelse sammen med Naturvernforbundet i Oppland, der vi bl.a. krever at Svennesvollene og Eriksrud naturreservater ikke blir berørt av utbyggingen og at det tas spesielle hensyn til hubro på sistnevnte lokalitet ved å unngå anleggsarbeid i perioden 15. februar – 15. juli. Vi har også uttalt oss imot utfylling i Paradisvika, og i strandsonen generelt, pga. rikt fugleliv.
- Etter henvendelse fra Statens Naturoppsyn/Fylkesmannen i Oppland har vi sett på mulighetene for å legge tilbake en del stein i elva i Trettenstrykene Fuglefredningsområde i Øyer. Bakgrunnen er at elva ble påført inngrep i forbindelse med utvidelse av E-6 og brubygging i ca. 2011. Jon Opheim har laget et kort notat om mulig restaureringsarbeid med hovedfokus på å bedre forholdene for overvintrende fossefall.

I tillegg til disse sakene har vi fått inn mange plansaker der vi ikke har hatt merknader.

UTTALELSER GJENNOM FNF OPPLAND (forum for natur og friluftsliv)

- Kommuneplanens arealdel – Lillehammer kommune – offentlig høring. Vi har gitt innspill til høringsbrev fra FNF Oppland. Her tas det sterk avstand fra flere av planforslagene, bl.a. industriutbygging på Balbergøya i kanten av Lågendeltaet naturreservat, hvor det nå foreligger forslag om utvidet vern.
- Nasjonal ramme for vindkraft. Vi har hatt møte med FNF i forkant av deres høringsinnspill. I uttalelsen tas det sterk avstand fra vindkraftutbygging i de aktuelle områdene.
- Forsøk med kommunale beltebilløyper for catskiing. Vang er en av seks kommuner som har blitt valgt ut til å bli med i forsøk med kommunale beltebilløyper for catskiing, dvs. transport av skiløpere med løypemaskin/beltevogn, slik at de kan kjøre ned igjen utenfor preparerte skibakker. FNF/Oppland har sendt en felles uttalelse der det tas avstand fra prøveprosjektet – både med bakgrunn i ferdsl i sårbar fjellnatur og at dette er forkastelig i et klimaperspektiv. Valdres lokallag har fulgt saken videre.
- Kommuneplanens arealdel Etnedal 2019 – 2029. 2. gangs offentlig ettersyn.
- Revisjon av konsesjonsvilkår for Raua kraftverk, Gausdal.
- Vannforvaltningsplan region Glomma. Felles uttalelse v/FNF Oppland, Hedmark, Oppland, Akershus, Oslo og Sør-Trøndelag er sendt.
- Vannforvaltningsplan vannregion Vest-Viken v/FNF Vestfold, Oppland, Akershus, Telemark og Buskerud er sendt.

- Kommuneplanens arealdel 2020 - 2023 (2030), Lillehammer. 2. gangs offentlig ettersyn. Uttalelsen tar opp en rekke uheldige inngrep/utbygginger i kommunen der det ikke tas tilstrekkelig hensyn til biologisk mangfold. Eksempler på dette er at kommunen ønsker å knytte byen nærmere strandsonen, som i praksis bl.a. innebærer utfyllinger i strandsonen for gang- og sykkelveger og mye forstyrrende trafikk. I uttalelsen kommenteres også kommunens hytteutbygging, boligarealer og næringsarealer, som alle i stor grad bidrar til å forringe det biologiske mangfold.
- Kommuneplanens samfunnsdel 2020 - 2040, Lunner kommune. Offentlig ettersyn. Her bes bl.a. kommunen å vurdere en langsiktig marka- eller utbyggingsgrense. Det påpekes videre at framtidige utbygginger må skje ut fra et prinsipp om fortetting, at arbeidet med registrering av biologisk mangfold må styrkes og at kommunen ikke planlegger nedbygging i områder hvor truede arter og naturtyper finnes.

ØVRIGE SAKER

- Anne Gri Henriksen representerte NOF Oppland på årsmøtet i NOF-sentralt, som ble holdt i Bodø 26. – 28. april.
- Høsten 2018 var det utført hogst av en kantsone nært inntil Lågendeltaet naturreservat. Dette gjelder et område med svært rikt fugleliv, der det er mange som har reagert. Styret har hatt kontakt med Lillehammer kommune om saken og levert en uttalelse.
- Avlingsskader på Frya i Sør-Fron som følge av store ansamlinger av traner på trekk, særlig på høsten. Vi har mottatt brev fra den største grunneieren i området, som har en positiv holdning til tranetrekket, men som påpeker store økonomiske tap. Tapene har vært økende i takt med en tranebestand i ekspansjon. I de seneste årene har antall rastende traner på høsten vært 500 – 600 individer. Vi har stor forståelse for de økonomiske konsekvensene for grunneier og har bl.a. forhørt oss hos fylkeslandbrukskontoret om mulig skadeerstatning. Pr. i dag er det - etter våre opplysninger - ingen ordning for å kunne gi slike erstatninger. Vi vil likevel følge opp denne saken for å se på mulige løsninger.
- Sorperoa Friluftsgruppe v/Olaf Giverhaug har fått utbetalt kr. 5 300,- til natursti/oppsetting av fuglekasser m.m. på Vinstra i Nord-Fron.
- Oppland Ringmerkingsgruppe v/Even Dehli har fått tildelt kr. 3000,- i støtte til utstyr for to nye ringmerkere.
- Vi har svart på en henvendelse fra Miljøpartiet De Grønne i Lillehammer vedr. hønsehauklokalitet i Hovemoen i Lillehammer. Ønske om å få til en inngrepsfri sone på 200 m fra Lågen, hvor hønsehaukreiret ligger. Dette kan være aktuelt som et avbøtende tiltak i forbindelse med inngrep i naturreservatet (ny E6).
- Geir Høitomt og Jon Opheim deltok den 23. april på et samarbeidsmøte mellom NOF Hedmark/Oppland og Fylkesmannen i Innlandet vedrørende kartlegging og arbeid med rovfugler. Både dagens praksis og framtidige arbeidsoppgaver ble diskutert.
- Henvendelse fra Nortømmer vedrørende planlagt hogst i et hekkeområde for hønsehauk i Skardsmoen, Øyer. Vi har oversendt informasjon om beliggenhet av de 3 kjente reirene i området. Jon har befart området og vi har også hatt kontakt med Fylkesmannens miljøvernnavdeling om den planlagte hogsten.
- Befaring 2. juli med representanter fra Mjøsen Skog og grunneier vedrørende planlagt hogst i et hekkeområde for hønsehauk i Ås skog på Vestre Toten. Vi var representert ved Stein Roger Nybakke og Geir Høitomt.

- Jon Opheim har deltatt på fagdag vedr. hogst og forvaltning av Gropmarka i Lillehammer 18.09. etter initiativ fra Sør-Gudbrandsdal Landbrukskontor.
- Oppfølging av en henvendelse fra en privatperson bosatt på Jaren vedr. utbygging av nytt sykehjem på Sagatangen i sørenden av Jarenvannet, dvs. nær inntil natur-reservatet. Vedkommende har bedt om bistand for å hindre utbygging, eller i det minste ta tilstrekkelig hensyn til fuglelivet i reservatet – særlig i byggeperioden. I plandokumentene er det avsatt kantsoner mot reservatet som ikke skal bebygges. Vi har også fått klarhet i at vernemyndighetene kan sette vilkår om særlige hensyn til fuglelivet i byggeperioden. Selve utbyggingen av sykehjemmet på denne tomte synes å være politisk avklart.
- Forsøpling i Jarenvannet naturreservat. Det er ved uhell sluppet ut store mengder plastbiter fra et renseanlegg, for en tid tilbake. Styret har vært på befaring og det vurderes muligheter for å arrangere en ryddeaksjon. Det bør spesielt undersøkes hvem som har det økonomiske ansvaret for opprydding.
- NOF avd. Oppland har tildelt 25.000 kr til NOF Sel og Ottadalen lokallag for oppføring av et fugletårn. Det er også gitt tilsagn om et tilsvarende beløp til et fugletårn ved Hundorp naturreservat der Bjørn Roar Løkken, sammen med tre lokale 4 H klubber, er initiativtagere.
- NOF sentralt arrangerte et naturvernseminar i Trondheim den 23. og 24. november. Jon Opheim og Annbjørg Backer deltok fra NOF, avd. Oppland.
- Jon Opheim har deltatt på befaring 23. september sammen med Mjøsen Skog, grunneier og skogbrukssjefen vedr. planlagt hogst ved to intakte hønehaukreir på Sjoa i Sel kommune. Reirene ligger i skog med høy økonomisk verdi og det ble bl.a. diskutert kompensasjon for å ta nødvendige hensyn.
- Planlagt masseuttak i nærheten av hubrolokalitet på Biri. Etter telefon fra en hyttenabo og senere kontakt med en av grunneierne i området, er vi orientert om interesse for å starte opp steinbrudd i forbindelse med ny E6-utbygging. Uttaket er ikke forenlig med hubroens tilholdssted i området. Styret følger opp saken.
- Fra 2020 blir Oppland og Hedmark slått sammen til Innlandet fylkeskommune. Kommunene Lunner og Jevnaker vil ikke inngå i den nye fylkeskommunen. Det bør ses nærmere på hvordan NOF Oppland skal forholde seg til dette, med tanke på at de to kommunene inngår i lokallag for Hadeland i dag.
- Høring om navnsetting av Norsk Ornitologisk Forening. Sentralstyret i NOF har sendt et forslag på høring om navnebytte til BirdLife Norge. Det er gitt en lengre begrunnelse for dette. Avhengig av tilbakemeldingene vurderes det å ta navneendringen opp på årsmøtet for NOF sentralt den 25.04.2020. Et samlet styre i NOF avd. Oppland støtter forslaget til navneendring, med utgangspunkt i begrunnelsen til sentralstyret. Vi ser det som identitetsskapende å kunne benytte en felles logo. Det er ønske om å kunne tilpasse en logo for fylkeslag/lokallag tilsvarende «BirdLife Oppland».

MEDLEMSOVERSIKT

Ved utgangen av 2019 hadde foreningen 508 medlemmer. Medlemstallet har dermed økt med 37 fra 2018.

Fåvang, 28.02.2020.
Annbjørg Backer
(sekretær)

Møteprotokoll fra Årsmøte

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland

på Biri 5. mars 2020

Saksliste for Årsmøte (Kl. 18:00 – 19:30)

1. Åpning/godkjenning av innkalling
2. Valg av møteleder og referent
3. Årsberetning 2019 for NOF, avd. Oppland
4. Årsberetning fra lokallagene
5. Årsberetning fra Fuglevakta
6. Regnskap 2019
7. Valg av styre
8. Valg av revisor
9. Valg av valgkomite`
10. Forslag til Årsmøtet/fastsettelse av lokalt tillegg til kontingent

32 medlemmer møtte på årsmøtet.

1. Åpning / Godkjenning av årsmøte innkalling

Leder Jon Opheim ønsket velkommen. Det ble fremlagt kommentar fra Helge Grønlien om å innlemme et eventuelt-punkt på sakslisten for årsmøtet. Med henvisning til våre vedtekter påpekte møteleder at Eventuelt ikke skal stå som noe punkt på vårt årsmøte. Medlemmer kan derimot innen en fastsatt frist komme med forslag til saker de ønsker skal tas opp på årsmøtet. I år var denne fristen satt til 25.02., jf. innkalling. Forslaget til Helge Grønlien ble avvist. Innkallingen ble godkjent.

2. Valg av møteleder og referent

Som møteleder ble Geir Høitømt valgt og Anne Gri Stenbråten Henriksen som referent.

3. Årsberetning 2019 for NOF, avd. Oppland

Geir Høitømt gjennomgikk NOF, avd. Oppland sin Årsberetning for 2019. Helge Grønlien hadde kommentarer angående Fuglevakta og mente det ikke burde stå «samarbeid» da han ikke mottar midler fra NOF og viste til tidligere mottatte midler til Hubrobur som NOF hadde framskaffet og betalt til ham. Årsberetningen ble enstemmig vedtatt.

4. Årsberetning fra lokallagene

Årsberetningene ble presentert for NOF Gjøvik, Land og Toten lokallag ved Tor Dukstad, NOF Valdres lokallag ved Trond Øygarden, NOF Hadeland lokallag ved Torun Ekeløf og det nyetablerte NOF Sel og Ottadalen lokallag ved Atle Kjærvik.

Lokallagene viser imponerende aktivitetsnivå med variasjoner i type aktiviteter og stor dugnadsånd.

5. Årsberetning fra Fuglevakta

Denne ble presentert av Stein Roger Nybakke. Listen over henvendelser var lang og mangfoldig, noe som viser at Fuglevakta har en viktig funksjon. Stein Roger gjør en god jobb.

6. Regnskap 2019

Regnskapet 2019 og revisjon av Knut Holmen ble framlagt ved Geit Høitomt. Det var enighet om å stryke «grasrotandel» fra postene. Grunnet endring av bank og kontonummer og nødvendige oppdatering i frivillighetsregisteret kommer midler for 2019 til utbetaling i 2020. Revidert regnskap ble godkjent.

7. Valg av styre

På valg var:

Leder: Jon Opheim - Gjenvalg

Styremedlem: Bjørn Harald Larsen - Gjenvalg

Styremedlem: Per Bådshaug - Gjenvalg

Varamedlem: Margaret M. Eggen – Nyvalg.

8. Valg av revisor

Revisor Knut Holmen ble gjenvalgt som revisor.

9. Valg av valgkomite`

John Apeland – Gjenvalg

Bjørn Roar Løkken – Gjenvalg

Tom Dalhøy – Nyvalg

10. Forslag til Årsmøtet/fastsettelse av lokalt tillegg til kontingent

Det ble foreslått å øke den lokale kontingent fra kr. 100,- til 150,-. Årsmøtet vedtok å opprettholde kontingenten på dagens nivå.

Referent:

Anne Gri Stenbråten Henriksen

NOF, avdeling Oppland - Regnskap 2019

Organisasjonsnr 898810682

Konto	Inntekter	Utgifter	Merknader
Kontingent, abonnement	61 070,00	680,00	
Prosjekter, viltfond, tilskudd mm	81 000,00	0,00	
Hujon	0,00	58 971,25	
Internettsider	0,00	1 021,25	
Møter, turer mm	2 706,50	21 596,66	
Porto, telefon	0,00	3 703,90	
Kontorrekvisita	0,00	99,00	
Støtte til lokallag	0,00	42 985,00	Driftstilsk., Byggeomk.
Gaver, grasrotandel	0,00	3 295,00	
Vervekampanje mm	0,00	0,00	
Gebyrer	0,00	52,50	
Momskompensasjon	9 526,00		
Div adm kostnader	0,00	4 200,84	
Renteinntekter	3 885,84	0,00	
Annet	876,47	68 098,00	Tilbakebet. 60' feil utbet. v/Fylkesmannen 2018

Sum, omsetning 2019	159 064,81	204 703,40	
Resultat i 2019		-45 638,59	
Sum	159 064,81	159 064,81	

Arsoppgjør:

	01.01.2019	31.12.2019	
DnB NOR Driftskonto:	164 645,98	0,00	
Lom og Skjåk Sparebank	509 451,06	513 272,06	
Lom og Skjåk Sparebank, driftskonto		115 186,39	
Totalt	674 097,04	628 458,45	
Resultat i 2019		-45 638,59	Ref. Annet-post

Gran, 28/1-2020 <i>Anne Gri Henriksen</i>	Levanger, 9/2-2020 <i>Knut Holmen</i>
Anne Gri Henriksen, kasserer	Knut Holmen, revisor

Årsmelding for 2019

NOF, Hadeland lokallag

NOF Hadeland lokallag har i 2019 hatt 110 medlemmer. På vår lukkede facebook gruppe er det i dag 154 medlemmer. Det har blitt avholdt ett årsmøte, fire styremøter og ett medlemsmøte i 2019. På medlemsmøtet ble det vist film om vepsevåk laget av Steinar Kråbøl og Roar Svenkerud. Vi har også deltatt på årsmøtet til NOF Nittedal, samt årsmøtet til NOF Oppland. Anne Gri Henriksen har representert ved NOF `s sentralt sitt årsmøte i Bodø i april, og er kasserer i NOF Oppland.

Aktiviteter:

Hovedfokuset for vårens program var aktiviteter tilknyttet området rundt Røykenvika og fugletårnet. Vi har hatt aktiviteter på de fleste torsdager fra slutten av april til juni. Tema for samlingene har vært fuglekikking, demonstrasjon og bruk av utstyr, observasjon av fuglelivet, lytting og identifisering av fuglesang, samt sang og rop fra aktuelle vannfugler. Vi har også hatt fuglesangturer fra fugletårnet. Det har vært varierende fremmøte på samlingene som har blitt ledet av Ole Bosse, Even Raasum, Anne Gri Henriksen, Torun Ekeløf og Even Dehli.

I første halvår av 2019 har Anne Gri Henriksen utviklet og ledet et Naturvernprosjekt med Sanne skole i Gran kommune under tema «Småfuglenes liv og tilrettelegging for dem». Gjennom 4 samlinger fikk barna delta på ulike aktiviteter og fortellinger om fugler. Det ble hengt opp fuglekasser i skolens nærområde hvor 66 småfugler fikk sin oppvekst. Anne Gri Henriksen har også utført TOV-E taksering våren 2019.

Den 12 mars ble det holdt et åpent informasjonsmøte med Trond Vidar Vedum om dammer på Gran rådhus. Her var det 13 deltakere. Den 22 mars var det et åkerrike møte på landbrukskontoret i Gran kommune om områdevern på Hennung med grunneierne. Ansvarlig her var Even Dehli. Den 30 april ble det holdt det årlige møte med forvaltning og skognæring om rovfugl- og skogshøns. Den 15 mars holdt Even Dehli et informasjonsmøte angående fuglekasseprosjektet for 8 klasse på Lunner ungdomsskole, og den 11 april holdt han et foredrag om kattugleprosjektet på Starene på Hedmark hvor det møtte 15 deltagere.

Den 12 mai ble det arrangert fuglesang tur med Barnas Turlag, og den 7 juni arrangerte vi nattsanger tur med 6 deltakere. 19. august deltok vi på Barnas dag på Hadeland folkemuseum. Det ble snekret ca. 60 fuglekasser, og Ole Bosse, Anne Gri Henriksen og Even Raasum stod for ringmerking. Det ble også delt ut fugleblader. 23 august var det igjen duket for låvesvaleshow ved Skirstadtjernet, og den 1 september deltok Even Dehli på Stenberg museum hvor det ble snekret ca. 120 fuglekasser.

1. september bidro NOF Hadeland lokallag ved Anne Gri Henriksen og Ole Bosse med ringmerking, fugekassesnekring og utdeling av informasjonsmateriell under den offisielle åpningen av natur- og kulturstien på Grindvoll. Det er satt opp over 20 informasjonstavler rundt stien. Medlemmer fra NOF Hadeland lokallag har bidratt til en informasjonstavle om fuglelivet som er satt opp på stien langs nordre bredden av Vassjøtjernet. Anne Gri Henriksen har bidratt med alle fuglebildene og Olaf Ballangrud har skrevet teksten på tavlen. 12. september holdt Anne Gri Henriksen og Ole Bosse orientering om fugler og gjennomførte ringmerking på Dæl ved

Vassjøtjernet for 50 elever fra 5. klasse på Lunner barneskole. Den 19 september ble det igjen arrangert Elvelangs fra Brandbu sentrum, langs Vigga til Røykenvik. Vi hadde egen stand ved fugletårnet som også var blitt fint lyssatt.

Vi delte ut fugleblader, og reklamerte for lokallaget og fugletårnet. Vi hadde også bilder på skjerm som var tatt av Anne Gri Henriksen. Den 17 september var en biologiklasse ved Hadeland Videregående skole med til Jarenvannet hvor de fikk demonstrert ringmerking ved Even Dehli. Den 22 oktober holdt Even Dehli foredrag om fossekall på Frivilligsentralen i Brandbu. Her kom det 25 deltakere. 5 november deltok Even Dehli på møte i Øvre Eiker lokallag. Der var det foredrag ved Marius von Glahn om naturvernarbeidet hans i NOF Buskerud fylkeslag. 7 november var det befarings ved hønsehaukreir ved Eina med Mjøsen Skog, Vestre Toten kommune og grunneier i anledning planer om hogst. Grunneier var medlem av NOF, så møtet ble jøtt positivt!

Fugletelling:

Mange medlemmer deltok på hagefugltellinga i januar 2019. Den 5 september var det Euro Birdwatch hvor Ole Bosse, Even Raasum og Even Dehli deltok. 2ndre juledag arrangerte vi som vanlig vannfugltelling hvor vi gikk fra Røykenvik til Jarenvannet for å telle vannfugler. Her var det blant annet 6 fossekaller som ble telt av 9 deltagere. Det ble også telt vannfugler langs begge sider av Randsfjorden av Even Raasum med flere.

Dugnader:

Den 5 mai stilte 6 personer til sandsvaledugnad på Nøkkelbytangen, og den 14 mai var det ryddedugnad i Røykenvik.

Annet:

Det er også utført mye annet viktig fuglearbeid i NOF Hadeland lokallag. Spesielt kan nevnes deltakelse i fylkesprosjektene med kattugle- og perleuglekasser. Kartlegging av hønsehauk og andre rovfugler med tilhørende ringmerking av unger har resultert i funn av 4 nye hønsehauklokaliteter med hekking, Det er blitt kjørt over 4000 km i 2019. Totalt er ca. 20 lokaliteter registrert i løpet av de senere årene. Ringmerkingen i Oppland har sitt tyngdepunkt på Hadeland. I 2019 er det merket ca. 7000 fugler her. Styret ga Even Dehli fullmakt til å søke tilskudd til vilttiltak – registrering av rovfuglreir på Hadeland. Tilskudd på kr 10.000,- ble innvilget av Fylkesmannen for Innlandet og er benyttet til kjøregodtgjøring i forbindelse med leting etter og kontroll av rovfuglreir og ringmerking av unger.

Vi har gått til innkjøp av fugletelt som kan brukes som et godt synlig markedsføringsobjekt ved arrangementer vi deltar på.

Fra 2020 gikk Lunner og Jevnaker kommuner over fra Oppland til Viken fylke. For NOF Hadeland lokallag dreier det seg om 44% av medlemsmassen. Medlemmene har selv mulighet til å velge hvilket lokallag de ønsker å tilhøre.

Styret 2019 har bestått av:

Leder: Even Dehli

Sekretær: Torun Ekeløf

Kasserer: Anne Gri Henriksen

Styremedlem: Ole Bosse

Varamedlem: Even Raasum

andre verv:

Revisor: Knut Sterud

Valgkomite: Kjell Bakken og Per Olsen

NOF Hadeland lokallag, postboks 89, 2612 Brandbu, bankkonto 2020.34.05554

Organisasjonsnummer: 913002729, grasrotandel 913002792

ÅRSMELDING FOR ØRRIN – NOF VALDRES LOKALLAG 2019

Styret har i 2019 bestått av:

Leder: Trond Øigarden
Sekretær: Ole Knut Steinset
Kasserer: Rune Rødningen
Styremedlem: Fredrik Calmeyer
Varamedlem: Runar Kittelsen

Revisor: Nils Rogn
Valgkomité: Olav Rødningen og Hans Enger

Det er avholdt ett styremøter i løpet av året. Styret har behandlet 5 saker pluss referatsaker.

Det er arrangert årsmøte og fem medlemsmøter i løpet av året. Møtene var lagt til Noraker Gård, Aurdal. Det er arrangert fire ekskursjoner, og 6 utemøter på våren.

Årets møter:

- 21. februar: Årsmøte. Steinar Kraabøl og Roar Svenkerud, film: «Vepsevåk». 21 deltakere.
- 21. mars: Per Klunderud (foredrag) og Thor Østbye (bilder): Nattlerke – en utfordring og en drøm for ornitologer. 22 deltakere.
- 11. april: Arbeidsmøte i bruk av Artsobservasjoner.no. 7 deltakere.
- 26. september: Medlemmenes fotokveld. 10 deltakere
- 17. oktober: Sindre Molværsmyr, Bestemmelse av norske måker. 10 deltakere
- 21. november: Trond Øigarden: Fuglekasseleder og erfaringer fra 45 år med fuglekasser. Ole Knut Steinset: Fugle- og dyreliv i Kenya. 11 deltakere

Årets ekskursjoner:

- 5. mai: Dokkadeltaet. 3 deltakere fra Valdres. Ansvarlig Trond Øigarden.
- Utemøter torsdager 25. april- 30. mai, til Ølsjøen, Fløafjorden, Lomen, Vaset-Trøllhøvd, Stølsvidda, Stølsvidda. 7, 5, 7, 4, 3 og 8 deltakere. Ansvarlig Rune Rødningen.
- 7. juli: Fisketjerni, Valdresflye. 15 deltakere. Ansvarlig Ole Knut Steinset.
- 20. oktober: Fugletur til Mjøsa og Randsfjorden. 6 deltakere. Ansvarlig Ole Knut Steinset.
- 3. november: Utemøte øst for Ølsjøen. 6 deltakere. Ansvarlig Rune Rødningen.

Ørrin hadde stand på Vassfardagen 23. juni på Skrukkefyllhaugen, ved leder. Ørrin valgte Vassfardagen istedenfor eget arrangement på Fuglenes dag 26. mai.

Leder Trond Øigarden var utsending til NOFs årsmøte ved Saltstraumen i Bodø 27. april.

Brita Siri Nesja gjorde en god innsats med tranetelling, NOF Opplands tranetelling 14.-15. september.

Seks personer fra lokallaget deltok under NOF Opplands vannfugltelling 14.-15. desember. To medlemmer har registrert ruter i TOV-E (Terrestrisk overvåking - Ekstensiv overvåking av fugl) i Valdres i 2019.

Det ble telt fugler i 103 hager i Valdres i Hagefugltellinga 2019.

NOF Valdres spilte inn 4 områder til supplerende vern: Valdresflye (Øystre Slidre), Stølsvidda (Nord-Aurdal og Vestre Slidre), Ølsjøen (Nord-Aurdal) og Langtjednet (Etnedal).

Lokallaget tok kontakt med Valdres Energi angående strøm til Breiset i Nord-Aurdal, med resultat at det trolig ikke blir luftspenn over Geispa.

I samarbeid med kommunen er det plassert ut søppeldunk ved Fløafjorden, som vi tømmer på dugnad.

Sandsvaleprosjekt: Lokallaget registrerte i 2019 forekomsten av sandsvaler i alle seks valdreskommunene. Det ble registrert ni lokaliteter med reirhull. Prosjektet munnet ut i rapporten: Registreringa av sandsvale i Valdres.

Ørrin i media i 2019:

- Bli med på Hagefugltelling! [www.avis-valdres](http://www.avis-valdres.no) 21. januar.
- Bli med på hagefugltellingen! Hedalen.no 23. januar.
- Til helga gjelder det å følge med. Bli med på Hagefugltellingen! Valdres 24. januar.
- Nå er småfuglene på boligjakt. Lager drømmeboliger. Valdres 2. mars.
- Natur i krise: Det er tid for handling. Valdres 26. mars.
- Laila fant en guloransje klump i vegkanten: Nå flyr hornugla igjen. Valdres 16. april.

I Valdres var det ved årsskiftet 53 medlemmer i NOF, pluss 8 familiemedlemskap.

Mange av våre medlemmer er ofte ute på fugletur. Slik kan vi holde oppsikt med fuglelivet og i tillegg oppdage nye arter i Valdres. Det ble oppdaget fire nye arter i 2019. Det er gledelig at flere legger inn sine observasjoner i Artsobservasjoner.no. Det er gledelig at antall medlemmer er økende.

Aurdal, 20. februar 2020

Trond Øigarden, leder

NOF sel og Ottadalen Fuglevernforening, årsmelding 2019

I 2018 dannet en gruppe medlemmer av NOF et interimstyre for å stifte et lokallag i Ottadalen. I slutten av mars 2019 ble NOF Sel og Ottadalen Fuglevernforening stiftet. Laget dekker kommunene Sel, Vågå, Lom og Skjåk.

I 2019 har NOF-medlemmer og andre fuglevenner konsentrert seg om praktiske tiltak for fuglevern, bl.a. bygging av to fugleobservasjonstårn, bygging og oppsetting av fuglekasser og fugletellinger.

Antall medlemmer i «vårt» område har steget litt, fra 26 i 2016 til 31 ved inngangen til 2020.

Fugletårnene

Vågå: Vi har kommet langt med fugletårn-prosjektene. Tårnet ved Storvangein (Randsverkmyra) i Randsverk er ferdig, og ble «innviet» i samarbeid med Naturvernforbundet i Vågå. Et 30-tall interesserte møtte fram.

Tranene som holder til på myra fikk to kyllinger i løpet av sesongen, og tiltrakk endel oppmerksomhet. Tårnet har vært jevnlig besøkt av fuglevenner og naturfotografer i løpet av sesongen.

Lom: Tårnet ved Tessosen er nesten ferdig, det gjenstår endel arbeid med trapp, vinduslemmer, innredning, infoplakater osv.

Vi tar sikte på innvielse av tårnet i forkant av fuglesesongen, trolig i slutten av mai.

Informasjon

Laget har informert om bl.a. Hagefugltellingen i lokalavisene. Det ble opprettet en Facebook-gruppe i 2018. Ved årsskiftet -20 hadde denne 74 medlemmer.

Vi har også gjort en innsats for å samle inn epostadresser, og dekker nå rundt to tredjedeler av medlemmene.

Møtevirksomhet

Styret har bare hatt ett møte i tillegg til stiftelsesmøtet. Ellers har vi holdt kontakt via epost og Facebook. Per Bådshaug har også i 2019 sittet i styret for NOF Oppland. Bådshaug og Kjærvik deltok på NOF Opplands årsmøte. Utenom åpningen av fugletårnet i Randsverk har det ikke vært medlemsmøter eller -arrangement i 2019.

Bildet: Fugletårnet i Tessosen årsskiftet 2020.

Økonomi

Laget har ikke etablert bankforbindelse eller regnskap for 2019. Regnskap for fugletårnene er ført separat (se vedlegg).

Tårnet i Randsverk har fått gratis tom av Statskog og støtte fra Vågå Fjellstyre og Langmorkje allmenning i form av gratis materialer og rundt 14 dager full innsats av snekker Vidar Rugsveen. NOF Oppland har bidratt med kr. 25.000,-.

Vi har også fått mye hjelp og dugnadsinnsats av NOF -medlem Per Nasset som jobber ved Randsverk-saga. I tillegg har NOF-medlem Dag Aasheim bidratt på dugnad. Atle Kjærvik har vært byggeleder og snekret på tårnet. Håvard O. Rudi er ansvarlig byggmester.

Tårnet i Tessosen har fått gratis tomt (bygsling) av Statskog, kr. 70.000,- fra Tessefondet og kr. 25.000,- fra Lom Fjellstyre. Brimiland har også lovet å bidra.

NOF-medlem Per Nasset har gjort mye dugnadsinnsats. I tillegg har sympatisører og fuglevenner som Idunn Kjærvik Andersen, Thomas André Lothe og Knut Aage Steen vært med på dugnadsarbeidet. Atle Kjærvik har vært byggeleder og snekret på tårnet. Håvard O. Rudi er ansvarlig byggmester.

Bildet: Fra venste Per Bådshaug, Kjersti Aasvang Dahlen, Dag Aasvang og Atle Kjærvik.

Styret

Styret i 2019 har vært leder Atle Kjærvik, kasserer Per Bådshaug, styremedlem Kjersti Aasvang Dahlen og varamedlem Dag Aasvang.

Aktivitetsplan 2020

I 2020 vil vi ferdigstille tårnet i Tessosen, og åpne det offisielt. I tillegg vil vi drifte tårnene, og utvikle informasjonen rundt bruken av dem og området rundt.

Vi vil også styrke styret, opprette bankforbindelse og regnskap, og styrke kontakten med medlemmene. Vi tror også det er mulig å øke antallet medlemmer, blant annet ved å arrangere gode medlemsmøter og -aktiviteter.

Med venleg helsing,
for styret

Atle Kjærvik (tlf. 90193275)
kjatle51@gmail.com

Årsmelding for 2019 for Gjøvik/Land/Toten lokallag av NOF.

Styret har i perioden bestått av

Leder: Stein Roger Nybakke
Nestleder: Hans Olav Beck
Kasserer: Tore Dukstad
Sekretær: Morten Aspaas
Styremedlem: Eyvind Sangnes
Styremedlem: Ellen Lid

Vi har avholdt to styremøter, og ellers hatt telefon- og mailkontakt.

Det har vært avholdt ett medlemsmøte. 2. desember på Dokka, Hans Olav Beck kåserte om Falsterbo

Vi har hatt tre turer:

- Trekkfugltur til Biri (Svenesvollen) 12. mai. 4 deltagere
- Nattsangertur 7. juni 4
- Tur til Falsterbo 19-22 september. 4 deltagere

Annet; 6. mai. deltagelse på fugleturen på Odnas 26. mai, deltagelse på naturens dag på Eiktunet (80 fuglekasser) 1. september, deltagelse på Friluftsfestivalen på Stenberg (hvor vi produserte 130 fuglekasser),

Årsmøtet ble avholdt 19. februar. Helge Grønlien kåserte om rehabilitering av rovfugl.

Vi har videre engasjert oss i fuglekasseprosjektet

Foreningen hadde pr årsskiftet 139 medlemmer.

Reinsvoll. 20. februar 2020
styret

SISTE NYTT

Av Jon Opheim

Perioden 01.12.2019 – 29.02.2020.

Vi har snart lagt bak oss en rekordmild vinter med ulike «føreforhold» rundt om i distriktet vårt. Fra barmark og åpne vassdrag i lavlandsstrøkene rundt Mjøsa og Randsfjorden - til store snømengder i høyereliggende områder. Dette har satt sitt preg på innholdet i denne rapporten, som bl.a. omfatter en god del

observasjoner av arter som burde vært på mer sørlige breddegrader på denne tida av året. Dette kom ikke minst til syne i årets Hagefugltelling i slutten av januar, som vi – i likhet med tidligere – har innlemmet i rapporteringen. Det samme har vi gjort med observasjoner i Jevnaker og Lunner kommuner – selv om de fra årsskiftet gikk inn i storfylket Viken. Grunnen til dette er at de to kommunene fortsatt er å regne som en del av NOF, Hadeland lokallag.

Noen overraskelser har det også blitt denne vinteren, bl.a. en liten flokk med sædgås i desember, en gråstrupedykker i månedsskiftet desember/januar, to lomvi i januar og rekordmange funn av lappugle.

Knoppsvane

Det er gjort en rekke observasjoner fra nord til sør i fylket gjennom hele perioden. Det vises til oppsummering av vinterens vannfugltelling i et senere nr. av Hujon.

Sædgås

Lillehammer: 9 ind. på sørlig trekk gjennom Lågendeltaet 15.12.

Grågås

Gran: 6 ind. over Brandbukampen 18.02.

Kanadagås

Lillehammer: 1 ind. Kroken i Mesnaelva 19.02., **Vestre Toten:** 14 ind. Klemma på Einafjorden 06.12.,

Gran: 2 ind. Røykenvika 03.12. og 07.12. og 2 ind. Jarenvannet 03.12. og 04.12.

Krikkand

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Gjøvik: 1 ind. Rambekkvika 27.02., **Østre Toten:** 1 ind. Mjøsa ved Panengen brygge 18.12., 1 ind. Totenvika i perioden 19.01. - 14.02. og 1 ind. Mjøsa ved Kapp brygge 24.01.

Toppand

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Gran: 1 ind. Røykenvika 26.12. og 08.01.

Svartand

Gjøvik: 1 ind. Glomstadbukta i Mjøsa 20.12., **Østre Toten:** 1 ind. Veibyvika i Mjøsa 01.12., 2 ind.

Mjøsa utenfor Spersrud 21.12. og 1 ind. Mjøsa ved Tangnes 21.12., **Gran:** 2 ind. Gullerudvika i Randsfjorden 06.12., **Nord-Aurdal:** 1 hunnfarget ind. Fløafjorden 05.01., 07.01., 11.01. og 12.01.

Sjøorre

Gjøvik: 2 ind. Engelandsvika i Mjøsa 20.01., **Østre Toten:** 1 ind. Totenvika 01.12.

Smålom

Gjøvik: 2 ind. Rambekkvika 24.02., **Østre Toten:** 1 ind. Totenvika 29.12., 1 - 3 ind. Mjøsa ved Båkinn/Bjertnes/Foss følgende dager: 2 ind. 19.01., 1 ind. 20.01., 2 ind. 23.01. og 24.01., 3 ind. 03.02., 1 ind. 13.02. og 2 ind. 24.02.

Storlom

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Østre Toten: 1 ind. Totenvika 07.02.

Dvergdykker

Østre Toten: 1 ind. Mjøsa ved Kapp brygge/Fauchaldstranda 03.12. - 13.01., senere 2 ind. 23.01. og 24.01., 1 ind. 25.01., 2 ind. 03.02. og 1 ind. 12.02. og 27.02.

Toppdykker

Vestre Toten: 1 ind. Sisselbergbukta på Einafjorden 04.09. og i dagene 03.10. - 06.10.,

Gran: 1 ind. Røykenvika i tidsrommet 21.12. - 12.01., 1 ind. Randsfjorden ved Aschimlandet 08.01., 16.01. og 22.01., 1 ind. Randsfjorden ved Lysenstøa 22.01. og 04.02. og 1 ind. Randsfjorden ved Eidsand 12.01.

Gråstrupedykker

Østre Toten: 1 ind. Mjøsa ved Kapp brygge 31.12., 01.01. og 03.01.

Horndykker

Østre Toten: Hhv. 4 og 5 ind. Veibyvika i Mjøsa 01.12. og 18.12., 1 ind. Mjøsa ved Fjellhaug 21.12., 1 ind. Mjøsa ved Tangnes 21.12., 1 - 2 ind. i Totenvika følgende dager: 2 ind. 20.01., 23.01., 25.01. og 31.01., 1 ind. 12.02., 2 ind. 13.02. og 14.02. Videre 2 ind. Nettumstranda 24.01.

Storskarv

Gjøvik: 1 - 4 ind. følgende dager på Svennevollene: 4 ind. 14.12. og 15.12., 2 ind. 28.12., 1 ind. 06.01., 2 ind. 12.01. og 1 ind. 19.01., hhv. 1, 2, 1 og 2 ind. Vårnesstranda 06.01., 24.01., 03.02. og 15.02., hhv. 1 og 2 ind. Sveastranda 20.01. og 24.01., 1 ind. Mjøsa ved Hunnselvas utløp 20.01., 31.01. og 21.02. og 2 ind. Rambekkvika 01.02., **Vestre Toten:** 2 ind. Berja på Einafjorden 05.12. og 06.12., **Østre Toten:** Hhv. 2, 1, 1 og 1 ind. Totenvika 01.12., 18.12., 07.02. og 13.02., 1 ind. Mjøsa ved Kapp 10.12. og jevnlig i perioden 12.01. - 03.02., senere 3 ind. 09.02., 2 ind. 11.02. og 12.02. og 1 ind. 13.02. og 15.02. Videre 1 ind. Veibyvika i Mjøsa 18.12., 1 ind. Mjøsa utenfor Fjellhaug 21.12. og 29.12., 1 ind. Mjøsa utenfor Spersrud 21.12., 3 ind. Mjøsa ved Breili 03.02. og 1 ind. Faulkalstranda 03.02., 13.02. og 14.02., **Gran:** Hhv. 1, 2 og 9 ind. Randsfjorden ved Eidsand 11.12., 12.02. og 29.02., 1 ind. Randsfjorden mellom Horn og Gullerudvika 26.12., hhv. 2, 3 og 1 ind. Røykenvika 26.12., 08.01. og 22.01., 1 ind. Randsfjorden ved Aschimlandet 22.01. og 1 ind. Sagatangen i Jarenvannet 15.01., **Jevnaker:** 1 ind. sørenden av Randsfjorden 02.02., **Søndre Land:** 1 ind. Husodden ved Fluberg bru 12.01. og 1 ind. Kråkvika i Randsfjorden ved Hov 12.01., **Nord Aurdal:** 4 ind. Strand 14.12., **Vestre Slidre:** Hhv. 1 og 2 ind. Bryggjenøbbe ved Røn 07.12. og 04.01., hhv. 1, 1, 2 og 2 ind. ved Fossheim 14.12., 25.12., 04.01. og 12.01. og 2 ind. Ferisfjorden 12.01.

Gråhegre

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Sel: 1 ind. nedre del av Ottaelva vest for Otta 21.12., **Øyer:** 1 ind. Tretten fuglefredningsområde 15.12., **Østre Toten:** 3 ind. Mjøsa utenfor Spersrud 21.12., hhv. 1, 1, 2, 2, 2 og 1 ind. Totenvika 24.12., 29.12., 01.01., 04.01., 12.01. og 19.01. og 1 ind. Faulkalstranda/Båkinstranda 24.01., **Gran:** 1 ind. Lysenstøa/Aschimlandet 21.12. og 2 ind. Eidsand 29.02.

Havørn

Lom: 1 ind. over Kollavegen 21.01. og 1 ind. over Lom sentrum 26.01., **Vågå:** 1 ind. Lalmsvatnet 01.12. og 1 ind. Holungøyene 07.01., **Sel:** 1 ind. Rustmo øst 01.12., **Sør-Fron:** 1 ind. Brennhaugen 11.01., **Ringebu:** 1 ind. Fåvang naturreservat 29.12., **Lillehammer:** 1 ind. Lågendeltaet 25.02., **Østre Toten:** 1 ind. Totenvika 24.12., 04.01. og 25.01., 1 ind. Kapp brygge 25.12. og 03.02. og 1 ind. Strandli 28.02.

Dvergfalk

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Skjåk: 1 hunnfugl ved Øyberget 19.02.

Fiskemåke

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Gausdal: 3 ind. over Holthaugen 09.02., **Gjøvik:** Fast tilhold ved Hunnselvas utløp/Rambekkvika med opptil 60, 95 og 50 ind. i desember, januar og februar. Ellers 5 ind. Sveastranda 24.01., **Østre Toten:** Fast tilhold i Totenvika med opptil 20, 70 og 70 ind. i desember, januar og februar. Ellers hhv. 1 og 3 ind. Veibyvika i Mjøsa 21.12. og 28.12., hhv. 1, 1, 1, 8 og 1 ind. Mjøsa ved Kapp 28.12., 02.01., 03.01., 23.01. og 03.02., hhv. 1 og 15 ind. Båkinstranda ved Kapp 01.01. og 03.02. og hhv. 5 og 1 ind. Mjøsa ved Panengen 18.01. og 24.01., **Gran:** 2 ind. Randsfjorden ved Aschimlandet 23.12. og hhv. 5, 2, 1, 2 og 8 ind. Røykenvika 04.01., 08.01., 12.01., 19.01. og 01.02., **Jevnaker:** 1 ind. sørenden av Randsfjorden 06.02.

Gråmåke

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Vågå: 1 ind. utosen av Vågåvatnet 19.02., **Lillehammer:** Hhv. 4 og 10 ind. Lågendeltaet 16.02. og 17.02., **Gjøvik:** Fast tilhold ved Hunnselvas utløp/Rambekkvika med opptil 12, 6 og 60 ind. i desember, januar og februar, **Østre Toten:** Fast tilhold i Mjøsa ved Kapp med opptil 10, 5 og 30 ind. i desember, januar og februar, fast tilhold i Totenvika med opptil 14, 17 og 35 ind. i desember, januar

og februar. Ellers hhv. 3, 3 og 4 ind. Veibyvika i Mjøsa 21.12., 25.12. og 28.12., 1 ind. Mjøsa ved Steinslistranda 22.12. og 1 ind. Mjøsa ved Panengen 24.01., **Gran**: 1 ind. Randsfjorden ved Eidsand 12.02., **Lunner**: 28 ind. over Kalvsjøtjernet 02.01., **Jevnaker**: Hhv. 14, 38, 10 og 2 ind. i sørenden av Randsfjorden 26.12., 12.01., 02.02. og 06.02. og hhv. 2 og 5 ind. Trollmyra Gjenvinningsstasjon 25.01. og 16.02.

Svartbak

Jevnaker: 2 ind. utosen av Randsfjorden 12.01. og 1 ind. Trollmyra Gjenvinningsstasjon 16.02.

Lomvi

Jevnaker: 2 ind. Sløvika i Randsfjorden 22.01.

Tyrkerdue

Sør-Fron: Hhv. 1 og 3 ind. Hundorp sentrum 11.01. og 27.02., **Lillehammer**: 2 ind. med fast tilhold på foringsplass ved Maihaugen i perioden 01.12. - 11.02., hhv. 2, 1 og 1 ind. Søndre Park/Skoletorget 11.12., 26.12. og 05.01., 2 ind. sør for Sportsplassen i søre bydel 12.12., 2 ind. Bryggevegen/Berget 12.01. og 3 ind. Nordre Gravlund 20.02., **Gjøvik**: Hhv. 1, 1 og 2 ind. Gjøvik sentrum 26.12., 30.01. og 06.02., 1 ind. ved Hunnselvas utløp 06.01., 3 ind. Kyrre Grepps gate 25.01., 2 ind. Bassengvegen 25.01. og 1 ind. Gjøvikjordet/Tongjordet 25.01., **Vestre Toten**: 1 ind. Vestrumenga i Raufoss 19.01., **Østre Toten**: Hhv. 4, 2 og 2 ind. Valle/Lena sentrum 21.12., 09.01. og 24.01. og 1 ind. ved Østre Toten Sykehjem 15.01., **Søndre Land**: Hhv. 1, 2, 2 og 2 ind. Hov 01.12., 12.01., 26.01. og 02.02.

Hubro

Sel: 1 ind. hørt på kjent lokalitet ca. 01.02., **Gjøvik**: 1 ind. hørt på kjent lokalitet i januar og februar.

Haukugle

Forrige periode:

Dovre: 1 ind. ved Skogsætrin på Dovreskogen 11.11.

Denne perioden:

Skjåk: 1 ind. Dyringen 28.01., **Sør-Fron**: 1 ind. Langtjønna/Jetningen 01.02., **Gausdal**: 1 ind. Roasetra i Espedalen 08.02., **Østre Toten**: 1 ind. Kapp sentrum 10.01. og 1 ind. øst for Steinsli 25.01., **Vestre Slidre**: 1 ind. Svenskin 03.02., **Øystre Slidre**: 1 ind. Grønolen 08.02.

Kattugle

Lillehammer: 2 ropende ind. ca. 300 m fra hverandre Kringsjøvegen 05.01. og 1 ind. hørt i samme område 25.01., **Østre Toten**: 1 ind. hørt Holstadskogen 04.01. og 1 ind. hørt Båkinstranda 15.02., **Gran**: 1 ind. hørt Marka i Brandbu 02.01., 1 ind. hørt Brandbukampen 04.01., 1 ind. hørt Jorstadlinna 26.01., 1 ind. hørt i Råssumgutua 26.02. og 1 ind. hørt Mysmørhaugen 27.02., **Jevnaker**: 1 ind. hørt Nordre Bjellum 28.02., **Nordre Land**: 1 ind. hørt ved Ankaltrud 11.02., **Vang**: 1 ind. ved Rogn 09.12.

Lappugle

Østre Toten: 1 ind. Kapp 11.01., 11.02., 13.02. og 14.02., **Gran**: 1 ind. observert på 3 ulike steder i løpet av vinteren, **Søndre Land**: 1 ind. sett flere ganger på 2 steder i løpet av vinteren, **Nordre Land**: 1 ind. Østsinni 06.01.

Perleugle

Sør-Fron: 1 ind. hørt jevnlig Brennhaugen i perioden 18.01. - 19.02. og 1 ind. hørt Hardvollsmorka 25.02., **Gjøvik**: 1 ind. hørt Vardalsåsen 15.01., 1 ind. hørt Reviholen øst 18.02., 1 ind. hørt Vesterås sør 18.02., 1 ind. hørt Torpmyra 26.02. og 1 ind. hørt Torvmyra nord 26.02., **Østre Toten**: 1 ind. hørt Trosterudvegen-Almskogen 22.02., **Lunner**: 1 ind. hørt Myrvollvegen 25.01., **Etnedal**: 1 ind. hørt Granlund på Bruflat 18.02. og 21.02. og 1 ind. hørt Stutlien 27.02., **Sør-Aurdal**: 1 ind. hørt Liagreudi 19.02., **Nord-Aurdal**: 1 ind. hørt Marsteinhøgda 26.02., **Vestre Slidre**: 1 ind. hørt Rødningen 13.02.

Gråspett

Dovre: 1 ind. Åsagrende 27.01., **Nord-Fron:** 1 ind. Slangen/Skåbu 08.12. og 01.01. og 1 ind. Øvre Sødorp 01.02., **Lillehammer:** 1 ind. Olasveien 03.02., **Gausdal:** 1 ind. Holthaugen 07.12. og 09.02., **Gjøvik:** 1 ind. Øverbygdsvegen 25.01., **Vestre Toten:** 1 hunn Kjelsrud på Reinsvoll 11.01., **Østre Toten:** 1 ind. Hekshus på Kapp 01.01. og 1 hann Båkinnskogen på Kapp 24.02., **Søndre Land:** 1 ind. Kampelien 25.01., **Nordre Land:** 1 ind. Vest-Torpa 26.01., **Etnedal:** 1 hann Fjelltun 22.12. og 23.12. og 1 ind. Finnstugu 26.01., **Sør-Aurdal:** 1 ind. Øvre Brenn 23.01.

Grønnspekk

Dovre: 1 ind. Dombås 25.01. og 2 ind. sør for Dombås 25.01., **Sør-Fron:** 1 ind. Brennhaugen 12.01., **Ringebu:** 1 ind. Gildesvollen 23.12., 25.01. og 02.02. og 1 ind. Odlolien 25.01., **Øyer:** 2 ind. Klokkestien 20.01., **Lillehammer:** 1 ind. Kringsjøvegen 25.01., **Østre Toten:** 1 ind. Båkinnstranda 12.02., 14.02. og 27.02., **Gran:** 1 ind. Storbråten, Elvestua, 12.12., 1 ind. Bleiken 02.01., 1 ind. Elgtjernet på Tingelstad 23.01. og 1 ind. Ivistubekken i Røykenvika 04.02., **Lunner:** 1 ind. Nordre Oppdalen 25.01., **Søndre Land:** 1 hunn ved Trevatna 26.12. og 1 ind. Nordre Halmrast 12.02., **Nord-Aurdal:** 1 ind. Aurdal prestegard 27.01.

Dvergspett

Lesja: 1 ind. Lesjaverk 31.01., **Skjåk:** 1 ind. Bismo 02.02., **Nord-Fron:** 1 ind. Breistulen 28.02., **Ringebu:** 1 ind. ved Våla i Ringebu sentrum 11.01., **Gjøvik:** 1 ind. Gjøvik kirkegård 20.12., **Vestre Toten:** 1 ind. Trosterudvegen 08.02. og 1 ind. Husbystuen 14.02., **Østre Toten:** 1 ind. Kilestrand 14.02. og 1 ind. Båkinnstranda 15.02., **Vestre Slidre:** 1 ind. Svenskestølen 31.12.

Gjerdsmett

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Dovre: 1 ind. Øyan 20.01. og 1 ind. Åsagrendi 26.01., **Skjåk:** 1 ind. ved Skamsarbrua 19.02., **Ringebu:** 1 ind. Skrukkerud 01.12. og 1 ind. Mjøgdalen 15.02., **Lillehammer:** 1 ind. Svartevjua i Lågendeltaet 11.01., 19.01. og 07.02., **Gjøvik:** Hhv. 2 og 1 ind. Svennesvollene 28.12. og 07.02. og 1 ind. ved Mjøsbruket på Biri 19.01., **Vestre Toten:** 1 ind. Raufosskogen 22.12., **Østre Toten:** 1 ind. langs Mjøsa ved Spersrud 21.12., 1 ind. Kapp brygge 22.12., 1 ind. langs Lenaelva nedenfor Lena 23.12., 1 ind. Lenaelva ved Skreia 24.12., hhv. 2, 1 og 1 ind. Totenvika 24.12., 28.12. og 24.01., 1 ind. Kapp 09.01., 03.02. og 12.02., 1 ind. Dyrud 13.01. og 1 ind. Båkinnstranda 12.02., 15.02. og 18.02., **Gran:** 1 ind. utløpet av Glorudtjern på Tingelstad 23.12., hhv. 3 og 4 ind. Ivistubekken ved Røykenvika 08.01. og 04.02., 1 ind. Røykenvika 22.01. og 1 ind. Tomt i Viggadalen 12.02., **Lunner:** 1 ind. Grindvoll 05.02., **Nord-Aurdal:** 1 ind. Marsteinhøgda 21.02., **Vestre Slidre:** Hhv. 1, 2, 2 og 1 ind. Vistemyre 08.12., 18.01., 26.01. og 12.02.

Jernspurv

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Dovre: 1 ind. Joramo Næringstun 11.12., **Østre Toten:** 1 ind. Vilvang i Lensbygda 02.02.

Rødstrupe

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Dovre: 1 ind. Dombås 02.12. og 29.12., **Lom:** 1 ind. ved Galde i Bøverdalen 16.01., 1 ind. Garmo 20.01. og 2 ind. Nordgard Marstein 26.01., **Skjåk:** 1 ind. Marlo 01.02., **Vågå:** 1 ind. Leirbakken i Vågåmo 27.12. og 1 ind. Gammelsvevegen 26.01., **Sel:** 1 ind. Storrustveien 10.12. og 1 ind. Selsverket 26.01., **Nord-Fron:** 1 ind. sagbruket ved Olstappen 26.01., **Ringebu:** 1 ind. sett jevnlig på foringsplass på Gildesvollen i perioden 03.12. - 22.02. Ellers 2 ind. Kjønnås 26.01., **Øyer:** 1 ind. sett jevnlig på foringsplass ved Ile gard i Sørbygda i perioden 24.12. - 29.02. Ellers 1 ind. Klukkerjordet på Tretten 27.01., **Lillehammer:** 1 ind. Korgen i Lågendeltaet 05.12., 1 ind. Pynten i Nordre Ål 16.12., 18.12., 19.12., 23.01., 27.01. og 02.02., 1 ind. med fast tilhold i Emma Gjelens veg fra første halvdel av desember og ut februar måned, 1 ind. sett jevnlig Bakke Gård i perioden 19.12. - 03.02., 1 ind.

Mosveen 11.01., 1 ind. Hølenveien på Jørstadmoen 25.01. og 1 ind. Ringen på Jørstadmoen 26.01., **Gjøvik**: 1 ind. Gjøvik Gård 18.12., 2 ind. Biri 24.01., 1 ind. Austdal i Snerthingdal 26.01. og 1 ind. Sommerroeven 02.02., **Østre Toten**: 1 ind. Falken naturreservat 25.12., 1 ind. Olsbyenga 13.01., 1 ind. Nordlia 25.01. og 1 ind. Kapp 02.02., **Gran**: 2 ind. Augedalsvegen 19.01., **Jevnaker**: 1 ind. Feldbergkroken 25.01. og 1 ind. Lund 25.01., **Lunner**: 1 ind. Geitramsen 26.01., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Hunkevike 14.12.

Svarttrost

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Lesja: 1 ind. Hågåly 28.01., **Dovre**: 1 ind. Dombås 24.01., **Lom**: 2 ind. Kollavegen 21.01., **Vågå**: 1 ind. Leirbakken i Vågåmo 05.02., **Sel**: 1 ind. på Otta 26.01., **Sør-Fron**: 1 ind. Siljetun 25.01., **Ringebu**: 1 ind. Kilgardsvegen 26.01., **Øyer**: 2 ind. Nestingen i Sørbygda 25.01. og 1 ind. Klukkerjordet på Tretten 27.01., **Lillehammer**: 1 ind. Storsvea 08.12. og 11.12., 1 hann ved Kringsjø 30.12. og 25.01., 1 ind. sett jevnlig Martin Seipsv. ved Maihaugen i perioden 19.01. - 27.02., 1 ind. Hølenveien på Jørstadmoen 25.01., 1 ind. Ringen på Jørstadmoen 26.01., 1 ind. Vingnes 26.01. og 1 ind. i Emma Gjelens veg 27.02. - 01.03., **Gausdal**: 1 ind. Ringen i Vestre Gausdal 26.01. og 1 ind. Grønflata 26.01., **Gjøvik**: 1 ind. Sørbyen i Gjøvik 25.01., 1 ind. Kalrasten i Biri 25.01. og 1 ind. Plassvingen i Gjøvik 29.01., **Vestre Toten**: 1 hunn Trosterud 01.01., hhv. 2, 1 og 1 ind. Lønnberget på Raufoss 05.01., 18.01. og 29.01., 1 ind. Teiterudgutua 26.01. og 1 ind. Eina 26.01., **Østre Toten**: 1 ind. Tallodden 03.01. og 1 ind. Nordlia 01.02., **Gran**: 1 ind. Brandbu 25.01., 1 ind. Haugsbakklia 26.01., 1 ind. Gullerudvika 26.01. og 4 ind. Røykenvika 02.02., **Lunner**: 1 ind. Roshov 26.01. og 1 ind. Tomtevegen 02.02., **Søndre Land**: 1 ind. Hov 12.01. og 1 ind. Breskebakke 02.02., **Nordre Land**: 1 ind. ved Tranhaug 26.01., **Sør-Aurdal**: 1 ind. Bagnslinna 27.01., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Åvåk 07.01.

Gråtrost

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Skjåk: 1 ind. Skamsar 19.02., **Nord-Fron**: 5 ind. Kvam sentrum 24.01., **Sør-Fron**: 1 ind. Sør-Fron ungdomsskule 13.01. og 1 ind. Bakstad Nedre 24.01., **Øyer**: 1 ind. med fast tilhold på foringsplass ved Ile gard i Sørbygda i hele perioden. **Lillehammer**: 1 ind. ved Maihaugen 03.12. og 03.02., 1 - 2 ind. ved Kringsjø følgende dager: 1 ind. 03.12., 2 ind. 30.12., 1 ind. 01.01., 14.01. og 18.01., 2 ind. 25.01. og 1 ind. 26.01. - 03.02. Videre 1 ind. Pynten, Nordre Ål, 05.12., 1 ind. Kroken 05.12., 1 ind. Bakke Gård 20.12., 1 ind. Søre Ål 26.12., 1 ind. Lågendeltaet 11.01. og 1 ind. Åveitsvea 24.01., **Gausdal**: 1 ind. Holthaugen 08.12., **Gjøvik**: Hhv. 15, 17 og 12 ind. Hunnselvas utløp 02.12., 09.12. og 15.01., 1 - 8 ind. Gjøvik sentrum følgende dager: 5 ind. 16.12., 8 ind. 17.12. og 1 ind. flere dager i perioden 26.12. - 03.01. Videre hhv. 10, 8 og 15 ind. Gjøvik Gård 18.12., 19.12. og 05.01., 4 ind. Gjøvik kirkegård 20.12., hhv. 12, 8 og 8 ind. Fredevika 15.01., 16.01. og 17.01., 6 ind. Torke 29.01. og 1 ind. Sommerroeven 02.02., **Vestre Toten**: Hhv. 8, 1 og 1 ind. Sisselbergbukta på Eina 08.12., 21.12. og 22.12., 1 ind. Vestrumsenga i Raufoss 01.01., hhv. 6 og 12 ind. Lønneberget på Raufoss 02.01. og 04.01., 1 - 6 ind. Raufoss følgende dager: 6 ind. 03.01. og 10.01., 2 ind. 12.01. og 13.01., 3 ind. 15.01. og 1 ind. 19.01. Ellers 20 ind. Trosterud 22.01. og 50 ind. Husby 25.01., **Østre Toten**: Mellom 1 - 22 ind. på Kapp i følgende dager: 2 ind. 01.12., 1 ind. 04.12., 5 ind. 10.12., 1 ind. 11.12., 2 ind. 13.12., 1 ind. 15.12. og 21.12., 4 ind. 22.12., 1 ind. 28.12., 2 ind. 29.12., 1 ind. 01.01., 22 ind. 04.01., 12 ind. 05.01., 2 ind. 11.01., 3 ind. 19.01., 2 ind. 20.01. og 23.01., 16 ind. 25.01., 3 ind. 29.01., 2 ind. 02.02., 3 ind. 03.02., 1 ind. 04.02., 2 ind. 08.02. og 4 ind. 11.02. Videre: 1 ind. Veibyvika 18.12., 1 ind. Båsshus vest 22.12., 1 ind. Ulsrud 24.12., 1 ind. Totenvika 28.12. og 13.02., 1 ind. Faulkal på Kapp 04.01., 2 ind. Sogstad 04.01., 5 ind. skytebanen på Kapp 12.01., 1 ind. Lena sentrum 26.01., 1 ind. Nordlia 26.01., 1 ind. Balke-Hveem 26.01., 6 ind. Dyrud 15.02. og 4 ind. Båkinnskogen på Kapp 23.02., **Gran**: 1 ind. Augedalsbrua i Brandbu 26.12., hhv. 1, 3, 5 og 1 ind. Aschimlandet 23.12., 16.01., 25.01. og 04.02., 6 ind. Søndre Ålsvien 25.01. og 1 ind. Nedre Askjum 01.02., **Jevnaker**: 8 ind. Jevnaker sentrum 26.12., **Søndre Land**: Hhv. 15 og 1 ind. Hov 01.12. og 02.02., **Vestre Slidre**: 1 ind. Elgfaret i Slidre 25.01.

Rødvingetrost

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Gjøvik: 1 ind. Fredevika 15.01., **Østre Toten:** 1 ind. Evenrudgutua på Kapp 28.12.

Munk

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Lesja: 1 ind. Honnavegen 26.01., **Lillehammer:** 1 ind. Pynten, Nordre Ål 06.12., 1 hann sett jevnlig på foringsplass i Martin Seips vei ved Maihaugen i perioden 07.01. - 02.02., senere 2 hanner 03.02. og 05.02. og 1 hann 11.02. og 27.02. Ellers 3 ind. (2 hanner og 1 hunn) i Anne Mouruds vei ca. 20.01. - 27.01. og 1 ind. ved Kringsjø 14.01., **Østre Toten:** 1 hunn Evenrudgutua på Kapp 16.01.

Varsler

Nord-Fron: 1 ind. Skåbu 16.02. og 19.02., **Gausdal:** 1 ind. Holthaugen 06.12. og 16.12.,

Gjøvik: 1 ind. Gjøvik Gård 19.12., **Østre Toten:** 1 ind. Evenrudgutua på Kapp 29.12.

Nøttekråke

Dovre: 1 ind. Åsagrendi 26.01. og 1 ind. ved Angardstjern 13.02., **Lillehammer:** 1 ind. Sjøseterlia 04.12., 1 ind. Storsvea 05.12. og 08.12., 2 ind. Måsåhaugen ved Maihaugen 10.12., 04.01. og 02.02., 2 ind. Ringsvegutua 02.01., 1 ind. Maihaugen 07.01. og 03.02., 3 ind. Rustadvegen 25.01., hhv. 1, 1 og 2 ind. Baklia ved Sorgendalshytta 12.02., 15.02. og 16.02. og 1 ind. ved Kroken 29.02., **Gjøvik:** 2 ind. Bjørnstad sør for Vingrom 21.02., **Østre Toten:** 1 ind. Nettumskogen 22.01., **Gran:** 1 ind. Bjørklund 06.12., 1 ind. Storbråten, Elvestua, 10.12. og 1 ind. Dvergsten 07.01.

Kornkråke

Østre Toten: 1 ind. Totenvika 04.01., 19.01. og 20.01., hhv. 1 og 3 ind. Lena sentrum 24.01. og 23.02. og 6 ind. Båkinnskogen på Kapp 23.02. og 27.02., **Gran:** 1 ind. Røykenvika 09.02.

Stær

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Gjøvik: 2 ind. Hunnselvas utløp 02.12. og 31.12., 3 ind. Rambekkvika 20.12., 01.01. og 06.01. og 1 ind. Fredevika 17.01., **Gran:** 2 ind. Søndre Ålsveien 25.01. og 14 ind. Mohagen 14.02.

Bokfink

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Lesja: 3 ind. Brandli gard 26.01. og 1 ind. Bjorli 27.01., **Dovre:** Fast tilhold på foringsplass på Joramo Næringstun fram til 28.01. med opptil 8 og 9 ind. i hhv. desember og januar måned. Ellers hhv. 4 og 6 ind. Dombås 13.12. og 03.01. og 2 ind. Moumlia 26.01., **Skjåk:** 3 ind. Sellanrå i Marlo 26.01., 3 ind. Sygard Kvåle 26.01. og 1 ind. Bispevegen i Bismo 26.01., **Lom:** 6 ind. Fossbergom 20.01., 4 ind. Nordgard Marstein 26.01. og 5 ind. Garmo 27.01., **Sel:** 1 ind. Storrustveien 13.12., 2 ind. Dahle på Otta 25.01. og 2 ind. Blåbærvegen på Otta 26.01., **Nord-Fron:** Observert jevnlig på foringsplass Bjørklivegen i Kvam i store deler av perioden med opptil 4, 5 og 2 ind. i hhv. desember, januar og februar. Ellers 1 ind. Kvam vestsida 25.01. og 26.01., 1 ind. Byrevegen på Vinstra 27.01. og 2 ind. Dueveien på Vinstra 30.01., **Ringebu:** 1 ind. sett jevnlig Gildesvollen i perioden 03.12. - 25.01., samt 5 ind. Kjønnås 26.01., **Øyer:** 1 ind. sett jevnlig på foringsplass ved Ile gard i Sørbygda i perioden 03.12. - 30.12., **Lillehammer:** 1 ind. Storsvea 05.12., 13.12. og 15.02., 1 ind. Pynten i Nordre Ål 13.12. og 17.01., 3 ind. (2 hanner og 1 hunn) i Anne Mouruds vei i Romjula og 1 hann samme sted 27.01., 2 ind. Moajordet 21.01., 2 ind. Hølenveien på Jørstadmoen 25.01., 4 ind. Ringen på Jørstadmoen 26.01., 2 ind. Mejdells gate 26.01., 8 ind. Fåberg 26.01., 1 ind. Lillehammer sentrum 26.01. og 3 ind. Jønnbu 02.02., **Gjøvik:** 5 ind. Vesteråsvegen 02.02. og 2 ind. Grythe 02.02., **Vestre Toten:** 8 ind. Nordsetveien på Raufoss 22.01., **Østre Toten:** 2 ind. Breili 26.01., **Gran:** 4 ind. Vienlinna 25.01., 11 ind. Brandbu sentrum 30.01., **Lunner:** 2 ind. Harestua 01.02., **Jevnaker:** 2 ind. Sagvn. 27.01. og 2 ind. Rolfsbråten 03.02., **Søndre Land:** 3 ind. Lausgarda 25.01.,

Nord-Aurdal: Hhv. 1, 2, 1, 1 og 2 ind. Marsteinhøgda 13.12., 05.01., 19.01., 26.01. og 21.02., samt 1 ind. Sylvsmedv. 26.01., **Vestre Slidre:** 1 ind. Vistemyre 03.01. og 1 ind. Elgfaret i Slidre 25.01., **Vang:** 2 ind. Skogstad i Øye 20.01., 1 ind. Holien gard i Øye 22.01. og 4 ind. Ryfoss 27.01.

Bjørkefink

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Lesja: 1 ind. Bjorli 27.01., **Dovre:** Fast tilhold på foringsplass på Joramo Næringstun fram til 28.01. med opptil 3 og 5 ind. i hhv. desember og januar. Videre hhv. 1 og 2 ind. Dombås 13.12. og 12.02. og hhv. 2 og 3 ind. Orrvegen på Dombås 25.01. og 26.01., **Skjåk:** 2 ind. Sellanrå i Marlo 26.01. og 3 ind. Moavegen 26.01., **Lom:** 3 ind. Nedre Ulstadveg 20.01., hhv. 2 og 1 ind. Fossbergom 19.01. og 25.01., 14 ind. Nordgard Marstein 26.01. og 11 ind. Prestgardsskogen 01.02., **Vågå:** Hhv. 1, 30 og 50 ind. Leirbakken i Vågåmo 05.12., 11.12. og 19.12. og 15 ind. Øvre Nordheradsvegen 25.01., **Sel:** 17 ind. Slåvegen 08.12., hhv. 1, 2, 3 og 1 ind. Hjellum på Otta 15.12., 05.01., 25.01. og 13.02., 2 ind. Veggumsvegen 25.01., 22 ind. Dahle ved Otta 25.01., 9 ind. Storrustveien 25.01., 4 ind. Selsverket 26.01., 6 ind. Klyphaugveien på Otta 26.01., 3 ind. Nymovegen i Heidal 26.01. og 2 ind. Otta 26.01., **Nord-Fron:** Observert jevnlig på foringsplass Bjørklivegen i Kvam i perioden 25.12. - 29.02. med opptil 3 ind. i desember, hele 51 ind. i januar (12.01.) og 27 ind. i februar. Videre 1 ind. Nedre Sjødorp på Vinstra 25.01., hhv. 5, 2, 3, 3, 7, 3 og 2 ind. Dueveien på Vinstra 26.01., 27.01., 28.01., 29.01., 30.01., 01.02. og 04.02., 4 ind. Rustom gård 26.01., hhv. 30 og 52 ind. på Vinstra 25.01. og 26.01., 1 ind. Byreveien på Vinstra 27.01. og hhv. 25 og 5 ind. Sorperoa på Vinstra 09.02. og 14.02., **Sør-Fron:** 3 ind. Øverbygdsvegen 28.01., **Ringebu:** 10 ind. Kjønnsås 26.01., 4 ind. Sperrehaugen, Gunnstadskogen, 27.01. og hhv. 11, 6 og 4 ind. Gildesvollen 02.02., 03.02. og 11.02., **Lillehammer:** Jevnlig observert på foringsplass i Martin Seipsv. ved Maihaugen fram til 27.02. med opptil 7, 7 og 2 ind. i hhv. desember, januar og februar. Følgende observasjoner fra Emma Gjølens vei: 1 ind. 18.12., 2 ind. 29.12., 3 ind. 07.01., 5 ind. 10.01., 6 ind. 20.01., 8 - 10 ind. 28.01. og regelmessig besøk av flere ind. i hele februar. Videre 2 ind. Busmoen 15.12., 1 ind. Jørstadmoen 13.01., 3 ind. Pynten i Nordre Ål 17.01., 2 ind. Moajordet 21.01., 11 ind. i Anne Mouruds vei 26.01., 1 ind. Vargstadvegen 26.01., 9 ind. ved Spinnerivegen 26.01., 3 ind. Lillehammer sentrum 26.01., 1 - 22 ind. Bakke Gård følgende dager: 4 ind. 26.01., 22 ind. 27.01., 2 ind. 03.02., 1 ind. 17.02. og 2 ind. 18.02. Ellers 4 ind. Vingrom 27.01., 2 ind. Hovemoen gard 28.01., 1 ind. Jønnebu 02.02. og 1 ind. Storsvea 16.02., **Gausdal:** 40 ind. Kampsvea 27.01., **Vestre Toten:** 1 ind. Trosterud 07.12. og 08.12., 1 ind. Nysethgård 25.01. og 6 ind. Bøverbru 29.01., **Østre Toten:** Hhv. 4 og 6 ind. Evenrudgutua på Kapp 15.12. og 05.01. og 5 ind. Ulsvad 20.01., **Gran:** 2 ind. Steinerudsvingen på Jaren 25.01. og 1 ind. Briskebyen 27.01., **Lunner:** 3 ind. Haga ved Lunner tettsted 20.01., 4 ind. Nordre Oppdalen 25.01., 2 ind. Myrvollveien 25.01., 4 ind. Kjørvenhagen 26.01. og 12 ind. Brattfossen 26.01., **Jevnaker:** 2 ind. Nerengveien 24.01., 5 ind. Haugerenga 25.01., 1 ind. Presthagen 26.01. og 8 ind. Sagvn. 27.01., **Søndre Land:** 6 ind. Breskebakke 02.02., **Nord-Aurdal:** Sett jevnlig Marsteinhøgda i perioden 08.12. - 21.02. med opptil 6, 11 og 5 ind. i hhv. desember, januar og februar måned. Videre 1 ind. Aurdal prestegard 14.01., 15.01. og 25.01., samt 3 ind. 29.01., **Vestre Slidre:** 1 ind. Elgfaret i Slidre 25.01.

Stillits

Dovre: 1 ind. sett jevnlig på Joramo Næringstun i perioden 01.01. - 29.01., samt 3 ind. 19.02. Videre 5 ind. Nordre Berget 26.01. og 4 ind. Sletten byggefelt 26.01., **Lom:** 2 ind. Fossbergom 19.01., 4 ind. Garmo 20.01., 1 ind. Nedre Ulstadveg 20.01. og 2 ind. Guritjønnbakken 25.01., **Vågå:** 1 ind. Øvre Nordheradsvegen 25.01. og 17 ind. Sandbugrenda 28.01., **Sel:** Hhv. 1, 15 og 2 ind. Storrusten 08.12., 13.12. og 20.12., 8 ind. Veggumsvegen 25.01., 3 ind. Dahle på Otta 25.01., 6 ind. Steinvegen i Heidal 25.01., 1 ind. Hamnlykkja 26.01., 2 ind. Blåbærvegen på Otta 26.01. og 3 ind. Hjellum på Otta 13.02., **Nord-Fron:** Hhv. 6, 20, 10, 21, 22 og 13 ind. Bjørklivegen i Kvam 06.01., 16.01., 18.01., 25.01., 26.01. og 29.02. og 1 ind. Baksivegen vest for Kvam 26.01., **Sør-Fron:** 3 ind. Øverbygdsvegen 28.01., 6 ind. Siljetun 25.01. og 2 ind. Brennhaugen 04.02., **Ringebu:** 1 - 6 ind. følgende dager på Gildesvollen: 1 ind. 13.12. og 14.12., 4 ind. 16.01., 2 ind. 02.02.,

6 ind. 11.02. og 1 ind. 21.02., **Øyer**: Hhv. 5, 5 og 17 ind. Granrudmoen 08.12., 25.12. og 31.12., 12 ind. Brattland i Nordbygda 26.01., 2 ind. Midtbygda 26.01., 10 ind. Sygard Skåe 26.01., 2 ind. Elgvegen på Granrudmoen 26.01., 14 ind. Granrudmoen 06.02. og 1 ind. Ile gard i Sørbygda 20.02., **Lillehammer**: 1 - 4 ind. Pynten i Nordre Ål følgende dager: 4 ind. 03.12. og 06.12., 1 ind. 18.12., 2 ind. 19.12., 07.01., 17.01., 23.01., 27.01. og 28.01., samt 3 ind. 02.02. Videre 2 ind. ved Flåkåli bru 17.12., hhv. 2, 3, 3, 1, 4, 4 og 4 ind. Bakke Gård 19.12., 21.01., 26.01., 03.02., 16.02., 17.02. og 18.02., 1 ind. Jørstadmovollene i Lågendeltaet 29.12. og 11.01., hhv. 10, 21, 2, 2 og 3 ind. Jørstadmoen 13.01., 26.01., 04.02., 05.02. og 07.02., 14 ind. Moajordet 21.01., 1 ind. Gamleveien 23.01., 2 ind. Vargstadveien 25.01., 4 ind. Sorgendalsvegen 25.01., hhv. 16 og 2 ind. Korgen ved Lågendeltaet 26.01. og 03.02., 2 ind. Evjebakken 26.01., hhv. 4 og 2 ind. Vingrom 26.01. og 27.01. og 6 ind. Smestad 31.01., **Gausdal**: 3 ind. Holthaugen 22.12., 1 ind. Kolbotnvegen i Follebu 25.01., 7 ind. Piperhaugen 26.01., 4 ind. i Østre Gausdal 26.01. og 18 ind. Grønflata ved Segalstad bru 26.01., **Gjøvik**: Hhv. 30, 25 og 5 ind. Gjøvik Gård 19.12., 23.12. og 01.01., hhv. 4 og 5 ind. Gjøvik sentrum 26.12. og 30.12., 20 ind. Fredevika 17.01., 2 ind. Taraldsrud 20.01., 7 ind. Biri 24.01., 2 ind. Bøle 25.01., 4 ind. Kyrre Grepps gt. 25.01., 7 ind. Bassengveien 25.01., 12 ind. Gjøvikjordet/Tongjordet 25.01., 1 ind. Sander ved Mjøsbrua 25.01., 6 ind. Birivegen 25.01., 4 ind. Kragebergvn. på Biri 26.01., hhv. 30 og 20 ind. Hellirovegen 25.01. og 26.01., 2 ind. Kollsvegen 26.01., 12 ind. Skaugom 26.01., 12 ind. Finstadvegen 26.01., 4 ind. Tranberg 27.01., 7 ind. Trondhjemsvegen nord for Hunnselvas utløp 27.01., 6 ind. Redalen 27.01., 7 ind. Brusvehagen 29.01., 8 ind. Frusethenga 31.01. og 12 ind. Grythe 02.02., **Vestre Toten**: Hhv. 5, 3 og 25 ind. Sisselbergbukta på Eina 08.12., 17.01. og 29.01., 2 ind. Vestrumsenga i Raufoss 01.01., 3 ind. Trosterud 08.01., 1 ind. Raufoss 13.01. og 20.01., 7 ind. Trosterud/Eriksrudvegkrysset 15.01., 2 ind. Steffensrud 26.01., hhv. 6 og 12 ind. Teiterud 26.01. og 01.02. og 6 ind. Bøverbru 29.01., **Østre Toten**: Hhv. 1, 14 og 10 ind. Totenvika 01.12., 22.01. og 26.01., sett jevnlig på Kapp fram til 04.02., med opptil 8, 15 og 17 ind. i hhv. desember, januar og februar. Videre 12 ind. Håjendammen 23.12., 2 ind. Kloppen 23.12., 2 ind. Fladager på Kapp 04.01., 1 ind. Torsetervegen på Skreia 12.01., 7 ind. Kjørkjevegen 19.01., 23 ind. Høgbakkgutua 25.01., 8 ind. Askjumgutua 25.01., 15 ind. Nordlia ved Mjøsa 25.01., hhv. 5 og 2 ind. Kraby 25.01. og 26.01., 2 ind. Kolbu sentrum 26.01., 9 ind. Nylinna 26.01., 3 ind. Slåttsveien på Bilitt 29.01., 20 ind. Nygårdstuen 29.01., 32 ind. Vilvang i Lensbygda 01.02., 1 ind. Dyrud 15.02., 3 ind. Båkinnstranda 16.02. og 1 ind. Lensbygda 23.02., **Gran**: 3 ind. ved Røyssum 04.12., hhv. 6 og 16 ind. Røykenvika 03.12. og 23.12., 1 ind. Rækkentjern på Tingelstad 18.12., 15 ind. Bleiken 02.01., 1 ind. Ivistubekken i Røykenvika 08.01., 4 ind. Ulsvad 20.01., 6 ind. Steinerudsvingen 25.01., 7 ind. Hvindenvegen i Vestre Gran 25.01., 10 ind. Vienlinna 25.01., 2 ind. Brurbakkveien 25.01., 16 ind. Søndre Ålsveien 25.01., 1 ind. Kjølvegen 25.01., hhv. 3, 3 og 2 ind. Moen 26.01., 31.01. og 27.02., 1 ind. Haugsbakklia 26.01., 2 ind. Nobelsgate i Brandbu 26.01., 6 ind. Briskebyen 27.01. og 2 ind. Brandbu sentrum 30.01., **Lunner**: 22 ind. Roshov 26.01., 1 ind. Geitramsen 26.01. og 2 ind. Tomteveien 02.02., **Jevnaker**: 2 ind. Veloveien 20.01., 2 ind. Ragnhildrud 25.01., 4 ind. Klinkenbergveien 26.01., 20 ind. Nesbakken 26.01. og 1 ind. Øvre Hovsbakken 03.02., **Søndre Land**: 8 ind. Møbelveien i Hov 26.01., 18 ind. Breskebakke 02.02. og 1 ind. Nordre Halmrast 12.02., **Nordre Land**: 20 ind. Engerhaugbakken 25.01., 5 ind. Dokka sentrum 05.02., 25 ind. Solisvingen på Dokka 16.02. og 12 ind. 24.02., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Aurdal prestegard 01.12., 2 ind. Marsteinhøgda 13.12., 11 ind. Fødnesvegen ved Ulnes bru 05.01., 1 ind. Sølvsmedv. 26.01. og 7 ind. Førøddin 28.01., **Vestre Slidre**: 21 ind. Røn 25.01., **Øystre Slidre**: Hhv. 2 og 4 ind. Volbu 06.01. og 27.01., 5 ind. Fjellborg 31.01. og 1 ind. Vestre Seierstad 02.02., **Vang**: 2 ind. Grindaheim 03.01.

Bergirisk

Østre Toten: 211 ind. Oppegard i Totenvika 28.12.

Brunsisik

Lesja: 2 ind. Honnavegen 26.01., **Nord-Fron**: 1 ind. Bjørklivegen i Kvam 18.01., 25.01. og 29.02.,

Ringebu: 1 ind. Gildesvollen 25.01. og 3 ind. Gudbrandshaugen ved Måsåplassen 27.01.,

Lillehammer: 1 - 3 ind. i Martin Seips vei ved Maihaugen følgende dager: 1 ind. 07.01., 25.01. og

27.01., 2 ind. 31.01., 03.02. og 05.02. og 3 ind. 11.02. Videre hhv. 2 og 1 ind. Bakke Gård 13.01. og 15.01., 1 - 5 ind. foringsplass ved Kringsjå følgende dager: 2 ind. 14.01., 18.01. og 25.01., 3 ind. 26.01., 5 ind. 27.01., 2 ind. 29.01. og 03.02., 1 ind. 20.02. og 2 ind. 25.02. Ellers 12 ind. Korsrudvegen 26.01. og 1 ind. Åsmarkvegen 25.01., **Gjøvik**: 3 ind. Gjøvik Gård 23.12., 2 ind. Rambekkvika 19.01. og 15 ind. Sommerovegen 02.02., **Østre Toten**: 1 ind. Evenrudgutua på Kapp 12.02. og 29.02., **Gran**: 30 ind. Kjølvvegen 25.01., **Etnedal**: 1 ind. Granlund på Bruflat 03.02. og 05.02., **Nordre Land**: 1 ind. Liavegen 01.02., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Marsteinhøgda 13.12. og 3 ind. Aurdal prestegard 02.01.

Polarsisik

Lillehammer: Hhv. 1 og 2 ind. Martin Seips vei ved Maihaugen 09.01. og 05.02., 1 ind. Bakke Gård 13.01., 15.01. og 26.01., 1 ind. Pynten i Nordre Ål 17.01. og 28.01. og 4 ind. Moajordet 21.01., **Vestre Toten**: 1 ind. Lønneberget på Raufoss 17.01., **Nordre Land**: 2 ind. Søndre Åsen i Nord-Torpa 29.02., **Sør-Aurdal**: 2 ind. Kringletjern, Skjenfjellet, 13.02. og 14.02., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Marsteinhøgda 13.12.

Furukorsnebb

Sør-Fron: 1 ind. Dalseter i Espedalen 19.02., **Ringebu**: 1 ind. Breia 29.02., **Østre Toten**: 1 ind. Kapp skytebane 12.01., **Søndre Land**: 1 ind. Skriverhaugen 26.01., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Fløafjorden 07.01. og 11 ind. Tisleidalen 28.01.

Konglebit

Vågå: 9 ind. Øvre Nordheradsvegen 25.01., **Sel**: 27 ind. Veggem 20.12. og 5 ind. ved Sel Kirke 24.12., **Nord-Fron**: Hhv. 24 og 1 ind. Skåbu 28.01. og 18.02. og 5 ind. Toppastrand på Gålå 02.02., **Sør-Fron**: 4 ind. Gålå 01.12. og 2 ind. Brennhaugen 13.12., **Øyer**: Hhv. 2 ind., 1 hann og 12 ind. Steinmyrhaugen 25.12., 07.01. og 10.01., 7 ind. Sjøsetra 07.01., 5 ind. Lunnhuslykkja 16.01. og 3 ind. ved Lisetra 16.01., **Lillehammer**: 1 ind. ved Maihaugen 01.12. og 03.12., 2 ind. Pynten, Nordre Ål 03.12., 6 - 8 ind. i Eyolf Soots veg en dag i desember, 2 ind. Heståsen 14.12., 3 ind. Måsåhaugen/Langsetvegen 31.12., 5 ind. Løvisåsen 26.01., 6 ind. Nordseter 26.01. og 1 hann Birkebeineren skistadion 28.01., **Gausdal**: 1 ind. Østringsvegen 30.01. og 10 ind. Nedseterveien 04.02., **Gjøvik**: 11 ind. Hunnselvas utløp 02.12., opptil 43 ind. i Gjøvik sentrum følgende dager: 10 ind. 02.12., 12 ind. 16.12., 43 ind. 17.12., 4 ind. 24.12. og 1 ind. 30.12., opptil 15 ind. følgende dager på Gjøvik Gård: 4 ind. 09.12., 10 ind. 18.12., 5 ind. 19.12., 2 ind. 23.12., 12 ind. 24.12., 15 ind. 26.12., 1 ind. 01.01. og 1 hann 05.01. Videre 5 ind. Tranalia i Snertingdal 20.01., 1 ind. Redalen 27.01. og 4 ind. villahage i Gjøvik 27.01., **Vestre Toten**: Hhv. 1, 8 og 4 ind. Raufoss 03.01., 13.01. og 15.01., hhv. 1 og 12 Sisselbergbukta på Eina 15.01. og 17.01. og 1 ind. Prestvold 30.01., **Østre Toten**: 1 ind. Lena sentrum 23.12., min. 1 ind. Kildevangen 12.01. og 1 ind. Hammerstadvika 23.01., **Gran**: 9 ind. Råstadsvingen 03.02., **Nordre Land**: 8 ind. Dokka sentrum 03.12., hhv. 4, 4, 8 og 2 ind. Klevmoseterhøgda ved Spåtind 31.12., 01.01., 11.01. og 02.02., hhv. 3 og 1 ind. Hugulia 04.01. og 05.01., hhv. 11, 2 og 2 ind. Spåtind 24.01., 19.02. og 22.02., 1 ind. Nordrumsætra 25.01., hhv. 1 hann og 3 ind. Nordrum 07.02. og 09.02. og 2 ind. Fjelloya 17.02., **Etnedal**: 3 ind. Fjelltun 21.12. og 2 ind. Bjødneigarden 23.12., **Sør-Aurdal**: 2 ind. Øvre Brenn 23.01., 8 ind. Søndre Fjellstølen 28.01., hhv. 21, 15 og 13 ind. Brennskarskollen, Skjenfjellet, 03.02., 04.02. og 14.02. og 13 ind. Trestikkeveien, Skjenfjellet, 03.02., **Nord-Aurdal**: Hhv. 2, 3 og 2 ind. Nyset 03.01., 04.01. og 10.01., 1 hann Fløafjorden 23.01. og 4 ind. Øvre Lykkjevegen på Fagernes 28.01., **Vestre Slidre**: 1 ind. Brakastølen på Vaset 28.12. og 1 ind. Vestre Slidre 27.01., **Øystre Slidre**: 1 ind. Vangsjøen 26.01. og 2 ind. Beitostølen 01.02., **Vang**: 3 ind. Skogstad i Øye 20.01., 10 ind. Hensåsvegen 30.01., 8 ind. Øvre Kvissyndin 01.02. og 6 ind. Aspås 09.02. og 13.02.

Båndkorsnebb

Nord-Fron: 2 ind. Rasset 02.02. og 1 ind. Gållå 26.02., **Ringebu:** 3 ind. Skrukkerud 01.12., **Øyer:** 1 ind. langs Gjæsa i Åstdalen 02.01., 1 par ved Ile gård i Sørbygda 25.01., 1 hann Knidalen ved Hornsjø 10.01., 1 par Sagåa i Sørbygda 12.01. og 1 ind. Lunnhuslykkja 16.01., **Lillehammer:** 7 ind. Vingroms-åsen 07.12., hhv. 16 ind., 1 par, 1 par, 4 ind. og 2 ind. Sjøseterlia 09.12., 10.01., 22.01., 03.02. og 04.02., 2 ind. Kroken ved Mesnaelva 12.12., 1 ind. Heståsen 14.12., 2 ind. langs Mesnaelva nedenfor Øvstedalsfossen 19.12., 6 ind. Nysætra på Vingromsåsen 08.01., 1 ind. Nevelvatnet 11.02., 1 ind. ved Raudtjernet 11.02., hhv. 4 og 3 ind. Baklia ved Sorgendalshytta 15.02. og 16.02. og 3 ind. Nordseter 29.02., **Gausdal:** 1 ind. ved Raudsjøen 31.12., 2 ind. Gullroa 10.01., 1 hann ved Roppademningen 11.01., 1 ind. øst for Tverrlitjernet i Espedalen 18.01. og 1 ind. Viknekjølen 15.02., **Gjøvik:** Hhv. 3 og 2 ind. Vardalsåsen 12.01. og 19.01., **Vestre Toten:** 1 ind. Hoelsveen på Eina 08.02., **Østre Toten:** 1 hann Torsæterkampen 23.01. og 1 hann ved Svartdalstjerna 25.01., **Gran:** 5 ind. Storbråten, Elvestua, 12.12., 1 ind. Finnskjeggholen på Lygna 05.01. og 2 ind. Lushaughytta 01.02., **Jevnaker:** 3 ind. Sinderdalen 26.01., **Nordre Land:** 1 ind. Mottakmyra 22.12., 1 ind. Skinaberghøgda 22.12., 3 ind. ved Slåtten sæter 01.01., 5 ind. Langhaugen 01.01., hhv. 7, 6 og 5 ind. Hugulia 03.01., 04.01. og 05.01., hhv. 1 og 3 ind. Haamotten 05.01. og 19.01., hhv. 1 og 3 ind. Vesleslåtten ved Spåtind 11.01. og 22.02., hhv. 5 og 2 ind. Slugua 12.01. og 02.02., 5 ind. Skardberga naturreservat 16.02., 6 ind. Galdeberget 17.02., 4 ind. Øyvatna 17.02., 2 ind. Rokotoa 17.02., hhv. 3, 10 og 4 ind. ved Spåtind hotell 18.02., 19.02. og 22.02., hhv. 1 ind., 1 hann og 1 par Nordrum 19.02., 23.02. og 25.02., 4 ind. Veslefjell sør 22.02., 2 ind. Veslefjell vest 22.02., 1 ind. Kvannlia 22.02. og 10 ind. Søndre Åsen 26.02., **Etnedal:** 5 ind. Brendaelvi 02.01., 5 ind. Tørtehaugen 02.01., 3 ind. Etnedalsvegen nord 04.01., 6 ind. Vardfjellvegen 05.01., 2 ind. Juvkamsøyangen 07.01. og 1 ind. Torshaugen - Klattstølen 03.02., **Sør-Aurdal:** 5 ind. Nordre Fjellstølen (1010 moh.) 27.12., 10 ind. Teivassåsvegen 01.02., følgende observasjoner Kringletjern, Skjenfjellet: 19 ind. 01.02. - 03.02., 26 ind. 04.02. og 7 ind. 13.02. og 14.02. Videre hhv. 6, 6 og 2 ind. Brennskarskollen, Skjenfjellet, 03.02., 04.02. og 14.02., 10 ind. Trestikkeveien, Skjenfjellet, 03.02., 15 ind. Djupedalsetervegen, Skjenfjellet 13.02., 8 ind. Holmetjern, Skjenfjellet, 15.02., 6 ind. Lauvhøgdeveien, Skjenfjellet, 15.02. og 2 ind. Vangsvegen 15.02., **Nord-Aurdal:** Hhv. 3 og 2 ind. Nyset 04.01. og 10.01., 1 hann Hamnskil 10.01., 5 hanner Einebu 10.01., 2 ind. Einebuvegen 10.01., 4 ind., samt 1 par, Ølsjøbakkadn i Tisleidalen 08.02., 2 ind. Haugtrøe 08.02. og 2 ind. Moatrøe 08.02., **Vestre Slidre:** 5 ind. Haugrudvegen 12.01.

Foto: Terje Pettersen

Kjernebiter

Lesja: 1 ind. Holvegen 26.01., **Dovre:** 1 ind. Joramo Næringstun 18.12., **Skjåk:** 5 ind. Bismo 25.01., **Vågå:** 1 ind. Leirbakken i Vågåmo 29.12. og 19.01. og 1 ind. Øvre Nordheradsvegen 25.01., **Lom:** 2 ind. Fossbergom 20.01. og 25.01., 3 ind. Nordgard Marstein 26.01. og 1 ind. Prestgardsskogen 01.02., **Sel:** 6 ind. Slåvegen 01.12., 3 ind. Dahle på Otta 25.01. og hhv. 1 og 2 ind. Storrustveien 25.01. og 29.01., **Nord-Fron:** 1 ind. Bjørklivegen i Kvam 25.12., 16.01. og 18.01., **Sør-Fron:** 2 ind. Øverbygds-vegen 28.01., **Ringebu:** 1 ind. Kjønnås 26.01. og 1 ind. Kilgardsvegen i Fåvang 26.01., **Lillehammer:** 1 ind. i Emma Gjelens veg 4 - 5 ganger i november og 3 ind. Balbergskaret 26.01., **Gjøvik:** 3 ind. Biri 24.01., **Østre Toten:** 1 ind. Evenrudgutua på Kapp 03.02., **Lunner:** 25 ind. Nordre Oppdalen 25.01., **Jevnaker:** 2 ind. Nerengveien 24.01. og 1 ind. Kinge 26.01., **Sør-Aurdal:** 1 ind. Solstua i Aurdal 27.01., **Nord-Aurdal:** 1 ind. Skrautvål 26.01., **Vestre Slidre:** 1 ind. Vistemyre 08.12. og 09.12., 2 ind. Gullhaug 02.02., **Vang:** 2 ind. Skogstad i Øye 20.01.

Snøspurv

Vinterobservasjoner (01.12. - 29.02.):

Vestre Toten: 3 ind. Sivesindhøgda 12.01., **Vestre Slidre:** 1 ind. Syndin 18.02.

Redaktørens hjørne

Av Per Åge Skålerud

Tror nesten jeg klemmer inn et kort: Redaktørens hjørne her, siden jeg fant ei gløtte. Dere får også tåle et bilde av ulv/rovdysympati.

Er man glad i fugler, ser man hele naturspekeret under et, og har respekt for det hele. Leve ulven, så er det sagt også.

Jeg håper dere benytter den spesielle tiden vi er inne i med korona, og usikkerheten rundt det til å skrive småartikler til Hujon. Vi er inne i en tid hvor fuglene kommer tilbake. En travel tid for oss ornitologer. Men situasjonen gjør også at en del får mer ufrivillig fritid, og kanskje er vi mer forsiktige, og sitter mer inne. Bruk derfor tiden til å del av dine opplevelser i naturen med oss her i Hujon. Og jeg håper at vi alle kommer gjennom den vanskelige tiden vi er inne i, uten varige men. Vi fuglefolk er en liten gruppe, og vi har ingen å miste. Jeg ser nesten på klanen vår som en liten familie.

Kom dere ut i naturen, men vær forsiktig i forhold til koronaen, Så sees vi, når ting roer seg ned igjen. Håper å glede dere med et Hujon i påstkassa med jevne mellomrom. Hujonen blir vårt bindeledd under koronans tidsepoke. Neste blad kommer på sommeren en gang.

Hønehauk og skogforvaltning – er me på rett veg?

«Skrivestafetten»

«Eg vil utfordre redaktør Per Åge Skålerud til å skrive i neste utgåve av HUIJON»

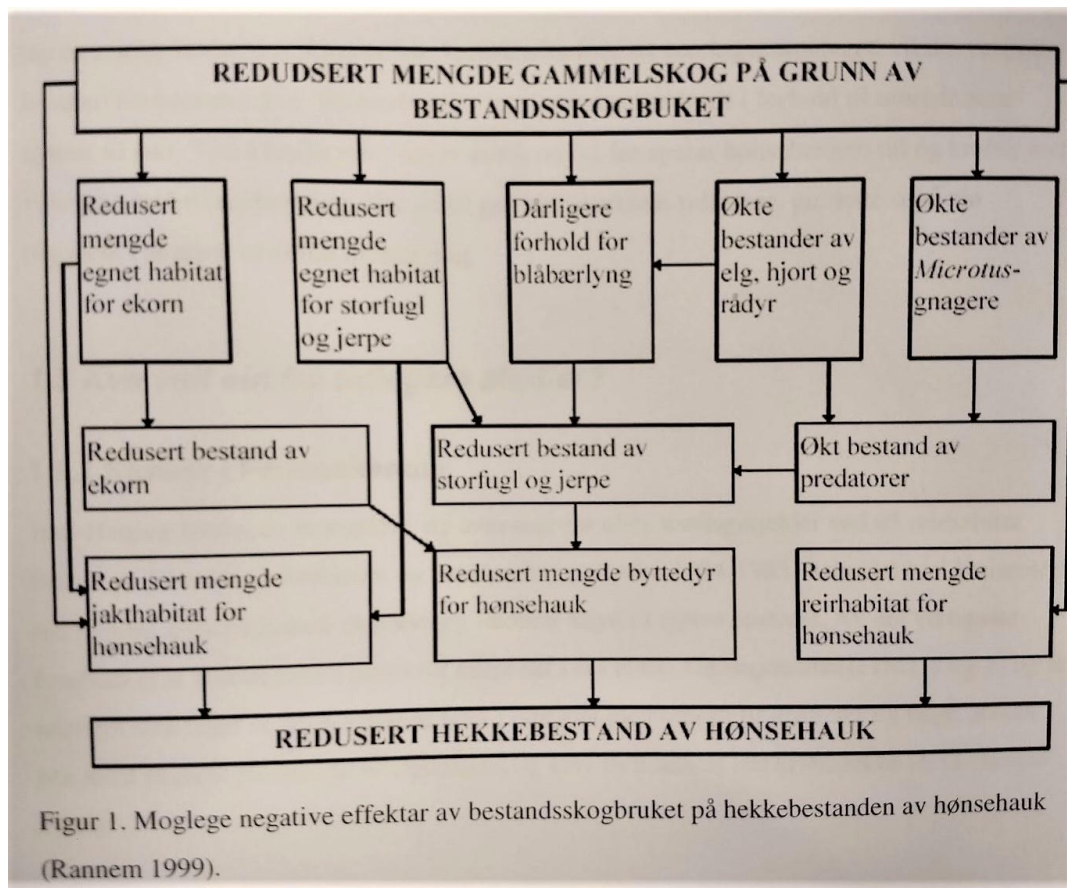

Av: Annbjørg Backer

Ein sunn og livskraftig hønehaukbestand vitnar om eit landskap som er i stand til å produsere tilstrekkeleg med byttedyr, og hønehauken er slik sett ein indikator for tilstanden i skogsamfunnet. Så korleis står det egentleg til med bestanden, og kva faktorar er avgjerande for vellukka hekking?

I 2007 skreiv eg ei mastergradsoppgåve ved Høgskulen i Telemark med tittelen «Skog- og arealtilstand i hekkelokalitetar for hønehauk (*Accipiter gentilis*) - reirhabitatet sett i forhold til moderne skogbruk». På det tidspunktet var det registrert ein sterk nedgang i lokale hønehaukbestandar, og hønehauken hadde status som «sårbar» på nasjonal raudliste for truga artar.

Bestandsnedgangen var sett i samanheng med innføring av bestandsskogbruket og i litteraturen vart det peika på tre mogelege effektar som kunne vere negative for hønehaukbestanden: 1) redusert mengde jakthabitat, 2) redusert mengde byttedyr og 3) redusert mengde reirhabitat. Målet med studien var å sjå nærare på det siste punktet, reirhabitatet. Norsk skogeigarforbund kom i 2003 med retningsliner for hogst i nærleiken av reirtre for hønehauk. Det skal ikkje utførast flatehogst eller frøtrestillingshogst nærare enn 50 meter frå eit reirtre. Denne hogstfrie sona var sett utan at ein visste sikkert om det var ein tilstrekkeleg hogstavstand frå reirtreet, og det var difor interessant å sjå nærare på kva faktorar ved reirhabitatet som kunne vere avgjerande for vellukka hekking.

I studien vart det gjort samanlikningar mellom 16 intakte og 21 forlatne hekkelokalitetar i delar av Oppland, Trøndelag og Telemark, for parametrar som arealtilstand, bonitet, hogstklassefordeling, andel eldre skog, andel tett skog og fragmenteringsgrad av eldre skog. Dette vart gjort ved GIS-analyse (digitale kartverktøy) der undersøkingsområdet var soner på 1 km ut frå kvart reirtre. Kvar sone vart i tillegg delt i ringar på 0-50, 5-100, 100-250, 250-500, 500-750 og 750-1000 m, for å samanlikne areal- og skogtilstand i soner utover frå reirtreet. Kor vidt tidlegare intakte hekkelokalitetar var i bruk eller forlatne, vart undersøkt ved feltarbeid i hekkesesongen (for lokalitetar i Telemark).

Resultata syner at hønehauken ser ut til å føretrekkje tett barskog i hogstklasse 4-5 På middels til høg bonitet i reirhabitatet.

Det blei ikkje funne skilnader mellom intakte og forlatne hekkelokalitetar som kan forklare kvifor enkelte reirlokaltetar blei forlatne og andre ikkje. Det framsette kravet til eldre skog i reirhabitatet kan vere noko overdrive. Det er meir truleg at bestandsskogbruket påverkar hønehaukbestanden indirekte ved å redusere tilgangen til byttedyr og eigna jaktområde. Alle intakte reirhabitat bør likevel bli verna mot hogst, sidan den samla effekten av fleire negative faktorar kan vere avgjerande for velluka hekking. Etter at mastergradsoppgåva vart skrive har hønehauken blitt nedjustert frå «sårbar» til «nær truga» på raudlista, sidan det ser ut til at bestandsutviklinga har stabilisert seg noko (kjelde: artsdatabanken.no). Hønehauken blir difor per i dag ikkje vurdert som truga, og utviklinga synest å gå i noko positiv retning. Hønehauken er ein generalist som kan ta mange ulike byttedyr og som kan jakte i svært variert terreng,

og har slik sett relativt lett for å tilpasse seg endringar i omgjevnadene. Til samanlikning vil artar som er sterkt knytte til gamalskog eller eldre skog truleg ha større utfordringar med å tilpasse seg bestandsskogbruket enn kva er tilfelle for hønehauken.

Eit tema som eg kunne ynskje at vart sett meir på dagsorden når det gjeld skogforvaltning, er dynamikken på landskapsnivå. Ein veit at artar vil ha auka sjanse for å døy ut dersom det blir for små populasjonar og dermed for liten genetisk variasjon til å sikre overleving på sikt. Dette er spesielt aktuelt for populasjonar som lever i nokså isolerte habitat som til dømes «øyar» av gamalskog i ein produksjonsskog. Samspelet mellom slike delpopulasjonar blir kalla «metapopulasjonsdynamikk» eller «øybiogeografi». Eit viktig grep for å auke sjansane for overleving, er å få til best mogeleg samanheng mellom habitat som opptre som «øyar» i landskapet. Kvar «øy» bør være så stor som råd er og det bør vere kortast mogeleg avstand mellom dei. Ein kan ha korridorar som bind fleire «øyar» saman, eller «vadesteinar» som også gir samanheng.

Dermed kan individ frå ei «øy» vere i stand til å vandre til andre «øyar» og utveksle genetisk materiale. Dette vil styrke overlevingsevna til arten i eit lengre tidsperspektiv (kjelde: «Metapopulations and Wildlife Conservation» av Dale R. McCullough).

Dette viser at det ikkje nødvendigvis er nok å konservere små flekkar med artsrike naturtypar her og der. Enkeltpopulasjonar kan bli så små at det ikkje er nok genetisk variasjon til å sikre overleving på sikt. For å sikre utveksling av genetisk materiale mellom delpopulasjonar, vil samanhengen mellom dei i landskapet vere avgjerande. Ein stor del av det totale skogarealet i Noreg består av produksjonsskog (om lag 75 %), slik at gode retningslinjer for korleis hogst og skogskjøtsel skal utførast, vil kunne ha mykje å seie for ivaretaking av naturmangfaldet. Kunnskap om populasjonsdynamikk på landskapsnivå bør etter mitt syn få eit mykje større fokus i skogforvaltninga. Med auka fokus på skogen si rolle i klimasamanheng, kjem det også opp forslag til meir intensive driftsformer som f. eks inneber gjødsling av skog, tettare planting, utstrakt bruk av sitkagran osv. Me kan ikkje løyse klimakrisa på kostnad av naturmangfaldet, men må kunne ha to tankar i hovudet samstundes – eit heilskapleg perspektiv.

Arkivbilde:
Per Åge Skålerud

Retur til NOF avd. Oppland, Postboks 87, 2601 Lillehammer

